

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ



ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1980



Χῶμα Ἑλληνικό

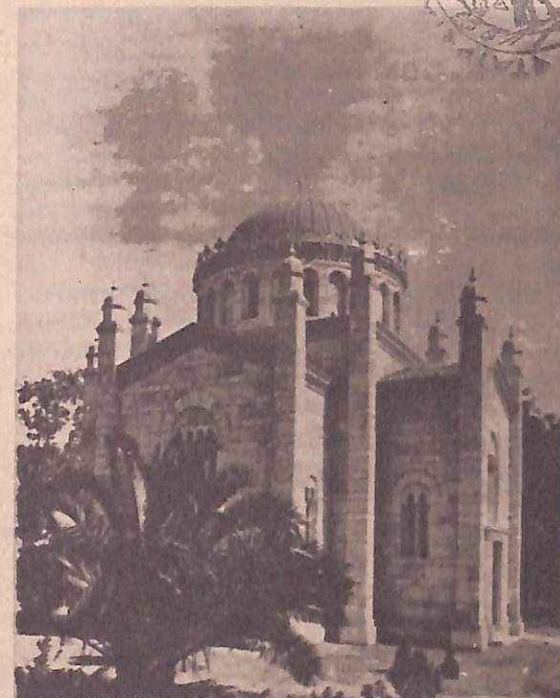
Μουσική: ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Στίχοι: Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ

p Τῶ-ρα τοῦ θά-φύ-γω καὶ θά-πᾶν-στὰ-ξέ-να
 κι-ἀν-τό-ρι-ζι-κό-μου ε-ρη-μό-καὶ-μαῦ-ρο
 καὶ θά-ζου-με μῆ-νες-χρο-νους-χω-ρι-σμέ-νοι ἄ-φη-σε-νά
 μου-γρα-ψε-νά-φύ-γω καὶ νᾶ-μή-γυ-ρι-σῶ-τό-στερ-νό-σου.
 πᾶ-ρω-κά-τι-κι-ἀ-πό-σέ-να γα-λα-νή-πα-τρι-δα
 χῶ-ριο-εἰς-ἐ-σέ-να-θα-βρω-τό-στερ-νό-φι-λί-μου
 πο-λυ-α-γα-πη-μέ-νη ἄ-φη-σε-μα-ζί-μου-φυ-λα-
 θε-νά-σου-χα-ρί-σω. Ἔ-τσι-κι-ἀν-σέ-ξέ-να-χῶ-μα.
pp χτό-νά-πᾶ-ρω-για-τήν-κά-θε-λύ-πη, κά-θε-τί-κα-
 τα-ἀν-τε-θα-νω-καὶ-τό-ξέ-νο-μνῆ-κα-θα-ναι-πιο-γλυ-
pp κό, φυ-λα-χτό-ἀπ' ἄρ-ρώ-στια, φυ-λα-χτό-ἀ-πό-κά-ρο
 κό, σᾶν-θα-φ-τεῖς-μα-ζί-μου-σὴν-καρ-διά-μ' ἐ-τά-νω
 1. 2.
 μό-νο-λί-γο-χῶ-μα, χῶ-μα ἑλ-λη-νι-κό. φυ-λα-κό.
 χῶ-μα α-γα-πη-μέ-νο, χῶ-μα ἑλ-λη-νι-κό. Σᾶν-θα-φ-κό.

ΑΘΗΝΑ

Τοῦ Ι.Ν. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
 Ἀκαδημαϊκοῦ



Ὁ Ἅγιος Γεώργιος τοῦ Ὁρφανοτροφείου Χατζηκώστα.

Ἡ Ἀθήνα εἶναι ὡς ὄνομα καὶ ὡς πρᾶγμα ἀθάνατη. Καὶ τὴν ἀθανασία τῆς αἰτὴν τὴν ὀφείλει στο πνεῦμα τῆς. Γιατί μόνον αὐτὸ εἶναι πραγματικὰ ἀθάνατο.

Ὁ πρῶτος μέγας τῆς Ἀθήνας, ὁ καὶ πατριάρχης τοῦ ἁττικοῦ πνεύματος, εἶναι ὁ Αἰσχύλος, δυνατὸς ὡς ἄνθρωπος, ὅπως οἱ αἰώνες ὄντος, πού, ὅπως λέγει ἕνας ποιητής, δὲν πέρασαν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τῶν ἀνθρώπων. Δὲν ξέχουμε ἀπὸ Αἰσχύλος ἐπέρασε ἀπὸ σχολεῖον, ἀλλὰ ξέχουμε καλὰ ὅτι ὅλοι πέρασαν καὶ περνοῦν ἀπὸ τὸ σχολεῖο του, γιατί ἡ τραγωδία εἶναι τὸ σχολεῖο ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅ,τι δὲν ἔχουν μάθει μόνοι τους - ἀπὸ τὴν τραγωδία τῆς ζωῆς - τὸ μαθαίνουν ἀπὸ τὸν Αἰσχύλο. Ὅμως ὁ Αἰσχύλος προχώρησε πολὺ πέρα ἀπὸ τὰ θνητὰ καὶ πλησίασε τοὺς θεούς. Εἶναι τόσο κοντὰ στοὺς θεούς, πού δύσκολα μπορεῖ κανεὶς νὰ τοὺς καταλάβει χωρὶς αὐτόν.

Καὶ ὁ Σοφοκλῆς εἶναι πολὺ κοντὰ στοὺς θεούς. Ὅμως εἶναι πλησιέστερα στοὺς ἀνθρώπους, παρ' ὅτι στοὺς θεούς.

Τέλος ὁ Εὐριπίδης προσεγγίζει εἰς ὁλοκληροῦ τους ἀνθρώπους καὶ ἐρμηνεύει τὰ αἰσθητὰ τους, τὰ βιωμὰτά τους καὶ τοὺς πόθους των. Γιὰ τοὺς θεούς πᾶ ἀρχίζει ν' ἀμφιβάλλει καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ δικό του ὄραμα. Οἱ θεοί, ὅμως παρ' ὅλη τὴν ἀμφιβολία τοῦ Εὐριπίδη, μένουν ὀρθοὶ καὶ προσβλέπουν με τὴ γνωστὴ ἐκείνη θεϊκὴ ἀταραξία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, πού τυραννοῦνται ἀπὸ τὰ πάθη τους καὶ τὰ λάθη τους.

Ὁ Σοκράτης, πού εἶναι τὸ δεύτερο μέγα τῆς Ἀθήνας πνεῦμα, παρ' ὅλα ὅσα γίνονται γύρω του, σὴν ἐποχὴ του, ἐπιμένει ὅτι οἱ θεοὶ εἶναι ὀρθοὶ καὶ πολὺ κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους. Ὁ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
 ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
 ΔΩΡΕΑ 1.538,10
 ΗΜΕΡΟΜ. 16-8-85
 ΑΡΙΘ. 36199



ίδιος μάλιστα ακούει και τον Λόγο του Απόλλωνος, που έρχεται από τους Δελφούς, «τό γινώθι σ' αυτόν». Ακούει και κάποια άλλη φήμη, πως είναι ο σοφότερος των ανθρώπων, φήμη που έρχεται από τό στόμα του Απόλλωνος. Την αγάπησε την Αθήνα, όσον τίποτε άλλο ο Σωκράτης και όλη του η φιλοσοφία δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μία αγάπη στην Αθήνα, που τον γέννησε και τον ανέθρεψε και στο τέλος του έδωσε τό κώνειον. Ο ίδιος, όμως, δεν είπε γι' αυτό κανένα πικρό λόγο προς την Αθήνα, γιατί πίστευε στην αιωνιότητά της. Αν είχε κάτι πικρό, δεν ήταν γι' αυτήν, τό είπε για τους ανθρώπους της Αθήνας, που, καθώς αυτός πιστεύει, την ίδρυσαν οι θεοί και την κρατούν στή ζωή.

Όμως τό φως που χύνεται στην Αθήνα και απ' αυτήν επάνω σ' όλη την Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο, από τό τρίτο μεγάλο πνεύμα της, τον Πλάτωνα, έχει τόσα χρώματα, τόση ποικιλία και τόσον μεταφυσικό βάθος, που κανείς λόγος δεν μπορεί νά τό εκφράσει και νά τό περιγράψει. Μόνον ο ίδιος ο Πλάτων κατόρθωσε νά τό κάνει, γιατί τό φως αυτό φαίνεται σέ όλη του την ποικιλία μέσα στους διαλόγους του, που είναι τόσο ζωντανοί, ώστε είναι σάν νά μ'ήν έχουν παρελθόν, νά είναι πάντα μέσ' στο παρόν. Και μέσα απ' αυτούς τούς διαλόγους είναι που βλέπουμε και τό μεγαλείο του Σωκράτη. Ο Πλάτων έδωσε στον Σωκράτη την αιώνια παρουσία του στή ζωή μας.

Ένας συντηρητικός Αθηναίος, στην εποχή του Πλάτωνος, ίσως νά πίστευε ότι, έπειτα απ' όλη αυτή τή λάμψη, ή ζωή της Αθήνας έμελλε νά κλείσει πιά. Και ασφαλώς υπήρχαν πολλοί που τό πίστευαν αυτό τότε. Όμως ο Πλάτων ο ίδιος ποτέ δεν πίστευε πως τό πνεύμα της Αθήνας μπορούσε νά πάψει νά είναι. Είχε σαφέστατα προείδε πως οι Έλληνες έπρεπε νά ένωθούν, αν ήθελαν νά επιζήσουν.

Ένας νέος από τή Μακεδονία έφηβος 19 ετών έρχεται κοντά, στην κρίσιμη ώρα και της Αθήνας και όλου του Έλληνικού γένους, ο Άριστοτέλης. Αυτός θά παραλάβει τώρα τό πνεύμα της Αθήνας και θά τό δουλέψει με τόν τρόπο του, θά τό γενικεύσει και θά δημιουργήσει μία καινούργια γλώσσα ελληνική, αλλά και παγκόσμια. Τόν οικογενειακή γλώσσα της φιλοσοφίας, που θά συνοδεύσει τον Άλέξανδρο εις τά θήματά του, τόν αιώνιο έφηβο των Έλλήνων, που για τούς άλλους λαούς θά γίνει θεός, για τούς Έλληνες όμως θά μείνει ο πλήρης άνθρωπος, που πιστεύει στους θεούς, τούς λατρεύει και περιμένει πάντα απ' αυτούς τά καλά τους νεύματα.

Γρήγορα έγινε με τόν Άλέξανδρο κι άλλη Αθήνα, ή Άλεξάνδρεια, πλούσια και μεγάλη. Πλούσια και στο πνεύμα: μ'ήν ή παλιά Αθήνα, ή μητέρα, αυτή θά εξακολουθήσει νά ζει όχι μονάχα στή μνήμη των ανθρώπων, αλλά πραγματικά ως τό

σχολείον της ανθρωπότητας. Κι όταν οι θεοί των Έλλήνων θά αποτραβηχτούν άργότερα προς τά όρεινά κι ένας καινούργιος Θεός θά έλθει στην Ελλάδα, ο Θεός του Παύλου, κι όταν ο ίδιος ο Παύλος θά έλθει νά εύρει την Αθήνα άνεπαφη και θά βρεί τούς Αθηναίους νά συζητούν τά πάντα και θά συζητήσει μαζί για τόν καινούργιο Θεό και θά τούς πεί ότι αυτός είναι ο Άγνωστος Θεός που είδε τό θυμό του καθώς ανέβαινε στον Άρειο Πάγο.

Και καθώς προχωρούν οι αιώνες του Χριστιανισμού, ή Αθήνα θά μείνει τό κέντρο του κόσμου και τό πνεύμα της θά προσελκύει τούς νέους όλη της τότε Οικουμένης. Άνάμεσα σ' αυτούς τούς νέους Έλληνες, Ρωμαίους και άλλων εθνών θά είναι στον 4ον αιώνα και μερικοί νέοι από τήν Μικρά Άσία, Χριστιανοί, αλλά ελληνολάτρεις. Θά γίνουν αυτοί έπειτα Πατέρες του Χριστιανισμού και οι φωστήρες της Οικουμένης.

Και ή Αθήνα θά τροφοδοτεί τό πνεύμα όλων όσπου θά γεννηθεί μία καινούργια Αθήνα, ή Πόλη του Κωνσταντίνου, και αυτή θά πιστεύει εις Χριστόν, αλλά δεν θά μπορεί ποτέ νά λησμονήσει την παλιά Αθήνα, γιατί τίποτε καινούργιο, που θέλει νά είναι μεγάλο, δεν γίνεται χωρίς τά παλιά. Έτσι και ή Βασιλεύουσα έγινε μεγάλη, γιατί έκλεινε μέσα της τό πνεύμα της παλιάς Αθήνας. Πόλις ήταν κ' ή βασιλεύουσα, όπως κ' ή Αθήνα πόλις. Τείχη είχε κ' ή βασιλεύουσα, όπως κ' ή Αθήνα.

Όταν θελήσει κανείς νά καταλάβει την Βασιλεύουσα και τό μεγαλείο της, θά πρέπει πρώτα νά συλλάβει τό πνεύμα της πόλεως, και τό πνεύμα αυτό της πόλεως είναι τό πνεύμα της Αθήνας. Η λάμψη της Βασιλεύουσας κατά τόν Μεσαίωνα θά επισκιάσει την δόξα της παλιάς Αθήνας, την σοφία της όμως δεν θά κατορθώσει ποτέ νά την επισκιάσει. Έξωτερικά θά πτωχεύσει ή Αθήνα, θά γίνει χωριό για αιώνες. Όμως μέσ' στίς καρδιές των Έλλήνων και όλων των ανθρώπων θά μεγαλώνει ο πλούσιος θρύλος της.

Κι όταν ή Βασιλεύουσα θά πέσει θά υπάρχουν δύο θρύλοι μέσ' στίς καρδιές των Έλλήνων και δύο καημοί: Ο καημός της παλιάς Αθήνας και ο καημός της Πόλης. Και κάποτε, ύστερα από αιώνες, θά σημάνει ή μεγάλη ώρα κι ή παλιά Αθήνα θά ξαναζήσει. Σκληρές μάχες θά γίνουν στά άρχαία χαλάσματα και τά μνημεία και ή Βασιλεύουσα θά παρακολουθεί δουλωμένη τόν άρχοντα.

Η σύντομη αυτή ιστορία είναι ή ιστορία της Αθήνας, όπου μέσα σήμερα ζούμε. Είναι ιστορία μαζί και θρύλος. Τό σπουδαιότερο όμως είναι ότι ή Αθήνα είναι και ζωή. Άλλά σ' αυτόν εδώ τόν τόπο δεν υπάρχει ζωή χωρίς ιστορία και θρύλο. Έδώ ανανεώνεται διαρκώς ή ιστορία και ή ζωή γίνεται γρήγορα κι αυτή θρύλος.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗ ΜΥΡΙΒΗΛΗ



πως συμβαίνει με τό καθετί που πρόκειται νά σθήσει σύντομα. Γι' αυτό και τά παιδιά κι ή νέα δασκάλα τους, που βγήκανε από τίς πληκτικές και κακοφυσισμένες αίθουσες των παραδόσεων, έχουν όλο τό κέφι και τή χαρά της κινήσεως, που ξετρελαίνει τά μικρά κατσικάκια και τά κάνει νά μή μπορούν νά σταθούν ήρεμα ούτε μία στιγμή. Η δασκάλα τά βάζει στή σειρά νά κάμουν ζύγιση, και ενώ βρίσκονται σέ στάση προσοχής, μόλις σηκώνει τά μάτια της από πάνω τους κάνουν επί τόπου ένα δυό μικρά πηδηματάκια χωρίς νά τά πάρει είδηση. Τότε οι γαλάζιοι και οι κόκκινοι φιδίοι χοροπηδούν άνάμεσα στά ήλιόλουστα μαλλιά σάν παπαρόνες και σάν μπλουέτες, χοροπηδούν άνωπόμενα και τά σγουρά γύρω στ' άφτάκια και πάνω στά ξαναμμένα μάγουλα, σάν τσαμπιά άγριοστάφυλα.

— Σκυπή!

Φωνάζει ή δασκάλα. Και τά παιδιά δεν είναι δυνατόν νά σιπάσουν. Μικρές τσιριξίες πετάγονται εδώ κ' εκεί, σάν σφυρίγματα πουλιών και σάν δοκιμές αυλών. Είναι φωνούλες που άνωπομονούν νά γίνουν τραγούδι και ξεφωνητό, είναι βηματάκια που περισσεύουν από τόν άδάμαστο πόθο της τρεχάλας και του χορού. Η δασκάλα είναι νέα και τό καταλαβαίνει αυτό. Αίνει λοιπόν τούς ζυγούς, παρατάσσει τά παιδιά στή μία πλευρά του γηπέδου και τούς λέει γελαστά:

— Μόλις χτυπήσω τά χέρια θά χυθείτε νά πάτε κούτσα - κούτσα έως τήν άλλη πλευρά. Όποια γυρίσει πρώτη πίσω θά της πω ένα μπράβο!

Αυτό ήταν.

Τά κοριτσάκια όρμησαν με άλαλαγμούς σάν ένα κοπάδι λελέκια. Ο δροσερός άέρας γέμισε άπερίοριστη κίνηση, παντού άνέμιζαν γαλάζιοι και κόκκινοι φιδίοι, και μαλλιά χρυσά και καστανά βοστρυχωτά, περιχυμένα από τήν χρυσόσκονη της φθινοπωρινής λιακάδας. Η παιδιάτικη χαρά άνέβηκε, χαμόσυνος θουερός ύμνος, έως τό γαλάζιο στερέωμα και τό έκαμε ήλαρό. Τά πεύκα άρχισαν νά κουνάνε έορτάσιμα κι αυτά τίς πράσινες φοούντες των. Γιατί τά δέντρα είναι κι αυτά σάν τά παιδιά.

Στεκόμουν στο παράθυρο και χαϊρόμουν τή βοή και τήν κίνηση του σχολείου που έπαίξε. Έβλεπα και τούς διαβάτες που περνούσαν και κοντοστέκανε έξω από τό συρματένιο πλέγμα, για νά ίδουνε τά παιδιά έτσι που γαυριάζανε ξετρελαμένα από τόν ήλιο. Ήτανε λογις - λογις άνθρωποι. Νοικοκυράιοι που κατέβαιναν τόν πλατύ δρόμο για νά πάνε στην δουλειά τους, κυράδες με τό δίχτυ γεμάτο λαχανικά και φρούτα, μπακαλόπαιδα με άσπρες μπλουζες που πήγαιναν τά ψώνια στά διαμερίσματα της πολυκατοικίας και άκουμπούσανε χάμω τό ζεμπίλι νά ξαποστάσουν από τήν άνηφόρα, καθηγητές της Σχολής που κατέβαιναν στο μάθημά τους. Όλος αυτός ο έτεροκόσμος κόσμος των θνητάωντων, έσταματούσε και χάανε τά κοριτσάκια που έπαίξαν και ξεφώνιζαν μεθυσμένα από τή ζωή και από τή λιακάδα.

Και πρόσεξα κάτι θαυμάσιο.

Σ' όλων τόν τό πρόσωπο άνήψε ένα χαμόγελο ήμερο και αγαθό. Όλοι αυτοί οι κατσούφηδες και οι θιαστικοί, όλοι αυτοί οι χαμάληδες της θιοπάλης, της εθιμικής και του ήμερήσιου καθηκόντος, έσταμάτησαν εκεί. Έβλεπαν τίς ζάρες των φροντίδων και της πικρίας που χαράκωναν τά πρόσωπά των, και χαμογελούσαν μακάρια.

Τό χαμόγελο της καλοσύνης, της ειρηνοσύνης και της νοσταλγίας, τό χαμόγελο της επιστροφής προς τήν παιδιάτικη χαρά, που είναι ή μόνη άσυννέφαστη χαρά της ζωής.

Στό άντικρυνό μου γηπεδο, μία νέα δασκάλα της γυμναστικής, έχει καμιά εξηνταριά κοριτσάκια έννιά ή δέκα χρονών και τους κάμνει άσκήσεις και παιχνίδια. Τά παιδιά φορούν μαφρες ή μπλέ ποδιτσες, έχουν άσπρες φρεσκοσιδερωμένες κολαρίνες στο γιακά και πάνω στά ξανθόμαλλα και τά καστανά, στά σγουρά κεφαλάκια άνεμίζονται κόκκινοι και γαλάζιοι φιδίοι.

Μόλις είναι κανά - δυό ώρες που έπαψε νά θρέχει, ο ούρανός ξεκαθάρισε γαλάζιος με τό κρύσταλλ ' του φρεσκοπλυμένου κ' ένας ήλιος λαμπρός έβγηκε κυριαρχικός, νά επιβάλλει τή χαρά του Θεού στή χειμωνιάτικη κατσούφα. Στίς άκροβελόνες των πεύκων τρέμουν άκόμη τά διαμαντικά της θροχοσταλίδας και ιριδίζουν. Και τά σύννεφα σιωριάστηκαν γύρω στά ούρανοβέμελα ήμερα και άσπρα, με άναφουφουλιασμένες τίς άσημένιες γούνες, ξαπλωμένα τεμπέλικα, με τά μαλλιαρά κεφάλια άκουμπισμένα μαλακά πάνω στίς εύθύγραμμες κορφές του Αιγάλεω και του Κορυδαλλού. Στέκονται και περιμένουν τήν ώρα τους, τήν χειμωνιάτικη ώρα. Ως τό θράδν μπορεί νά χαθεί ο χρυσός ήλιος και ο γαλάζιος ούρανός τίποτε δεν τώχει νά σκεπαστεί από τά πιο μολυθιά σύννεφα, με τίς σκοτεινές κοιλιές κρεμασμένες πάνω από τήν Αθήνα γεμάτες νερό.

Μά αυτό ίσα - ίσα είναι που κάνει τούτη τή γλυκειά παρένθεση της λιακάδας και της καλοσύνης πιο άκριβη και πιο έντονη, ο-



ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟ ΤΟΥ ΜΥΣΤΡΑ

Του ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ψηλά στὸν τρισαριθμὸν ναὸ τῆς Περιβλεπτοῦ, ἀνάμεσα ἀπὸ περιπλοκεῖς σκαλιωσιές, ἀνέρα κρεμασμένος σὰν πολυέ-
λαιος τῆς ἐκκλησίας, μὲ τὴν ἀσπρὴ ἐργατικὰ μπλούζα του, μὲ
τὴν παλέτα καὶ τὸ πινέλο στὰ χέρια, στρογγυλοπρόσωπος κ'
ἐκστατικός, ὅμοιος μὲ τὰ λιοντάρια πού σέ κοιτάζουν σὰν ἄν-
θρωποι μέσα ἀπὸ τὰ παλιά περσιάνικα χαλιά, πρόβαλε καίνοσο-
ρίζοντάς με ὁ Κόντογλου.

Τὰ μάτια του λάμπουν εὐχαριστημένα, γιατί ξέρεי πὺς ἐκτελεῖ
τὸ χρέος του καὶ τὰ χέρια του εἶναι γεμάτα ἀνυπομονησία καὶ
δύναμη. Πάλεψε πολὺ στὴ ζωὴ του, πόνεσε, μὰ τὰ ἐφήμερα δὲν
μύδρεσαν νὰ τὸν λυγίσουν· πὺς νὰ λυγίσουν ἕναν ἄνθρωπο πού
πιστεύει στὸ Θεό; Κι ὅταν τὸν παρασφίξει ἡ πίκρα, ἀρχινάει καὶ
ψέλνει θριαμβευτικὰ ἕνα τροπάρι: Τῇ υπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ
νικητήρια... «**Η**: Σιγησάτω πάσα σάρξ ἐδρωτεία... **Κ**· ἡ πίκρα
ξορκίζεται. **Κ**· ἡ γῆς μετατοπίζεται, κι ὁ Κόντογλου μὲ τὰ δα-
χτυλίδια του, μὲ τὸ καρὲ παλτό του μὲ τὰ σκουρὰ μαλλιά του, μὲ
τὰ μεγάλα του μάτια, μπαίνει ὀλάκερος στὸν Παράδεισο.

Μοῦ φάνηκε σήμερὰ πού μπήκα, ὕστερα ἀπὸ τὸ θαρὴν ἥλιο,
στὸ δροσερὸ ἐκκλησάκι τῆς Περιβλεπτοῦ, πὺς ὁ Κόντογλου
ἦταν κιάλας στὴ μέση τῆς Παράδεισο. Γύρα του ἦταν ὅλοι οἱ
ἀγγελοι κ' οἱ ἀρχάγγελοι, ἀπὸ τίς ρίζες ὡς τὴν κορφή οἱ τοῖχοι
ἦταν πολυχρώμα, πολύτιμα ζωγραφισμένοι, σὰν παλιά κουρε-
λιασμένα γεμάτα κεντρίδια μεταξωτά. Μιά καλόγρια μὲ μυστρί
καλαφάτιζε τοὺς τοίχους, δύο νέοι βοηθοὶ σκυμμένοι ἔξωσαν
τοὺς σοβάδες, ἀμίλητοι, μὲ θρησκευτικὴ προσοχή, πολεμώντας
νὰ βροῦν κάτω ἀπὸ τοὺς ἀσθέστες τὰ χέρια, τὰ γένια, τὰ γαλῆνια
μάτια κανενὸς ἀγίου.

Ἀπὸ σκαλιωσιά σέ σκαλιωσιά, ὁ Κόντογλου μὲ παίρνει ἀπὸ
τὸ χέρι καὶ μὲ ὀδηγεῖ στὴν Παράδεισό του:

— Κοίταξε, μοῦ λέει, κοίταξε, κοίταξε...

Ἀσπρο πρωτόγονο γαῖδουράκι, σὰν ξύλινο παιχιδάκι, καὶ
καθαλάει ὁ Χριστὸς καὶ μπαίνει στὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ τρέχουν
οἱ διαβάτες, ἀπλώνουν τίς χλαμύδες τους νὰ τίς πατήσει, τρέ-
χουν τὰ παιδιά μὲ τὰ θάγια στὸ χέρι. Πιὸ πάνω ὁ Χριστὸς
γεννέται, ἡ Παναγία, ντυμένη σκούρα μενεξελιά, εἶναι ἀπλωμένη
σοφίλασμένη μέσα στὸ θράχο, ἴσια ἴσια πού τὴ χωράει, σὰν νὰ
εἶναι ἀληθινὰ καμιά μεγάλη ρίζα. Ὁ Χριστὸς, φασκισμένος
δίπλα, σὰ χρυσάλλιδα, καὶ πάνω χιμοῦν καθάλα οἱ τρεῖς Μάγοι.
Ποτέ δὲν εἶδα τέτοιο μεθῶσι. Ὁ ἕνας σηκώνει τὸ χέρι σὰ νὰ
θαμνώθηκε ἀπὸ τὸ πολὺ φῶς, οἱ ἄλλοι τὸ ἀπλώνουν μὲ ὀρμή,
σὰν νὰ θέλουν νὰ πιάσουν ἕνα ἄστρο.

Πιὸ πέρα ὁ Χριστὸς βαπτίζεται, ψάρια λογῆς λογῆς πλένε
γύρα ἀπὸ τὸ σῶμα του, καὶ κάτω εἶναι ἀπλωμένες δύο ἀνθρώπι-
νες φιγοῦρες πού παριστάνουν τὸν ποταμὸ· ὅπως στ' αἰτώματα,
λέν, τῆς Ὁλωμίας, εἶναι ἀπλωμένοι καὶ κοιτάζει τὴν τρομα-
χτικὴ σκηνή, ἕνας ἔρθεος, ὁ Ἀλφειός.

Γύρα, ψηλά στοὺς τοίχους, ξεσπάει ἡ Θεία Λειτουργία. Ἀγ-
γελοι ἀσπροντυμένοι, κρατώντας τὰ σύνεργα τῆς θείας μετάλη-
ψης, τρέχουν μὲ μεγάλες δραστικὲς πρὸς τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ.
Καὶ χαμηλά, δύο πολεμιστὲς μὲ σκυμμένο τὸ πρόσωπο. Εὐγέ-
νεια, χάρη, θλίψη. Τοὺς βλέπει μὲ τὰ σκουρὰ μαλλιά, τὰ πικρα-



μένα μάτια, τὰ σφιγμένα χεῖλια, νὰ ξεκινοῦν πάνωπλοι γιὰ τὸν
πόλεμο. Καὶ ξέρουν πὺς δὲν ὑπάρχει καμιά ἐλπίδα. Τὸ παιχιδί
εἶναι χαμένο. Θὰ ζωγραφίστηκαν οἱ πολεμιστὲς τοῦτοι λίγα
χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν Ἀλωση, στὴν κρίσιμη στιγμή τῆς εὐγένειας
καὶ τῆς ἀπελπισίας.

— Κοίταξε, μοῦ λέει ὁ Κόντογλου, κοίταξε... Νὰ ἡ Θυσία τοῦ
Ἀβραάμ. Κοίταξε ἐδῶ στὴν φωτογραφία πὺς ἦταν πρὶν. Μήτε
τὸ γαῖδουράκι βλέπεις, μήτε τὸ παιδί, μήτε τὸ μαχαίρι πού
κρατοῦσε ὁ Ἀβραάμ γιὰ νὰ τὸ σφάζει, μήτε καὶ τὸν Ἀβραάμ τὸν
ἴδιο· μονάχα λίγο πρόσωπο· μήτε χέρι, μήτε σῶμα. Ὅλα τὰ εἶχε
φάει τὸ ἀλάτι πού εἶχε καθίσει ἀπάνω τους, ἕνα στρώμα μαρμα-
ρωμένο. Στρώματα στρώματα· ἄλλο ἀλάτι θγαίνει ἀπὸ τοὺς
τοίχους, ἄλλο καθίζει ἀπὸ τὴν ὁμίχλη. Πουθενά στὸν κόσμον δὲν
σκεπάστηκαν τοιχογραφίες μὲ τόσο ἀλάτι. Πρῶτα πρῶτα, γιατί
τὰ ὑλικά πού εἶχαν μεταχειριστεῖ οἱ παλιοὶ τεχνίτες εἶχαν ἀλάτι·
πέτρες, ἀσθέστη, κλπ. Ἐπειτα, γιατί ἡ ὁμίχλη ἐδῶ πού κατεβα-
ζει ὁ Ταῦγετος εἶναι τρομαχτικὴ. Ἀς κοπιᾶσουν ἐδῶ εἰδικοί ἀπὸ
τὴν Εὐρώπῃ νὰ ξεθάψουν τίς τοιχογραφίες καὶ νὰ τίς ζωντανέ-
ψουν. Τίποτα δὲ θὰ καταφέρουν. Ἐδῶ ἡ ἀρρώστια εἶναι θαρ-
τατη, καὶ φταίει κι ὁ τρόπος πού ἔκαναν τίς τοιχογραφίες· οἱ
Βυζαντινοί. Χρησιμοποιοῦσαν χρώματα πηχτά, μὲ πάντα κ'
ἔτσι σέ πολλὰ σημεῖα οἱ πινελιές κάνουν ἀνάγλυφο καὶ τ' ἀλάτι
καθίζουν ἀπάνω μιά χαρά. Σεθωριασμένα ἐδῶ δὲν ἔχουμε, ὅπως
ἔχουν πολλές παλιές ἰταλικές τοιχογραφίες. Καὶ τοῦτο γιατί οἱ
ἐκκλησίες μας εἶναι σκοτεινές κι οἱ Βυζαντινοὶ ἤξεραν καλά τὰ
χημικὰ μυστικά τὸν χρομάτιον καὶ δὲν ξεθωρίαζαν οἱ ζωγρα-
φίες τους. Μὰ τὰ τρῶει τὸ ἀλάτι πού κάθεται ἀπάνω τους.
Κοίταξε τί πάχος! Ἐνα δάχτυλο!

Ὁ Κόντογλου ἔτρεχε ἀπάνω κάτω στὴν Παράδεισο, πού
αὐτὸς μὲ τίς ἀνασκαφές του ξανάφερνε πάλι στὸ φῶς. Θεῖς

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Στάσου μὴ μ' ἀφήνεις κοῦκλα μου χρυσή.
Ἐλα δά νὰ γίνεις μασκαράς καὶ σύ...
7 Ἐλα δά νὰ γίνεις μασκαράς καὶ σύ...

Τὶ μεγάλη σκόλη! Ἄκου, τραγουδοῦν,
μασκαρεύονται ὅλοι καὶ χοροπηδοῦν.

Θέλεις νὰ σοῦ θάλω ντόμινο μακρὸ,
γιὰ σπαθὶ μεγάλο, κοῦκλα μου μικρή;

Καὶ δὲ θὰ 'ναι τάχα, φῶς μου, πιὸ καλὰ
νὰ σέ κάνω θλάχα μὲ φλωριά πολλὰ;

Ὅχι, δὲ θ' ἀρέσεις. Δές τί σοῦ κεντῶ.
Ζώνη θὰ φορέσεις κι ἕνα τρικαντό.

Θά σ' εὐχαρισῶ! Μὰ τί συλλογᾶσαι;
Ὅπως κι ἂν σέ ντύσω, μασκαράς θέ νὰ 'σαι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ ΜΟΥ

Σπιτάκι καλοῖσκωτο,
μὲ τὴν κληματαριά σου
πού ἱσκιώνει τὴν αὐλή,
χιλιάδες μὲ τὴν ἀνοιχὴ
πληθαίνουν τὰ κλαριά σου
— οἱ μαγεμένοι αὐλοί.

Κι ἐγώ, πού τῆς ζωούλας μου
σέ χαίρουνται κλουβάκι,
κρυφὰ παρακαλῶ,
πὺς νὰ μποροῦσα νὰ 'κλεινα
σέ κάποιο τραγουδάκι
τὸν γλυκὸ σου αὐλό!

ΑΘΑΝ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

μορφές πλαντοῦσαν κάτω ἀπὸ στρώματα ἀσθέστη, καὶ λές
πλαντοῦσε μαζί τους κι ὁ Κόντογλου καὶ δὲν ἔβρισκε ἡσυχία ἂν
δὲν τίς γλύτωνε. Σωστά εἶχε εἰπωθεῖ πὺς κάθε ἄνθρωπος εἶχε
κάτω ἀπὸ τὴν εὐθύνῃ του μιά ὀρισμένη περιοχὴ ἀπὸ πράματα,
ἀνθρώπους κι ἰδέες, κι ἂν δὲ σώσει τὴν περιοχὴ αὐτὴ οὔτε κι
αὐτὸς δὲ σώζεται. Ἡ περιοχὴ τοῦ Κόντογλου εἶναι γεμάτη ἀπὸ
χαλασμένες τοιχογραφίες.

— Καὶ δὲ φτάνουν, ἐξακολούθησε ὁ Κόντογλου, δὲ φτάνουν οἱ
ὁμίχλες καὶ τὸ ἀλάτι τοῦ τοίχου· ἔχουμε καὶ τοὺς ζωγράφους πού
ἀποτελεῖν τὴν καταστροφὴ. Στὸν 18ο αἰῶνα μπήκαν ἐδῶ
μέσα ζωγράφοι νὰ ἐπιδιορθώσουν τίς τοιχογραφίες, νὰ τίς φρε-
σκάρουν. Τὰ διορθώματά τους ἔγιναν μὲ τὸν καιρὸ ἕνα μὲ τίς
ἀρχικές ζωγραφίες, καὶ τώρα εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ διακρίνεις
τὸ πρωτότυπο ἀπὸ τὸ ρετουσάρισμα. Τὸ ἀρχικὸ γαλάζιο φόντο
σκεπάστηκε ἀπὸ μαῦρο, καὶ γι' αὐτὸ ἔσθθησαν καὶ δὲν ὑπάρχουν
ἐπιγραφές στὴν Περιβλεπτο. Ἡ ἐπιδιορθωσις ἔγινε μὲ χρώματα
ἀνακατεμένα μὲ αὐγὸ, ὅπως στὶς φορητὲς εἰκόνες, κ' ἔπειτα τὰ
περνοῦσαν μὲ θερνίκι ρετςινιῶν· καὶ τώρα ἔχουν μαυρίσει ὅλα τὰ
διορθώματα, γιατί τὸ θενίκι αὐτὸ μαυρίζει. Προπάντων τὰ κύρια

ΔΕΙΛΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ

Στὸ δάσος ἕνας κυνηγὸς θωρεῖ τὸν ξυλοκόπο
καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε μικρὸ νὰ λάβει κόπο.
τοῦ λιονταριοῦ τὰ θήματα μὴν ξέρει νὰ τοῦ δείξει.
Κι ὁ ξυλοκόπος, πονηρός, χωρὶς νὰ ξεροθήξει,
τοῦ λέει: «Γνωρίζω, παρεκεί, λιοντάρι ἀντρεωμένο,
κι ἂν θέλεις πάμε, φίλες μου, νὰ ἰδεῖς τὸ ξαπλωμένο...»
Μὰ ὁ κυνηγὸς, τρεμάμενος, μόλις κρατεῖ τὸ σῶμα,
κι ἔτσι τοῦ λέει τρεκλίζοντας μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα:
«**Α**, ὄχι, ὄχι. Περίττω... Δὲ θέλω τόση χάρη...
τ' ἀχνάρια του εἶπα πὺς ζητῶ. Δὲν εἶπα τὸ λιοντάρι...
(Κατὰ τὸν Αἴσωπο)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΙΠΑΛΙΤΗΣ

ΤΟ ΣΥΝΑΧΙ ΤΟΥ ΦΑΣΟΥΛΗ

Ὁ Φασουλῆς ὁ μυταράς μὲ τὴ μεγάλη φούντα
μιά μέρα συναχόθηκε, πήρε μεγάλη πούντα.
Ἄψου! ἄψου! Ζητᾷ γιατρὸ μεγάλη φήμη νὰ 'χει,
νὰ τοῦ διατρέψει τοῦ φτωχοῦ τὸ τρομερὸ συνάχι.

Ξάφνου στὸ δρόμο συναντᾷ τὸ δόκτορα Μαρίνο,
τρανὸ γιατρὸ, πού γύρισε τώρα ἀπ' τὸ Λονδίνο.
— Γιατρέ μου, κάνε με καλὰ· πούντιασα, θὰ πεθάνω!
ὁ Στάσου, τοῦ λέει σοβαρά, διάγνωση νὰ κάνω.

Ἀνάνευσε... ξερόθηκε... φταρνίζου! διατάζει,
καὶ κάμποσα χτυπήματα γερὰ τοῦ κατεβάζει.
— Ὡχ, ὦχ! γκούχ, γκούχ! ἄψου, ἄψου! — Κατακλυσμὸς ξεσπάει.
(Ὡ! τί συνάχι τρομερὸ)
Τὸν κάνει λούτσα τὸ γιατρὸ καὶ τὰ γυαλιά τοῦ σπάει!

ΕΥ. ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΥ

πρόσωπα, γιατί αὐτὰ κυρίως ἐπιδιορθώνονταν. Καὶ τώρα ὅλα
αὐτὰ τὰ χωνιασμένα θάματα πρέπει νὰ τὰ ξεσκαπᾶσουμε, νὰ τὰ
ζωντανέψουμε, χωρὶς ν' ἀγγίζουμε καὶ ν' ἀλλάζουμε τὸ πρωτό-
τυπο. Δουλειὰ πολλή, δύσκολη, θέλει ὑπομονή, τέχνη κι ἀγάπη.
Ἄν δὲν πιστεύεις στὴ δουλειὰ τοῦτη, ἂν δὲν πιστεύεις στὸν Θεό,
τίποτα δὲν μπορείς νὰ κάνεις. Θὰ σέ πιάσει θιάση, θὰ βαριεστί-
σεις, θὰ πληγώσεις τοὺς ἀγίους, δὲ θὰ καταλάβεις μὲ ποιὸν
τρόπο κρατᾷ τὸ Εὐαγγέλιο ὁ Χριστὸς ἢ μὲ ποιὸν τρόπο ἀπλω-
ναι τὴ στερροῦγα του ὁ ἀγγελος.

Χάρηκα μὲ τὴ ζωντανὴ διατύπωση μιᾶς τόσο βαθιᾶς καὶ
παραγνωρισμένης ἀλήθειας. Ὅποιος δὲν πιστεύει στὸ Θεό (ἢ
«σὲ ὅτιδήποτε ἄλλο», ὅπως θὰ πρόσθετε ὁ Σολωμός), αὐτὸς
θιάζεται, θαρρυστίζει, δὲν εἶχε ὑπομονή κι ἀγάπη καὶ δὲν μπορεί
νὰ καταλάβει.

Σώπασε μιά στιγμὴ. Μὲ πήρε ἀπὸ τὸ μυρτάσο, θηήκαμε
ἔξω.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Ν. Κ. «Ταξιδεύοντας».

Τό μυστικό

του Δία

της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΒΑΡΕΛΛΑ

Κεφάλαιο Ε'

Ἄνησυχῶ γιὰ τὸ δεκάδραχμο, εἶπε χωρὶς περιστροφές. Τό βρήκατε;

– Μά δέν τό χάσαμε καθόλου, εἶπε ἡ Ἀφροδίτη.

– Δέν τό χάσαμε γιὰ νά τό βροῦμε, εἶπε κ' ἡ μητέρα μου.

Ἦταν ἡ πρώτη φορά πού τήν ἀκουγα νά λέει ψέματα. Ὁ Δίας τὰ ἔχασε λιγάκι ἀλλά βρῆκε ἀμέσως τό γνώριμο, γεμάτο αὐτοπεποίθηση, ὕψος του.

– Προσέξτε, μὴν τό χάσετε. Ἐχει μεγάλη ἀξία. Θά μπορούσα νά σᾶς δρῶ κάποιον ἔμπορο στήν Ἀμερική, πού θά σᾶς ἔδινε γι' αὐτό τό νόμισμα δολοῦληρη περιουσία. Θά προκίζατε τὰ κορίτσια σας, θά ἀγοράζατε αὐτοκίνητο, θά παίρνατε καινούργιο σπίτι, θά σταματούσατε τήδουλειά καί θά γυρίζατε τόν κόσμο ταξιδεύοντας.

Δέν μ' ἐνδιαφέρουν οὔτε τ' αὐτοκίνητα, οὔτε οἱ προίκες, εἶπε κοφτά ὁ πατέρας μου. Τό σπίτι μας εἶναι θαυμάσιο καί μᾶς κάνει. Ἡ δουλειά μου εἶναι ἡ ζωή μου καί θά δουλεύω ὅσο ἀντέχω. Τό νόμισμα αὐτό ἀνήκει στό ἑλληνικό κράτος καί ἐφ' ὅσον λέτε ὅτι εἶναι σπάνιο, ἔχω ἠθική ὑποχρέωση νά τό παραδώσω.

– Σκεφτεῖτε το ὠριμότερα, εἶπε ὁ Νεφεληγερέτης. Τό νόμισμα εἶναι δικό σας ἀφοῦ ἐσεῖς τό βρήκατε. Τό ἑλληνικό δημόσιο δέν ἔχει ἰδέα πῶς βρίσκεται στά χέρια σας. Γιατί νάμῃ λύσετε μ' αὐτό τό πρόβλημα τῆς ζωῆς σας;

– Εὐχαριστῶ γιὰ τίς ὑποδείξεις σας κύριε, εἶπε θυμωμένος ὁ πατέρας μου.

– Καί πότε λέτε νά τό πάτε στό Μουσεῖο; ρώτησε μέ τήν μπάσα φωνή του ὁ Δίας.

– Αὐριο κιόλας, ἂν σᾶς ἐνδιαφέρει. Καλή σας νύχτα.

Τοῦ ἔκλεισε κατάμουτρα τήν πόρτα. Σκεφτό-

μουν ὅτι ἴσως δέν ἔπρεπε νά δείξει τόσο φανερά τόν θυμό του. Ἐπρεπε νά παίξουμε κ' ἐμεῖς τό ρόλο μας νά ὑποκριθούμε, γιὰ νά μὴν καταλάβει ὁ Δίας πῶς δέν τοῦ εἶχαμε πιά ἐμπιστοσύνη. Ἵσως ἔτσι κερδίσαμε περισσότερα. Ἀλλά ὁ πατέρας ἦταν ἄνθρωπος εὐλακρινῆς καί αὐθόρμητος καί δέν μπορούσε νά κρυφτεῖ. Τώρα, θά ἔπρεπε νά περιμένουμε τήν ἐπόμενη κίνηση τοῦ Νεφεληγερέτη. Γιατί ἦταν σίγουρο πῶς θά προσπαθοῦσε μέ κάθε τρόπο νά μᾶς πάρει τό δεκάδραχμο, πρὶν προλάβουμε νά τό παραδώσουμε στό Μουσεῖο. Γι' αὐτό δέν εἶχα καμιά ἀμφιβολία. Ἀποκλειόταν νά ἀφῆνε νά τοῦ ξεφύγει ἡ εὐκαιρία τῆς ζωῆς του.

Καί τότε ἦταν πού ξανακτύπησε τό κουδούνι.

– Πολύ δούλεψε τό κουδούνι μας σήμερα, εἶπε ἡ Ἀφροδίτη. Θά πρέπει νά τοῦ κόψουμε διπλό μεροκάματο.

Στό ἀνοιγμα τῆς πόρτας φάνηκε ὁ ἀστυφύλακας.

– Βρέ, καλῶς τόν Ἡρακλῆ, εἶπε ὁ πατέρας, πού ἤξερε ὅλους τούς Πλακιώτες μέ τὰ μικρά τους ὀνόματα. Πέρασε μέσα.

Ὁ Ἡρακλῆς ἔδωλε τό πηλίκιό του, τράβηξε μιά καρέκλα ἀπὸ τό τραπέζι καί κάθησε. Κρεμόμασταν ὅλοι ἀπ' τὰ χεῖλη του. Ποιός εἶχε κλέψει τόν παπαγάλο; Γιατί φώναξαν στό Τμήμα τό γείτονά μας; Τί ἔγινε; Ἀντί ν' ἀπαντήσει στά ἀπαντά μας ἐρωτήματα ἔδωλε ἀπὸ τό πορτοφόλι του μιά φωτογραφία καί μᾶς τήν ἔδειξε.

– Τόν γνωρίζετε αὐτόν; μᾶς ρώτησε.

Στή φωτογραφία χαμογελοῦσε ἓνας κύριος μέ λαμπερά μάτια κ' εὐχάριστο παρουσιαστικό. Ἦταν ντυμένος μέ σιμόνιν καί στό λαιμό του εἶχε δεμένο ἓνα τεράστιο παλιγιόν. Μιά μαύρη δελουδίνη μπέρετα σκέπαζε τούς ὤμους του δίνοντάς του μιάν ἀνεπανάληπτη ἀρχοντιά. Ἄν δέν φαινόταν γιὰ ταχυδακτυλουργός θά ἔλεγα ὅτι ἦταν ὁ Ζορό.

– Ὅχι, δέν τόν ξέρουμε.

– Αὐτόν τόν γνωρίζετε; μᾶς ρώτησε χαμογελώντας πονηρά καί μᾶς ἔδειξε ἄλλη μιά φωτογραφία.

Ὁ Ἡρακλῆς φαινόταν νά ἀπολαμβάνει μέ τήν καρδιά του ὅλη αὐτή τήν ἱστορία.

– Οὔτε αὐτόν τό ξέρουμε. Ποιός εἶναι;

Στή φωτογραφία πόζαρε ἓνας εὐγενέστατος σοβαρός κύριος μέ λεπτὸ μούσι στήν ἀκρὴ τοῦ πηγουνιοῦ, μέ μάτια λίγο τραβηγμένα σάν Ἰάπωνας. Φοροῦσε ἀσπρο ἀκριβό κουτσούμι κ' ἓνα ψαθάκι ἐποχῆς πού τοῦ ἔδινε ἀπίστευτη χάρη.

– Μά κανέναν δέν ξέρετε ἀπ' αὐτούς πού σᾶς δείχνω; γελοῦσε ὁ Ἡρακλῆς. Οὔτε αὐτόν τόν ξέρετε; ρώτησε βγάζοντας μιά τρίτη φωτογραφία.

– Αὐτό εἶναι ὁ γείτονάς μας, φωνάξαμε ὅλοι μαζί.

– Κι αὐτός, κι αὐτός, κι αὐτός, κι αὐτός, ὁ γείτονάς σας εἶναι.

Ὁ Ἡρακλῆς εἶχε ἀραδιάσει στό τραπέζι τέσσερις φωτογραφίες μέ τέσσερις διαφορετικούς ἀνθρώπους.

– Δέν εἶναι δυνατόν!

– Κι ὅμως εἶναι. Ὁ γείτονάς σας ἔχει πολλὰ πρόσωπα καί πολλὰ ὀνόματα. Καί γιὰ νά δλοκληρώσουμε τήν εἰκόνα του, νά καί μιά πέμπτη φωτογραφία, ὁ γείτονάς σας μέ τόν παπαγάλο του!

Τό δωμάτιο γέμισε ἐπιφωνήματα. Ὅλα αὐτά τὰ εἶχαμε περίπου φανταστεῖ ἀλλά μπροστά στήν ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας εἶχαμε μείνει ἐμβρόντητοι. Ὁ ταχυδακτυλουργός μέ τήν ὁμορφὴ κορμιοστασιά καί τό γοητευτικό ὕψος δέν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τόν Νεφεληγερέτη.

– Καί τώρα καθήστε, γιατί ἔτσι ὅπως στέκεστε δρθιοι πάνω ἀπὸ τό κεφάλι μου νομίζω ὅτι εἰσάστε ἀρχάγγελοι καί θά μοῦ πάρετε τήν ψυχή, εἶπε γελώντας. Ἀπὸ τήν γαλλικὴ ἀστυνομία εἶχαμε πρὶν ἀπὸ μέρες σῆμα ὅτι ἐρχεται στήν Ἑλλάδα ἓνας γνωστός ζογκιέρ καί ταχυδακτυλουργός, μ' ἓνα παπαγάλο πού κλέβει. Ἐνδιαφέρεται γιὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά νομίσματα. Πρὶν ἀπὸ δύο βδομάδες πέρασε τὰ σύνορα καί ἀπὸ τότε τόν παρακολουθοῦμε συστηματικά.

– Πῶς λέγεται τελικά; τόν ρώτησα. Ἐμᾶς μᾶς εἶπε ὅτι τόν λένε Σβορώνο.

– Λέγεται Γιάννης Πιτέρης. Ζάν Πιτερί στά γαλλικά. Τζών Πίπερη στά ἐγγλέζικα.

– Κ' ἔχει κι ἄλλα ὀνόματα εἰπατε;

– Ὅσα θέλετε. Εἶναι γραμμένα στό φάκελό του.

– Καί τί βγήκε ἀπὸ τήν παρακολούθηση; ρώτησε ὁ πατέρας μου.

– Πρῶτα πῆγε στήν Σκόπελο. Ἀπὸ κεῖ νοίκιασε ἓνα ψαράδικο καί τράβηξε σ' ἓνα μικρὸ νησάκι πού λέγεται «Πιτέρι». Τό νησί αὐτό εἶναι γεμάτο βράχους καί σπηλιές. Τί ἔκανε ἐκεῖ πέρα, δέν μπορέσαμε νά καταλάβουμε. Μετά γύρισε στήν Ἀθήνα, ἀγόρασε ἀπὸ τό Μοναστηράκι μερικά παλιά πράγματα καί ἤρθε κ' ἐγκαταστάθηκε στό διπλάνό σας σπίτι, αὐτότό ἐρείπιο. Ἐσεῖς προσέξατε τίποτα;

Τοῦ εἶπαμε ὅλα τὰ σχετικά. Ὁ Ἡρακλῆς σημείωνε μέ προσοχή στό μπλοκάκι του τὰ πιὸ σημαντικά στοιχεῖα τῆς ἱστορίας μας. Τοῦ εἶπαμε ἀκόμα καί γιὰ τό δεκάδραχμο.

– Εἶναι καταπληκτικός ὁ φίλος, εἶπε. Ἐμένα μέ γοήτευσε. Τήν ἀλήθεια σᾶς λέω. Καί ξεκίνησε ὁ φουκαρὰς ἀπὸ τὰ πανηγύρια. Ὁ παπαγάλος του ἔδινε στοὺς πελάτες φακελάκια μέ τήν μοῖρα τους. «Ἐσὺ γράμμα θά λάβεις», «Σέ τρία τέρμενα σοῦ πέφτουν λεφτά». Αὐτό τό πουλί μᾶς τὰ εἶπε ὅλα στό Τμήμα. Τόν ἔχει ἐκπαιδεύσει νά κάνει τὰ πιὸ ἀπί-

θανά πράγματα. Τώρα τελευταῖα ἔκανε μαζί του σέ μεγάλα νυκτερινὰ κέντρα, τήν ὠραιότερη ἀτραξιόν.

– Δηλαδή, ρώτησε ἡ μητέρα μου,

– Ὁ Πιτέρης ἔκανε ταχυδακτυλουργίες καί ὁ παπαγάλος γύριζε στά τραπέζια κ' ἔλεγε ἀστεῖα στοὺς πελάτες: «Σάν χαζός φαίνεσαι ἐσύ!», ἔλεγε στὸν ἓνα. «Ἄντε νά χαθεῖς, φαλάκρα!» ἔκανε στὸν ἄλλον. Οἱ πελάτες γελοῦσαν μέ τὰ λόγια τοῦ παπαγάλου καί δέν πρόσεχαν τί ἔκανε. Ὅταν τό νούμερο πλησίαζε νά τελειώσει, ὁ Τζών ἔκανε ὑπόκλιση μπροστά στό κοινό καί ρωτοῦσε: «Μήπως ἔχασε κανεῖς σας τίποτε;» «Ὅχι τοῦ ἔλεγαν αὐτοί». Ἀλλά, ὅλο καί κάποιος θά εἶχε χάσει τό δαχτυλίδι του τό ρολόι του ἢ ἓνα πολύτιμο κόσμημα. Ὁ παπαγάλος ὅμως ἤθελε χειροκρότημα γιὰ νά δώσει πίσω τὰ κλεμμένα. Ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε κι ὁ παπαγάλος ἀνοίγε τό στόμα του κι ἀφῆνε νά πέσουν τὰ ἀντικείμενα. Τό νούμερο αὐτό ἔκανε πάταγο.



Μακεδονικά νομίσματα. Μ. Ἀλέξανδρος.

– Ὅπως ἀπόψε μέ τό δεκάδραχμό μου, ἔκανε ἡ Ἀθηνά. Ἡ Θέτις τόν χειροκρότησε τυχαῖα, κ' ἔτσι μᾶς ἔδωσε τό νόμισμα.

– Καί ποιός τοῦ ἔκλειψε τόν παπαγάλο;

– Ἐμεῖς ἔπρεπε νά δεβαιωθοῦμε γιὰ μερικά πράγματα. Μέ τό νούμερο τοῦ παπαγάλου εἶχε καταφέρει νά κλέψει μικροαντικείμενα ἀπὸ ἰδιωτικὲς συλλογές καί μαγαζιά. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐδῶ στήν Ἑλλάδα ἤρθε γιὰ νά «πιάσει τήν καλή». Ποιά ὅμως εἶναι ἡ καλή; Αὐτό ἀκόμα δέν μπορέσαμε νά τό ἐξακριβώσουμε. Οἱ ἀπορίες μας σχετικά μ' αὐτόν τόν «τύπο» εἶναι μεγάλες. Γι' αὐτό θέλουμε νά μᾶς λέτε ὅ,τιδήποτε σχετικό. Ἐμεῖς στό Τμήμα τοῦ πήραμε βέβαια τὰ δαχτυλικά του ἀποτυπώματα, ἀλλά δέν δείξαμε ὅτι ξέρουμε ποιός εἶναι. Τόν ρωτήσαμε ἀπλῶς ἂν μπόλιασε τόν παπαγάλο του, ἂν κι αὐτό ἦταν ἐξακριβωμένο ἀπὸ τὰ σύνορα. Τέλος πάντων ἔπρεπε νά βροῦμε κάποιον τρόπο νά τόν δοῦμε ἀπὸ κοντά.

– Αὐριο ἐμεῖς θά πάμε στό Μουσεῖο νά κατεθέ-

σουμε τό νόμισμά μας, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας. Ἐπειδὴ φοβόμην ὅτι μπορεῖ νά μάς ἐπιτεθεῖ ἡ νά προσπαθήσει μὲ κάποιον τρόπο νά μάς τὸ πάρει, θέλω νά μάς παρακολουθεῖτε κι ἂν χρειαστεῖ νά ἐπέμβετε.

— Μὰ φυσικά. Θά τὸ πῶ στὸν ἀρχιφύλακα νά δώσει κάποιον ἄλλο συνάδελφο, γιατί ἐμένα τώρα μὲ ξέρει.

Καὶ συνέχισε μ' ἓνα τόνο συμπόνοιας στὴν φωνή του:

— Καὶ εἶναι τόσο συμπαθητικός, ὁ ἀφ'ιλότιμος. Τί γλυκιά ὁμιλία πού ἔχει. Καὶ πόσα πράγματα ξέρει γι' αὐτὰ τὰ νομίσματα καλὲ. Οὔτε καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου νά ἦταν.

— Εἶναι καθηγητὴς τῆς λιτάσας αὐτὸς, γι' αὐτὸ τὰ ξέρει ὅλα, εἶπε ἡ μάνα.

— Μὴ μοῦ πεῖτε! Εἶναι μορφωμένος ἄνθρωπος, συνέχισε ὁ Ἡρακλῆς.

— Πῶς σὲ λένε κύριε; μὲ ρώτησε κάποια στιγμή.

— Ἡρακλῆ, τοῦ λέω.

— Κύριε Ἡρακλῆ μου, ἔχεις σπουδαῖο ὄνομα,

μοῦ εἶπε. Οὔτε γιὰ θεό, οὔτε γιὰ ἄλλο ἥρωα τῆς ἀρχαιότητος δὲν ὑπάρχουν τόσοι μῦθοι, τόσα ἔργα τέχνης καὶ τόσα νομίσματα, ὅσα γιὰ τὸν σινονόματό σου, τὸν ἡμίθεο Ἡρακλῆ. Ἦταν ἀντρείος καὶ ἀνίκητος. Προσπάθησε νά δαμάσει τὴ φύση γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἀνθρώπων. Σκότωσε θηρία καὶ τέρατα, δοῆθηκε τοὺς ἀδυνάτους, ἔγινε εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὀνομάστηκε σωτήρας. Ἦταν γεμάτος πάθος καὶ λάθος, ἀλλὰ εἶχε ψυχὴ μικροῦ παιδιοῦ.

— Πὰς νά μὲ ρίξεις, φίλε, τοῦ εἶπα ἐγώ, γιὰ νά τὸν πειράξω.

— Ὅχι, ὄχι, μοῦ ἔκανε. Αὐτὰ δὲν τὰ λέω ἐγώ. Τὰ λένε οἱ σοφοὶ μέσα στὰ βιβλία. Ἐμένα ἂν μὲ ρωτοῦσαν θά ἔλεγα ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἦταν ὁ Τζαίημς Μπόντι τῆς ἐποχῆς του πού τοῦ ἀνάθεταν νά διεκπεραιώνει τίς πιὸ «ἐπικίνδυνες ἀποστολές». Ἀκούς, κύρ' Ἀριστείδη μου; Τζαίημς Μπόντι ὁ Ἡρακλῆς! Ἐχει μεγάλο γούστο αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος!

Καθὼς τὸν ἀκούγα νά μιλάει μὲ τόσο θαυμασμό γιὰ τὸ Νεφέληγερτ, συγχώρησα τὸν ἑαυτὸ μου πού ἀντὶ νά θυμῶναι μαζί του, τὸν λυπότανε. Ἐδῶ εἶχε καταφέρει νά γοητεύει τὰ ὄργανα τοῦ νόμου κ' ἐμένα καὶ τίς ἀδελφές μου δὲν θά κατάφερνε;

Δὲν νομίζω πὼς κοιμήθηκα ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας μὲ εἶχαν ἐπηρεάσει τόσο πολὺ, ὥστε στριφογυρίζα στὸ κρεβάτι μου σάν σβούρα. Εἶχα ἀγωνία καὶ γιὰ τὴν αὐριανὴ ἡμέρα. Εἶχαμε ἀποφασίσει νά πάμε ὅλοι μαζί νά παραδώσουμε τὸ νόμισμα στὸ Μουσεῖο. Θά κατεδαίναμε στὴ στάση Μακρυγιάννη, θά παίρναμε τὸ τρόλεϋ καὶ θά κατεδαίναμε στὸ Πολυτεχνεῖο. Ἡ Νομισματικὴ Συλλογὴ τοῦ Μουσείου βρισκόταν στὴν ὁδὸ Τσιτσα.

Μπροστά μου εἶχα ἓνα γρίφο. Τὸ γρίφο τοῦ Νε-

φέληγερτ. Κ' ἤθελα νά τὸν λύσω. Ἦθελα νά βρῶ τὴν ἀκρὴ του.

Γιατί εἶχε πάει στὴν Σκόπελο; Μήπως σ' ἐκείνες τίς σπηλιές καὶ τὰ βράχια εἶχε κανένα κρυμμένο «θησαυρό»; Μήπως ἔψαχνε νά βρεῖ ἓνα σίγουρο μέρος γιὰ νά κρύψει κάποιον «θησαυρό»; Μήπως εἶχε γεννηθεῖ στὸ νησί Πιπέρι καὶ τὸν ἔλεγαν Πιπέρη; Ἐχει κατοίκους αὐτὸ τὸ νησί; Μήπως ἐκεῖ βρισκόταν ὅλο τὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς τοῦ παράξενου γείτονά μας; Γιατί ἔλεγε καὶ τὸν Παπαγάλο του Πεπάρηθο, δηλαδὴ Σκόπελο; Γιατί νοίκιασε τὸ διπλάνο μας ἐρεῖλιο πού ἔμπαζε νερά, ἀφοῦ ὅπως ξέραμε τώρα πιά, εἶχε ἀρκετὰ λεφτὰ γιὰ νά μένει σ' ἓνα ξενοδοχεῖο Α' κατηγορίας;

Καὶ τότε μοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό μιά ἄλλο-κοτὴ ἰδέα: Μήπως εἶχε γιὰ στόχο του τὸ δικό μας σπίτι καὶ γι' αὐτὸ ἐγκαταστάθηκε στὸ διπλάνο; Μήπως τὰ χτυπήματα πού ἀκούγαμε στὸ ὑπόγειο ἦταν κάποια σήραγγα πού ἀνοίγε γιὰ νά φτάσει στὸ δίκό μας;

Τρόμαξα μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μου. Πού τὴν εἶχα κρυμμένη τόση φαντασία; Οὔτε ἀστυνομικά διηγήματα νά ἔγραφα δὲν θά ἔβρισκα μιά τόσο ἀπίθανη ἐκδοχή. Ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ ἡ ἰδέα δὲν μοῦ φαινόταν οὔτε τόσο τρομερὴ οὔτε καὶ τόσο ἀπίθανη ὅσο μοῦ φάνηκε στὴν ἀρχή. Ὅτι ὁ γείτονας ἔσκαβε στὸ ὑπόγειο ἦταν γεγονός. Τὸν ἀκούγαμε. Ἀλήθεια πότε εἶχε ἀγοράσει ὁ παππούς τὸ σπίτι γιὰ τὴ μάνα μου; Μοῦ φαίνεται μετὰ τὴν Κατοχή. Ἀλλὰ δὲν θυμῶμαι ἀπὸ ποιόν. Θά 'πρεπε νά ρωτήσω τὸν πατέρα μου. Κάπου θά εἶχε τοὺς τίτλους καὶ τὰ συμβόλαια τοῦ σπιτιοῦ.

Πρὸς τὸ πρῶτ' κοιμήθηκα λίγο καὶ εἶδα ἓνα παράξενο ὄνειρο. Εἶδα πὼς ἔπεσε ἡ συκία μας καὶ γέμισε ἡ αὐλὴ μας νομίσματα. Ἐπὶ τῆς λουμένης στὸν ἰδρώτα. Μοῦ φάνηκε πὼς ἀκουσα κάποιον θόρυβο σάν τὸ φτεροῦγισμα ἐνός πουλιοῦ. Σηκώθηκα ἐνῶ ἡ καρδιά μου πῆγαινε νά σπάσει κι ἀναψα τὰ φῶτα. Δὲν εἶδα τίποτα. Ἀλλὰ δὲν σκέφτηκα ὅτι μὲ τὸ φῶς πού ἀναψα, ἔκαναν ἀκόμα πιὸ ἐντονό τὸ σκοτάδι ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου.

Ἐπλησῆσα τὴν Ἀθηνά.

— Πού δάλαμε τὸ νόμισμα; τὴ ρώτησα μὲ λαχάρα.

— Σσο, μοῦ ἔκανε μισοκοιμισμένη. Τὸ ἔχει ὁ μπαμπάς.

— Τὸ ἔχει κρύψει καλά; ρώτησα ψιθυριστά. Φοβάμαι μήπως αὐτὸς ὁ γείτονας μᾶς τὸ κλέψει.

— Τὸ ἔχει κρύψει καλά.

— Ποι;

— Στὸ στόμα του σάν τὸν Πεπάρηθο!

Ἦσυχασα. «Ὠραία κρυψώνα», σκέφτηκα καὶ πῆγα νά ξαπλώσω μέχρι νά ξεμερώσει.

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΟΜΠΕΛ

Τοῦ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ

Στὶς 10 Δεκεμβρίου τοῦ περασμένου χρόνου ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔνωσαν μιά μεγάλη χαρὰ καὶ περηφάνια. Παρακολούθησαν ἀπὸ τὴν Τηλεόραση τὴ λαμπρὴ γιορτὴ πού ἔγινε στὴν πρωτεύουσα τῆς Σουηδίας, τὴ Στοκχόλμη, γιὰ νά τιμηθεῖ ὁ Ἕλλην ποιητὴς Ὀδυσσεὺς Ἐλύτης, τὴν ὥρα πού ὁ βασιλιάς αὐτῆς τῆς χώρας τοῦ ἔδινε τὸ παγκόσμιας φήμης λογοτεχνικὸ «Βραβεῖο Νόμπελ». Τί εἶναι αὐτὸ τὸ βραβεῖο καὶ γιατί ὅποιος τὸ παίρνει γίνεται ἀμέσως γνωστός καὶ ἐνδοξος σ' ὅλο τὸν κόσμο καὶ μεταφράζονται τὰ ἔργα του σ' ὅλες τίς γλώσσες τῶν πολιτισμένων λαῶν; Πάρα πολλοὶ τὸ ξέρουν βέβαια, ἀλλὰ ἐπειδὴ μπορεῖ νά ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ πού δὲν τὸ ξέρουν, σκεφτήκαμε νά σᾶς δώσουμε λίγες πληροφορίες.

Αὐτὸ τὸ βραβεῖο τὸ ἱδρύσε ἓνας Σουηδός, ὁ Ἀλφρέδος Νόμπελ. Ὁ Νόμπελ πού γεννήθηκε στὰ 1833 καὶ πέθανε στὰ 1896, σπούδασε χημεία καὶ ἀσχολήθηκε συστηματικὰ μὲ τίς ἐκρηκτικὲς ὕλες. Σπουδαῖος ἐρευνητής, ἀνακάλυψε καινούριες τέτοιες ὕλες, δηλαδὴ τὴ δυναμίτιδα, τὴ νιτρογλυκερίνη καὶ τὴ νιτροκυτταρίνη. Οἱ ἀνακαλύψεις αὐτές ἔγιναν ἀφορμὴ νά συγχρονιστοῦν καὶ νά γίνουν πιὸ ἀποτελεσματικὰ τὰ πολεμικὰ ὄπλα μὰ πού, ὅμως δοῆθησαν τὸν ἄνθρωπο νά τελειοποιήσει πολὺ τὰ τεχνικὰ μέσα γιὰ τὸ ἀνοίγμα καινούργιων δρόμων μὲ τὴν ἀντίπαση φυσικῶν ἐμποδίων (βράχων κτλ.) γιὰ τὴν κατασκευή τούνελ, καὶ γενικὰ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας, πού εἶναι ἡ ὕλη τῆς δάσης τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ. Ἦταν λοιπὸν φυσικὸ οἱ ἐφευρέσεις αὐτές νά προσπορίσουν στὸν ἀξιο ἐπιστήμονα καὶ ἐρευνητὴ Νόμπελ τεράστια περιουσία, πού στὴν λοχὴ ἐκείνη ἔφτασε τὰ δέκα περίπου ἑκατομμύρια δολάρια.

Μὰ ὁ Ἀλφρέδος Νόμπελ δὲν ἦταν ἓνας σκέτος ἐπιχειρηματίας. Δὲν ἦταν ἡ φιλοχρηματία πού τὸν παρακίνησε νά ἐφεύρει τίς νεες ἐκρηκτικὲς ὕλες, ἀλλὰ τὸ ἐπιστημονικὸ του πάθος καὶ ἡ ἐπιθυμία του νά φανεῖ χρήσιμος στὶς εἰρηνικὲς ἐπιδιώξεις καὶ προσπάθειες τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Νόμπελ ἦταν ἓνας ἀνθρωπιστής. Γι' αὐτὸ καὶ τὴ μεγάλη περιουσία πού ἀπόκτησε τὴ διέθεσε γιὰ νά ἱδρύσει καὶ νά συντηρήσει ἓνα διεθνὲς βραβεῖο πού τὸ συνόδευε κι ἓνα μεγάλο χρηματικὸ ποσό (κάπου ἑπτὰ ἑκατομμύρια σημερινῶν δραχμῶν), ὥστε αὐτὸς πού θά τὸ ἐπαιρνε, νά μπορούσε νά ἀφιερωθεῖ ἀποκλειστικά στὸ ἔργο του. Τὸ βραβεῖο αὐτὸ ὁ Νόμπελ, στὴ διαθήκη του πού ἔκαμε στὰ 1895, τὸ θέλησε διεθνὲς, δηλαδὴ νά βραβεύονται μεγάλοι ἐπιστήμονες καὶ συγγραφεῖς ἀπ' ὅλους θεῶνται μεγάλους τῆς γῆς. Φτάνει τὸ ἔργο τους νά ὠφελοῦσε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ στὴν καθημερινὴ ζωὴ καὶ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ πνεῦμα. Τὸ βραβεῖο τὸ χάρισε σὲ πέντε ἴσα μέρη. Τὸ ἓνα νά δίνεται γιὰ τὴ φυσικὴ ἐπιστήμη, τὸ δεύτερο γιὰ τὴ χημεία, τὸ τρίτο γιὰ τὴ φυσιολογία καὶ τὴν ἱατρικὴ, τὸ

τέταρτο γιὰ τὴ λογοτεχνία καὶ τὸ πέμπτο σὲ ὅποιον θά ἔκανε κάτι σημαντικό γιὰ τὴν ἐδραίωση τῆς εἰρήνης σ' ὅλον τὸν κόσμο καὶ τὴ συναδέλφωση τῶν λαῶν. Ἐκτελεστικὴ καὶ κριτικὴ τοῦ βραβείου ὄρισε τὴ Σουηδικὴ Ἀκαδημία. Ἐτοί, κάθε χρόνο ἐπιβραβεύεται τὸ ἔργο πέντε μεγάλων ἀνθρώπων, πού ἀσχέτα ἀπὸ τὴν ἐθνικότητά τους, μὲ τὸ ἔργο τους ἀνταποκρίνονται στὰ ἰδανικά τοῦ Σουηδοῦ ἀνθρωπιστή.

Ὅλα τὰ βραβεῖα ἔχουν τὴν ἴδια ἀξία. Μὰ ἐκεῖνο πού συγκινεῖ περισσότερο τὴν κοινὴ γνώμη, εἶναι τὸ Λογοτεχνικὸ Βραβεῖο. Γιατί μὲ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ, τοῦ μυθιστοριογράφου, τοῦ λόγιου, μπορεῖ νά ἔλθει σὲ ἐπαφὴ ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἐνῶ μὲ τὸ ἔργο τῶν ἐπιστημόνων ἔρχονται σὲ ἐπαφὴ μόνο οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες. Ἡ λογοτεχνία ἐκφράζει τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κάθε ἀνθρώπου καὶ ἡ τέχνη εἶναι τὸ μόνο μέσο μὲ τόποιο ὁ ἓνας ἀνθρώπος ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν ἄλλον, ὁ ἓνας λαὸς μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους λαούς. Γι' αὐτὸ οἱ λογοτέχνες πού παίρνουν αὐτὸ τὸ βραβεῖο, καὶ ἂν ἀκόμα ἀνήκαν σὲ μικρὲς χώρες ὅπως εἶναι ἡ Ἑλλάδα μας, ἡ μητέρα τοῦ σημερινοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τιμῶν τίς πατρίδες τους, τίς ἀνυψώνουν, τίς προβάλλουν στὸν παγκόσμιο θαυμασμό. Αὐτὸ ἔγινε μὲ τὸν ποιητὴ Ὀδυσσεὺς Ἐλύτη, πού πήρε αὐτὸ τὸ βραβεῖο. Στὰ 1963 τὸ ἔλαε πᾶρε ἓνας ἄλλος Ἕλληνας ποιητής, ὁ Σεφέρης. Καμιά μικρὴ χώρα στὸν κόσμο δὲν ἀξιώθηκε νά πάρει δύο λογοτεχνικά Νόμπελ μέσα σὲ δεκαεῖς χρόνια!

Ἄλλη φορὰ θά μιλήσουμε γιὰ τὴν ποίηση τοῦ Ὀδυσσεὺς Ἐλύτη, πού ἔχει ἀναγνωριστῆ σάν ὁ ἡμέτερός τοῦ Αἰγαίου μας, τῶν νησιῶν μας, τοῦ ἡλίου μας, τῆς ἐλευθερίας, τῶν ἐθνικῶν μας ἰδανικῶν, τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, τοῦ σημερινοῦ λαοῦ μας, τῶν μεγάλων νικῶν μας στὸν πόλεμο κατὰ τὸν εἰσβολέα τοῦ 1940 καὶ τῶν συμβόλων τῆς θρησκείας μας, (τῆς Παναγίας, τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ὁρθοδοξίας), καθὼς καὶ τῆς λιτῆς ζωῆς τῶν ἐσώματων μας καὶ τῶν ναυτικῶν μας. Αὐτὲς τίς ἑλληνικὲς ἀρετὲς ἀνεγνώρισαν καὶ τίμησαν οἱ κριτὲς τοῦ Νόμπελ, τοῦ βραβείου πού ἔχει ἀρχίσει νά δίνεται ἀπὸ τὰ 1901 καὶ πού ἀπέκτησε παγκόσμιο κύρος, τὸ μεγαλύτερο κύρος πού εἶχε ποτὲ ἓνα πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ βραβεῖο.

Ὁ Ἐλύτης ἔγραψε καὶ μιά σειρά ἀπὸ μικρὰ, ἀπλά καὶ ἀρμονικὰ τραγουδάκια, πού τὰ μελοποίησαν σύγχρονοι μουσικοὶ μας. Ἀς τραγουδήσουμε ἓνα ἀπ' αὐτά:

Τὸν Μάρτη περικάλισα
καὶ τὸν μικρὸν Νόεμβρη
Τὸν Αἰβασσο τὸν Σεργερό
καὶ τὸν μὴ μὴς τῆρας.
Γιατ' εἴμαστε καλὰ παιδιά,
εἴμαστε δύο Ἕλληνῆκια
μὲς στὰ γαλάζια πάλαια
καὶ σ' ἄσπρα συννεφάκια.

Γιατ' εἴμαστε μικρὰ παιδιά
κι' ἡ ἀγάπη μας μεγάλη
ποῦ ἂν τὴ χάριζουμε ἀπ' τὴ μά
περσεῖται ἀπὸ τὴν ἄλλη.
Κόμματα σῶστε τερθὲ
καὶ σὰς τὰ σύννεφα δεξιά
Φάλλορο μὲ Περσεῖα
μὰ γαλανὴ σημαία.



Ένας έθνεγέρτης ποιητής

Τού ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

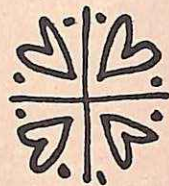
Τά πρώτα χρόνια του είκοστου αιώνα βρήκαν σέ μεγάλο αναβρασμό τη Βαλκανική. Ο παλιός σουλτανικός δράκοντας άπλωνε τά γαμπά του νύχια σ' ένα μεγάλο άκόμα τμήμα της. Μυστικά κινήματα κι άγώνες άπελευθερωτικοί πότιζαν τό χώμα της μέ πολύ αίμα. Καί οι χριστιανικοί λαοί, μαζί μέ τήν αντίσταση, είχαν άρχισεί νά υποπεύονται ό ένας τόν άλλον. Σοβαρές προπαγάνδες, σκληρές άλληλοσυκοφαντίες, ένοπλοι έκδιασμοί γιά τή δημιουργία προϋποθέσεων προσαρτήσεως στά διάφορα σκλαβωμένα διαμερίσματα, μέ τήν προοπτική μιάς σύντομης άπαλλαγής από τόν Τούρκο παλιό δυνάστη. Ιδιαίτερα στόν πολύ ευαίσθητο τότε χώρο της Έλληνικής Μακεδονίας καί Θράκης. Καί παντού μιά προετοιμασία γιά κάποιες άναμετρήσεις μέ πυρετικούς φανερούς καί μυστικούς έξοπλισμούς. Άπό τήν πρώτη κι όλας πενταετία τού νέου αιώνα, πού τό περνωμένο τόν κόσμου τόν προώριζε γιά τήν πιό τραγική περίοδο της ανθρώπινης ιστορίας, ήταν πολύ όρατός ένας Βαλκανικός πόλεμος, σάν ένα πρόλογο της γενικότερης τραγωδίας πού θ' άκολουθούσε.

Ανάστατη καί ή Έλληνική Πρωτεύουσα, ό φορέας αυτός όλων τών ρευμάτων, μέ πολλές πρωτοβουλίες, δυναμισμούς, αλλά καί γραφικότητες, γιά τήν ανταπόκριση στίς έθνοκοινωνικές άπαιτήσεις καί τήν προσαρμογή στόν αναβρασμό τού Αΐμου. Τεράστια τά έσωτερικά καί διεθνή προβλήματα της χώρας ύστερα κι άπό τήν ήττα τού Έπενήντα έφτά. Οικονομικά καί πολιτικά, μέ άρκετά φαινόμενα άπογοητεύσεως καί παρακμής. Σήμαινε ή ώρα τού προφητικού όραματιστή, τού δάρδου καί τού έθνεγέρτη. Τού πνευματικού καί πολιτικού οδηγού, πού θά ένέπνεε στό έθνος τήν αίσιοδοξία καί θά βοηθούσε τόν κατασυντρεμένο λαό νά ξαναβρεί τήν χαμένη του πίστη. Καμιά εύθύνη μεγαλύτερη γιά ένα έθνος, από τήν άναζήτηση τού ήγέτη στήν κρίσιμη

τομή της ιστορίας του. Η ψυχή τού λαού σημαίνει ένα συναγεμνό τών δυνάμεών της, μπροστά στό έθνικό μέλλον πού βλέπει μέ τά μάτια της ψυχής του νά διαγράφεται επικίνδυνο.

Κι όπως εύτύχησε ή ελληνική πατριδα νά βρεί στό πρόσωπο τού Έλευθερίου Βενιζέλου τόν πολιτικό όραματιστή, έτσι εύτύχησε νά βρεί καί στό νεότερο έθνικό ποιητή Κωστή Παλαμά τό μεγάλο προφήτη καί τραγουδιστή τών έθνικών ιδεωδών. Παράλληλα όμως στήν ποίηση βρήκε ό λαός καί μερικούς γενναίους μαχητές τών ώραιών προσδοκιών της άπελευθερώσεως τών σκλάβων άδελφών του.

Τρεις ώραιες πνευματικές μορφές, ανάμεσα σ' ένα πλήθος γραφικών λογίων έποχής, έδωσαν έναν ήρωικό τόνο στά ελληνικά γράμματα. Ήταν οι ποιητές Λορέντζος Μαβίλης Κερκυραϊκής καταγωγής, πού γεννήθηκε στήν Ίθάκη, ό Στέφανος Γρανίτσας από τήν όμώνυμη κοινότητα της Εύρυτανίας κι ό Σπύρος Μασούκας από τήν Υπάτη. Οι δύο πρώτοι, πού ήταν καί δουλευτές, έδρασαν καί δοξάστηκαν ως άρχηγοί άνταρτικών σωμάτων στήν άπελευθέρωση της Ήπειρου. Ο Μαβίλης έπесе ήρωικά τό 1912 στό Δρίσκο. Ο Γρανίτσας πέθανε τριάντα περίπου μήνες άργότερα από τίς κακουχίες, σέ ηλικία 35 χρονών. Ο τρίτος, ό Μασούκας, υπήρξε ό διαρκέστερος καί πιό περιπετειώδης. Κάθε έργο του μιά άλληθινή σταυροφορία γιά τήν ένίσχυση τών ένόπλων δυνάμεων καί τήν άποκατάσταση τών όρφανών από τίς πολεμικές περιπέτειες οίκογενειών καί μέ άλλεπάλληλα ταξίδια στήν Αίγυπτο, Κύπρο, καί Αμερική, συγκέντρωσε τεράστια ποσά, πού άγοράστηκαν μέ αυτά ένα άντιτορπιλικό καί μιά πυροβολαρχία, στά όποια έδωσε τό συμβολικό όνομα «Νέα Γενεά». Επίσης όργάνωσε καί μία μονάδα βοήθειας τών άπορφανισμένων οίκογενειών, πού τήν δνόμασε «Λευκό Σταυρό». Ήταν ένας άληθινός έθνεγέρτης. Ο Σπύρος Μασούκας γεννήθηκε στήν Υπάτη τό 1870 καί άφησε τή ζωή στήν Αθήνα τό 1928. Σπούδασε νομικά, αλλά δέν άσκησε ποτέ τή δικηγορία. Άπό τά φοιτητικά του χρόνια άσχολήθηκε μέ τήν ποίηση καί μέ τούς έθνοκοινωνικούς άγώνες, γιά τήν άναπτέρωση τών δυνάμεων τού λαού καί τήν άπελευθέρωση τών ύποδούλων ελληνικών έδαφών της Θράκης, Ήπειρου, Μακεδονίας, Κρήτης Κύπρου καί τών άλλων νησιών. Τά ποιήματά του είχαν τό ιερό πάθος της έλευθερίας καί τή λεβεντιά τών δημοτικών μας τραγουδιών. Καί ή δράση του τήν έκπληκτική ζωτάνια κ' ενεργητικότητα της Ρωμοσύνης.



ΠΑΛΙΕΣ ΑΠΟΚΡΙΕΣ

Τού ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΠΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ



Τό Χειμώνα τού 1886 ένας πλανόδιος μανάθης σκέφτηκε νά διασκεδάσει τούς Αθηναίους τήν πρώτη Κυριακή της Αποκριάς. Τόν έλεγαν Γρίβα. Ήταν άνθρωπος κεφάτος κι άγαπητός, γιati πρόσφερε στήν πελατεία του όχι μόνο τά φρέσκα ζαρζαβατικά του μά καί τήν εύθυμία μέ διασκεδαστικές ιστορίες κι άκακα πειράγματα.

Έφτιασε λοιπόν ένα αυτοσχέδιο άρμα μέ παλιοκάσσα, έξεψε σ' αυτό τό γαϊδουράκι του κι άνέθηκε άπάνω ντυμένος «λιμοκοντόρος». Πλάι του έβαλε μιά χοντρή πλακιώτισσα γυναικα γνωστή στίς λαϊκές τάξεις, πού φρόντιζε νά τίς διασκεδάξει μέ ρεμπέτικα τραγούδια στίς ταβέρνες τού Ψυρρή. Τή λέγανε «Τρελοκατερίνα».

Πήρανε σθάρνα τίς συνοικίες οι δύο τους μέ τό πρωτόγονο όχημα, πού τ' άκολουθούσαν ξεσηκώνοντας τόν κόσμο μέ φωνές καί ροκάνες πολλοί άργόσχολοι καί περισσότερα χαμίνια, έπανε τ' άστεία τους, τραγουδούσαν, μαζέψανε πενταροδεκάρες, κι έπειτα πήγανε καί τίς... ρευστοποίησαν σ' ένα πατσατζίδικο της Αγοράς.

Τόν άλλο χρόνο ό Γρίβας ξαναβήκε τίς Αποκριές μέ τό ίδιο άρμα, τό ίδιο ύπομονετικό ζώο, τήν άπαραίτητη Τρελοκατερίνα καί κάνα-δύ φίλους του Ψυρριώτες, μασκαρεμένους φυσικά. Η έπιτυχία τού παράξενου θιάσου ήταν άκόμα πιό μεγάλη αυτή τή φορά.

Όταν τόν επόμενο χρόνο άποφασίστηκε ή όργάνωση Κομιτάτου, ό πρώτος ρόλος δόθηκε στό Γρίβα. Ήταν ή έποχή πού μερικοί «ξιπασμένοι» (τόρα θά τούς λέγαμε «σνόμπ»), είχαν άποτελέσει μιά στενή συντροφιά καί τήν είχαν όνομάσει «Σέρκλ, Ντιστενγκέ» - κύκλος τών ξεχωριστών, άς πούμε. Αυτόους έβαλε στόχο ό Γρίβας. Ντύθηκε κωμικά μ' έξεζητημένη κομψότητα, έβαλε στό δεξί του μάτι μονόκλ καί στό πέτο τού σακακιού του κόκκινο τριαντάφυλλο, έμαθε τσάτρα - πάτρα λίγες ξένες λέξεις, καί τήν τελευταία Κυριακή της Αποκριάς ξεχύθηκε στούς δρόμους νά σκορπίσει τό γέλιο.

Στήν ταράτσα τού ύπουργείου τών Οικονομικών, πού τότε ήταν στήν όδό Σταδίου, πλάι στήν πλατεία Κλαυθμώνος, στέκονταν καί χαζεύανε οι έπίσημοι. Βλέποντας τήν παρέλαση τού κωμικού θιάσου ξεσπάσανε σέ ζωηρά χειροκροτήματα. Ένθουσιασμένος ό πλανόδιος μανάθης από τήν ύποδοχή πού τού έκαμαν, ύποκλήθηκε ταπεινά, άμέσως όμως όρθωσε τό άνίστημά του, πήρε τήν πρώτη πόζα του καί κοίταζε τόν κόσμο μέ προσποιητή άκαταδεξιά μισοκλείνοντας τά μάτια, προφέροντας άκατάληπτες λέξεις μέ δήθεν γαλλική προφορά καί παιζοντας μ' ένα λεπτό μπαστούνάκι, κατά τή συνήθεια τών ψευδοαριστοκρατών πού σατίριζε.

Αν λάβει κανείς ύπόψη τήν άφέλεια, τήν ολιγάρκεια καί τήν άμεριμνησία τών ανθρώπων της έποχής, θά μπορέσει νά σχηματίσει κάποια ιδέα γιά τήν έπιτυχία τού Κομιτάτου.

Μεγαλύτερη όμως έπιτυχία έσημείωσε τόν επόμενο χρόνο τό Κομιτάτο, όταν ό όλιγομελής θιάσος τού Γρίβα πλουτίστηκε μ' έναν πρωταγωνιστή μεγάλης δόξης, τόν περίφημο Θεοδοσίον. Αύτός, κοσμηματογράφος τό επάγγελμα, ήταν προικισμένος μέ κάποιο γούστο καί μέ πολύ πνεύμα. Όταν ρώτησε τόν ταβερνιάρη πού τού 'χε αναθέσει νά ζωγραφίσει στόν έξωτερικό τοίχο τού μαγαζιού ένα λιοντάρι άν τό θέλει λυτό ή δεμένο, εκείνος ρώτησε πόσο στοιχίζει τό καθένα. «Δέκα δραχμές τό δεμένο, πέντε τό λυτό», τού απάντησε. Προτιμήθηκε τό φθηνότερο, λίγες μέρες όμως άργότερα έβρεξε καί σθήςτηκε. Ο ταβερνιάρης πήγε καί θρήκε τό Θεοδοσίον. Τού ρίχτηκε. Εκείνος τού είπε άπαθέςτατα:

— Τί νά σού κάνω, φίλε. Ας παράγγελνες δεμένο λιοντάρι. Αφού ήτανε λυτό, έφυγε.

Μόλις ό ταλαντούχος Θεοδοσίον έγινε συνεργάτης τού Γρίβα πρόσθεσε κι άλλα δύο άρματα, πού τά στόλισε μέ πολύ γούστο, έντυσε κωμικά μερικούς μάγκες καί κατάφερε νά έπινοήσει διάφορες έξυπνες σκηνές καί χαριτωμένους πειραχτικούς στίχους, πού όρθως τούς κουδούνιζε μέ τή θρονιαρή φωνή του όπως οι άρχαίοι «αυτοκάβαλοι» κ' οι στιχουργοί τών «έξ άμάξης» της πομπής τών Παναθηναίων.

Ιδιαίτερη έντύπωση είχε κάνει ένας φούρνος μ' έξωτερική δση πού θύμιζε τό Πανεπιστήμιο, άπ' όπου τά ψωμιά θγαίνανε τούθλα, καί μιά μικροσκοπική ταβέρνα της όποιας ή έπιγραφή ήταν «ψυχής ίατρείον».

Αυτό τό Καρναβάλι έμεινε άνεπανάληπτο ύστερα από τό θάνατο τού Γρίβα καί τού Θεοδοσίου. Έγιναν πολλές προσπάθειες γιά τήν άναβίωση του, αλλά τού κάκων. Κάθε άπόπειρα πήγε χαμένη. Καί τούτο όχι τόσο γιati δέ θρέθηκαν άξιοι διάδοχοί τους, όσο γιati άλλαξαν οι συνθήκες της ζωής, οι συνήθειες τού κόσμου, προπάντων όμως γιati ή άπλόητα καί ή λιτότητα παραχώρησαν τή θέση τους στήν πολυτέλεια καί στήν άπληστία, πού γιά νά κορεστούν ζητάνε τίμημα βαρύ: τήν έξαντλητική φροντίδα.



«Καραγκιόζης κ' Έθραϊός», τού Σωτ. ΣΠΑΘΑΡΗ.

Στό περιβόλι τό πλωτό

Του ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
Ακαδημαϊκού

Έφηνγα σχεδόν παιδί και ξαναγυρίζω σχεδόν γέρος. Δεκατέσσερα δάλακερα χρόνια ή κακή μου μοίρα με κράτησε δεμένο στην ξενιτιά τότε με δυστυχίες αφάνταστες, τότε και μ' ευτυχίες πλανερές. Ευτυχίες και δυστυχίες τό ίδιο μ' αλυσοδεύαν και με στερούσαν τη μεγάλη ευτυχία της Πατρίδας, πού δεκατέσσερα δάλακερα χρόνια την όνειρευόμουν στον ύπνο και στον ξύπνιο.

Μιά μέρα μου χαμογέλασε άξαφνα ή Μοίρα και μου είπε: Πήγαινε! Είσαι ελεύθερος.

- Θά πάω!...

Νά, μπήκα στό πλοίο με τό καλό, και τό πλοίο ξεκίνησε με την πλώρη προς τ' όνειρό μου... 'Η θάλασσα λάδι... Αύριο τό πρωί θά προβάλλουν μπροστά μου τ' άγια χώματα.

Άξαφνα σηκώθηκε τρικυμία, και σιγά σιγά ή τρικυμία μεγάλωνε. Τό μικρό πλοίο παράδερνε και χοροπηδούσε άπάνω στά μανιασμένα κύματα. Μέ δυσκολία ή πλώρη κρατιόταν ακόμη προς τ' όνειρό μου. Τά πλευρά δέρονταν άλύπητα και τό θαλάσσιο ξύλο αναστέναζε, σάν άνθρωπος, και τριζομανούσε νά σπάσει.

Στό θυμό εκείνο της θάλασσας, τόν ανέλπιστο, πού είχε σαστίσει και τόν καπετάνιο τόν ίδιο, έβλεπα μέ τρόπο τό θυμό της Μοίρας μου. Τό μετάνιωσε λοιπόν ή φθονερή, πού γιά μιά στιγμή μ' άφησε ελεύθερο, κ' ήθελε τώρα νά με δουλιάξει!

Έτσι θά ήταν ή Μοίρα δέν θά ήθελε νά ξαναϊδώ την πατρίδα μου. Διαφορετικά, πώς θά με κρατούσε τόσων χρονών ήμέρες αλυσοδεμένο; Έκοίταξα τόν ουρανό άπέλπισμένος.

Τόσος ήταν ό πόνος μου κι ό σπαραγμός μου, πού κ' ή Μοίρα ή ίδια πρέπει νά με λυπήθηκε. Είδεμή, πώς κόπηκε ξαφνικά ό άνεμος και πώς κατέθηκε τό κύμα και πώς ξανάγινε ή θάλασσα γυαλί!

Ός τό δράδυ είχαν τελειώσει όλα. 'Η νύχτα πέρασε ήσυχη και με τό γλυκοχάραμα σηκώθηκα από τό κρεβάτι κι ανέβηκα στό κατάστρωμα. 'Η θάλασσα ήταν μολυβένια. Προς τό μέρος της ανατολής λίγα σύννεφα μαύρα με στριγωμάτ' άσημένια και μπροστά, μέσα στην αβγινή όμιχλη, οι κορυφές μακρυσμένων άερινων βουνών.

Ό Έλικας δούλευε δραστήριος, διασπικός. Ό αύλακας, πού άφηνε πίσω του τό γρήγορο πλοίο, μεγάλωνε σταθερά. Κ' ή πλώρη του ίσια προς τ' όνειρό μου.

Λίγο ακόμα, μιά δυό ώρες, και τό όνειρό μου γίνεται πραγμα.

- Ό ήλιος!

Και μαζί του ή Ζάκυνθος προβάλλει από τό γαλανό και χρυσαφένιο πέλαγο.

Μιά λουρίδα γής κίτρινης, χωρίς χαρη και χωρίς σχήμα, και κάτι βουνά από πίσω, πού μόλις ξεχωρίζουν χωμένα μέσ στά σύννεφα. Τό πράσινο, τό όνειρευτό, τό πολύμνητο ξακυνθινό πρασινο, δέν επρόβαλε ακόμα.

Καμιά μυρωδιά, ούτε κίτρων, ούτε μπουγαρινιών, ούτε ρόδων, δέν φέρνει ακόμα ως τό κατάστρωμα ό πρωινός άέρας. Καμιά όμορφιά.

Ά! την κακή Μοίρα! Μου μάγεψε την πατρίδα και μου την έκανε άσχημη. Κι όμως, δεκατέσσερα χρόνια ζούσα με την έλπίδα νά την ξαναδώ. Τά μάτια μου δακρύζουν από χαρά κι από λύπη. Μιά θαθεία, μυστική απογοήτευση κρατεί την καρδιά, πού σπαρταρά.

Άλλά γιατί τόσο διασπικός κι άνυπόμονος;

Νά, ή κίτρινη λουρίδα άρχισε σιγά σιγά νά στολίζεται με στίγματα πράσινα, θαυπράσινα. 'Η όψη της παίρνει λίγο λίγο, γραμμές μαλακές, καμπύλες με χάρι κι όμορφιά. Άγαπητά μου χρώματα και σχήματα, άρχισα νά σάς αναγνωρίζω. Ναι, είστε ωραία, όπως σάς ήξερα κι όπως σάς άφησα... Στή μακρουλή κίτρινάδα, καταρεσής, διακρίνεται ένα ζωηρό κόκκινο σημάδι. Λές και κάποιος άγριος θεός έχωσε τη ρομφαία του σ' εκείνο τό μέρος και τρύπησε τη γή, κι από τά σπλάχνα της έδγαλε αίμα. 'Η πλήρη είναι μεγάλη, θαθεία. Τό αίμα τρέχει από πάνω ως κάτω στή θάλασσα. Και ή κοκκινάδα εκείνη μου τραβά τό μάτι και τό λογισμό και μου τά καρφώνει εκεί.

Είναι ό Κόκκινος Βράχος, πού φαίνεται από μακριά σάν πληγή ματωμένη. Είναι ή τοποθεσία, πού με μάγεψε νά γράψω τό άγαπημένο μου εκείνο διήγημα.

Ό! ή Πατρίδα σε μιά Γυναίκα: 'Η μάνα μου με περιμενε στην απόδάρη.

Σέ λίγο πατώ τ' άγια χώματα και δρίσκομαι στην ιερή άγκαλιά.

Όταν την είδα εκεί, - άναλλοίωτη, άγέραστη σάν την έλπίδα, πού έτρεφε και τη ζωογονούσε, - νά στηρίζει τό λιγνό μαυροφόρο κόρμι στό κάγκελο της σκάλας και νά κοιτάει προς τό πλοίο, μου φάνηκε πώς δεκατέσσερα χρόνια, νύχτα και μέρα, με περιμενε εκεί, στην ίδια θέση...

Μήν κλαίς, μανούλα μου γλυκεριά! Της χαράς σου τό δάκρυ μου σπαράζει την ψυχή. Άλήθεια, σ' έκαμα νά περιμένεις πολύ... Μή μου τό λές, τό ξερω... Μά δε φταίω εγώ, μάνα, και μη με μαλώνεις. Φταίει ή Μοίρα. Εκείνη με κράτησε αλυσοδεμένο ως τώρα, τότε με δυστυχίες αφάνταστες και τότε μ' ευτυχίες πλανερές.

Γιατί ή άληθινή ευτυχία, ή μόνη, ναι, είν' αυτή πού αισθάνομαι τώρα στην άγκαλιά σου. Όπως, ή άληθινή δυστυχία δέν είν' άλλη από κείνη, πού θά σ' εμπόδιζε ν' ακολουθήσεις τό δρόμο σου και τόν προορισμό σου. Είσαι μεγάλη ψυχή σου και τά καταλαβαίνεις... Δέν στάθηκα στή ζωή μου ευτυχισμένος, μά μπόρεσαν ν' ακολουθήσω τό δρόμο και τόν προορισμό μου. Ίσως ή ευτυχία μου όλη νά είναι αυτή. Πικρή ευτυχία, πού μου κοστίζει τό χωρισμό της Μάνας και της Πατρίδας. Μά όλα δέν μπορεί νά τά χει κανείς!...

ΜΟΝΗ ΠΕΤΡΑΚΗ

Της ΓΑΛ. Α. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Πού νά φανταζόταν ό μοναχός Παρθένιος όταν έχτιζε τό εκκλησάκι των Άγίων Άσωμάτων τό 1673 - τη Μονή Πετράκη δηλαδή - πώς τό 1968 τούτο τό ίδιο τό εκκλησάκι θά γινόταν άφορμή γιά μιά τέτοια ιστορία!...

Κρυμμένο πίσω από τίς έλιές, άλλου στό φώς και άλλου στή σκιά, είναι ένα πραγματικό κομψοτέχνημα, σπάνιο και άκριτό γιά μιά πόλη.

Περπατάς στην αύλή του, δίπλα στην κρήνη, κάτω από τά δέντρα του και θαρρείς πώς περπατάς σ' άλλην εποχή και σ' άλλον τόπο. Γιατί ή γαλήνη και ή τάξη πού βασιλεύει εκεί σου ξυπνάνε και κάποια νοσταλγία... Νοσταλγία γιά κάτι πού πέρασε όριστικά πιά και μάς τό γνώρισαν μόνο τά βιβλία... Άχ!... Γιατί νά μην υπάρχουν κι άλλες τέτοιες γωνιές μέσα στην Άθήνα;

Σά Μονή Πετράκη είναι πασίγνωστη φυσικά ή εκκλησία. Άλλά από την ιστορία της πόσις είναι εκείνοι πού ξέρουν έστω και δύο λόγια; Και πρώτα πρώτα γιά τόν Πέτρο Πετράκη, τόν ιατροφιλόσοφο, πού είχε την ιδέα νά χτίσει πάνω στά θεμέλια ενός άλλου καταστραμμένου μοναστηριού. Άνήκε, λέει, σέ μιά μεγάλη και πλούσια οικογένεια από την Δημητσάνα της Πελοποννήσου και είχε καταφύγει στην Άθήνα γιά νά γλυτώσει από τούς Τούρκους. Παρθένιος όνομάστηκε σάν έγινε μοναχός κ' έμενε στον Άι Γιάννη τόν Καρέα, στον Ύμητό.

Σ' αυτόν τόν χώρο λοιπόν της λατρίας και της προσευχής, πού παισιώνεται σήμερα από τό οικότορφεϊο γιά τούς ξένους και επαρχιώτες φοιτητές της Θεολογίας, ξεπήδησε ή άρχή μιάς άκόμη ιστορίας. Μιάς ιστορίας ανθρωπιάς πού μάς την τραγούδησαν τά παιδιά και τά πουλιά...

Και τώρα πού τό τραγούδι τους άλλαξε κι έγινε πάλι εκείνο τό γνωστό, τό καθημερινό, ρωτιέται κανένας; Μήπως θά έπρεπε νά ύψωθεί ένα άγαλμα, ένα παιχίδι γελαστό και συμβολικό γιά τίς χιλιάδες άγνωστα παιδιά και πουλιά πού πέρασαν από την γειτονία της Μονής Πετράκη και μάς φύλαξαν άμόλυντη και όμορφη τούτη την εκκλησία; Γιατί πώς άλλως θά μπορούσαμε νά τούς πούμε τό μεγάλο μας εθαρισμό γιά τη χαρά πού μάς έδωσαν και τό σεβασμό πού είχαν πάντοτε στά παλιά μνημεία; Πώς θάνιώσουν την εγνωμοσύνη των μεγάλων τά φρόνιμα παιδιά και τά φρόνιμα πουλιά της Μονής Πετράκη;...

Π.Β.Πάσχας

Η ΦΩΝΗ

Τραγουδώντας τό βονό άκτω τή φωνή μου
νά ποχαχασιάζεται, ν'ανοίγει
πάνω τιά βράχια.
Τό δάσος λήστεύει κάτω
άσ' τ' αλωναρά και τ' άφύδα.
Μά εκεί ως τόσο δέν τό σήττω
ν' αλφάει, ν' αφανίζεται σχεδόν
είν' όταν περπατώ σέ ποταμίους,
π' δένύοδεχον βράχια ή αλωναρά
μήτε καλάμα, φύλλα ή μωμάνγκια..

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΑΙΜΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΖΩΗΣ

Τό αίμα δέν παρασκευάζεται με καμιά μέθοδο, ούτε πωλείται σέ κανένα φαρμακείο, ούτε αντικαθίσταται με άλλες ούσιες.

Προσφέρεται μόνον ως αίμα από άνθρωπο σέ άλλον άνθρωπο.

Τό αίμα έχει πολύ μεγάλη θεραπευτική αξία και τίποτε δέν μπορεί νά τό αντικαταστήσει.

Γινείτε έθελοντές αιμοδότες, έστω γιά μιά μόνο φορά.

Δώστε λίγο αίμα. Σώζετε μιά ζωή!...

ΣΥΣΤΑΣΗ

Παρακαλούμε τούς Έρυθροσταυρίτες πού στέλνουν χειρόγραφα γιά τη στήλη συνεργασίας, νά μη γράφουν κι από τίς δύο όψεις του χαρτιού, γιατί δυσκολεύουν πάρα πολύ τούς τυπογράφους. Θά δεχόμαστε γιά κρίση μόνο όσα κείμενα είναι γραμμένα από την μιάν όψη..

Η ΓΙΑΓΙΑ

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πέρσι τὰ ἐγγόνια στήν πρωτοχρονιά τῆς ἔβαλαν δόντια τῆς γιαγιάς καί λάμπουν τώρα δόλοσπρα μέσα ἀπ' τὰ ζαρωμένα, ξεφλουδισμένα ἀχρωμα χεῖλη.

Μά τὰ σδησμένα μάτια τῆς γιαγιάς δέν καλοδύλεπουν τὰ ἐργόχειρά της, τὰ πέντε ἐγγόνια πού τῆς τ' ἄφησε μωρά, τόσα δά ἡ μακαρίτισσα ἡ μονάκριβή κόρη της... Τὴν ἔκλαψε τότε καί τὰ δάκρυα ἔσθησαν τὰ μάτια της. Μά ὄχι, μόνο δάκρυα ὄχι.

Ἡ γιαγιά κατάλαβε, πὼς ἔπρεπε τὰ παιδιά νά μεγαλώσουν, ἔνωσε τὸ παράπονο τῆς ὑστερνῆς ματιάς τῆς κόρης της, τὸ ἔνωσε καί πῆρε τὸ δελονάκι της στήν ἀρχή μ' ἕνα ζευγάρι γυαλιά, ὑστερα μὲ δύο, δούλευε ἐκεῖνη τὴν μιμπίλα τὴν πολυανθισμένη, πού οἱ ξένοι πού ἔρχονταν νά περάσουν τὸ καλοκαίρι στὰ Θεραπειὰ τὴν ἔβλεπαν κι ἔλεγαν, πὼς κι αὐτὴ ἡ ἐργασία εἶναι ἀλήθεια ἕνα ἀπ' τὰ θαύματα τοῦ Βοσπόρου. Γιατί στὸ Βόσπορο περισσότερο ἐργάζονται αὐτότὸ ἔρακουστὸ ἐργόχειρο, πού πολλές ἐργάτριες δόξασε, μὰ καί πού δέν καλυτέρευε τὴν τύχη τους.

Ὅπως σ' ὅλα τὰ χαμόσιπα, καί στῆς γιαγιάς τὸ σπῖτι βλέπει κανεῖς μετὰλλια τιμητικά ἀπὸ ἐκθέσεις.

Καί λίγο λίγο τὰ ἀνθη τῆς μιμπίλας ἔκαμαν καί ἄλλα ἀνθη: τὰ ἐγγονάκια, καρπούς ωραίους.

Ὁ μεγαλύτερος, ἀφού ἔμαθε τὰ γράμματα στὸ δημοτικό σχολεῖο, ἄρχισε νά καλλιεργεῖ τὰ λίγα χωράφια τους καί μὲ τίς φράουλες, πού ἔστειλε στὰ ξένα, τίς ἀνοιχτό-χρῶμες φράουλες τίς στογγυλές, ἄρχισε νά διατηρεῖ τὸ σπῖτι: καί ἦταν καιρός, γιατί ἡ γιαγιά δέν καλόδλεπε. Καί τ' ἄλλα ἐγγόνια ἔπαιρναν σειρά καί τὸ μικρό, πού τ' ἄφησε ἡ μονούλα του θυζανιάρικο, ἔγινε κι ἐκεῖνο ἔξι ἑπτὰ χρονῶν ἀγόρι. Ἐμαθε καί νά διαβάζει ἀργὰ ἀργὰ τὰ μεγάλα γράμματα.

Πὼς τὴν ἀγαποῦσε τὴ γιαγιά! πὼς τὴν ἀγαποῦσαν ὅλοι. Πὼς τὴν καμάρωναν σάν ἔλεγε παραμύθια, καί πὼς χαίρονταν σάν τὴν ἔβλεπαν νά τρώει φουντούκια μὲ τὰ δόντια τὰ δόλοσπρα.

Μὰ τὸ μικρό εἶχε ἕνα σχέδιο καί δέν ἔλεγε σέ κανένα τίποτα. Φύλαγε νά ἔρθει ἡ ὥρα ἡ καλή.

Ὅταν ἡ γιαγιά τὸν ἔπαιρνε ἀπ' τὸ χεράκι καί ἀνέβαινε τὸ δρόμο τοῦ Ζαρίφη, γιὰ νά πᾶν στήν κρύα δρύση, τὸν ἄφηνε νά παίξει μὲ τὰ χαλίκια καί χανόνταν καί γύριζε μὲ τὰ μάτια πρὸς τὸ κόκκινο καί χεῖλη πρὸς ἔξω. Ἦξερε πὼς πῆγαινε στὸ μνήμα τῆς κόρης της νά κλάψει.

Καί τὰ μάτια τῆς γιαγιάς σέ κάθε τέτοια ἐπίσκεψη ἔσθησαν πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Ὅταν γύριζε ἀπ' τὴν κρύα δρύση, δέν μπορούσε νά ἰδεῖ τοὺς πράσινους λόφους ἡ καμμένη ἡ γιαγιά. Οὔτε, ὅταν πῆγαιναν στήν Ἁγία Παρασκευὴ μπορούσε νά ἰδεῖ τὸ Βόσπορο καί τὸ δουνὸ τοῦ Ἑλλήνα, πού παραφυλάει ἐκεῖ στὸ ἀνοιγμα τῆς Μαύρης Θάλασσας νά καταπιεῖ τὰ θεριά πού προβάλλουν ἀπ' τὸ βοριά. Τίποτα ἡ γιαγιά δέν μπορεῖ νά ἰδεῖ.

Καί ὅταν ὁ δεῦτερος ἑγγονος μὲ τὴ γαλανοάσπρη βαρ-

Ὁ θερησκευτικός λυρισμός

«Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί,
ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί»

Στὶς ἀπολαύσεις τῆ ζωῆς περνᾷ
καὶ ἔγνοια καμιά δέν ἔχει γιὰ τὴ χάρη
ἐνάρετης ζωῆς, τὸ ἅγιο γέλαει,
καὶ μὲ τὸ Σατανᾶ κάνει ζευγάρι.

Σὰν ὅμως «κλήση ἔλεος» θεὰ πάρει
καὶ χάρη ὡς ζηλωτής, αὐτὸς πού πάει
συχνὰ εἰς Ναοὺς καὶ τὸ 'χει γιὰ καμάρι,
«γογγύζοντας» στὸν Κύριο ἀντιμιλάει:

«Ἄμα πρῶι» στ' ἀμπέλι ὑπηρετῶ σε,
κ' ἴσο μισθὸν αὐτοῦ καὶ μένα δίνεις.
Κι ὁ Κύριος: «ἔταίρε οὐκ ἀδικῶ σε».

«Οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω;» Τί,
«ὅτι ἀγαθὸς εἰμι» κακία κλείνεις;
«Πολλοὶ οἱ κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί».

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

κούλα φέρνει δράδου δράδου περήφανος τὴ γιαγιά καί τὸ ἀδελφάκι του νά ἀναπνεύσουν τὸ μυρωμένο ἀγέρι, ἡ γιαγιά δέν βλέπει τ' ὁμορφο ἡλιοκαμένο πρόσωπο τοῦ ἐγγονοῦ. Καί τὸ μικρὸ πικραίνεται καί τῆς ζωγραφίζει ὅλα, μὰ ἔχει καί τὸ σχέδιό του.

Ὁ μεγάλος ἀδελφός, ὁ Μανόλης, ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὴν εὐχή τῆς γιαγιάς. Τὶς Ἀπόκριες θά 'ρθεῖ ἡ νύφη νά ἔσκουράσει ἀπ' τὸ νοικοκυριὸ τὴ γιαγιά.

Μιλοῦνε τ' ἀδέρφια καί γιὰ τὸ δῶρο τῆς νύφης, μιλοῦνε καί γιὰ τὸ δῶρο τῆς γιαγιάς, μιλοῦνε καί γιὰ τὸ δῶρο τοῦ μικροῦ: κοντεύει ἡ πρωτοχρονιά. Ὁ μικρὸς πετιέται, μὲ μάτια δόλοσπρα.

— Γιὰ τὴ γιαγιά, ἐγὼ θά σᾶς μιλήσω. Ἐγὼ δῶρο δέν θέλω. Πέρσι τῆς πῆρατε δῶρα τῆς γιαγιάς δόντια. Φέτο... σῦρτε στὸ μεγάλο τὸ γιατρό καί ρωτήστε, δέν μποροῦνε τάχα αὐτοί, πού κάνουν δόντια, νά κάνουν καί μάτια νά βλέπει ἡ γιαγιά μου; Ἀχ! δλοένα σβήνουν τὰ μάτια της. Σέ λίγο, σᾶς τὸ λέω, μήτε τὸν ἥλιο δέν θά βλέπει. Ἐμένα ὄχι φέτο, ποτέ μου μὴ μοῦ κάνετε δῶρο, ἂν τὰ μάτια εἶναι ἀκριβά, ποτέ! Κι ἂν οἱ γιατροὶ δέν μποροῦν νά τὰ κάνουν: ὁ Θεός μπορεῖ νά τὴν πᾶτε στήν Βαγγελίστρα καί νά τὴν κάνει νά βλέπει γιὰ νά ἰδεῖ ἔμένα, πὼς ἔχω τὰ χρυσὰ μαλλιά καί τὰ μάτια τῆς μητέρας μας, νά παρηγορηθεῖ.

Τ' ἀδέρφια δέν εἶπαν τίποτα.

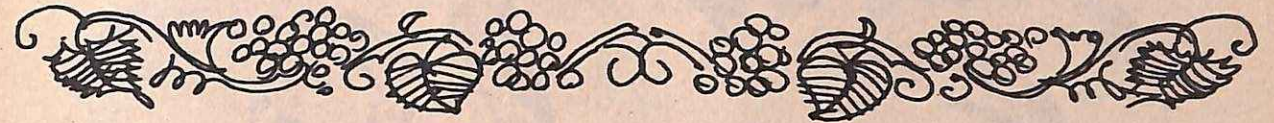
Ἀνοίξε σιγὰ σιγὰ ἡ θύρα: ἔτριξε τὸ πάτωμα ἀπ' τὸ βαρὺ βῆμα τῆς γιαγιάς, καί σάν νά εἶχε μάτια, ἴσια ἔτρεξε στὸ Γιωργάκη της, τὸν ἀγκάλιασε, τὸν φίλησε καί εἶπε:

— Μάτια μου... μάτια μου...

Πολλά χεῖλη τὸ λένε χαϊδευτικά «μάτια μου», μὰ τῆς γιαγιάς τὰ χεῖλη ἔχουν ἄλλη σημασία. Ναί, «μάτια της»! Ἐκανε τὸ σταυρὸ της, εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ καί χαρούμενη, νέα, μεταμορφωμένη, εἶπε δυνατὰ:

— Θεέ μου, σ' εὐχαριστῶ.

Ὅλοι ἔβλιναν. Ἀχ, ἀπὸ τέτοια δροσερά γλυκὰ δάκρυα δροσιζονται τὰ μάτια...



Ἡ κυρά Θοδώρα

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Κάθε φορά πού σκοτεῖνιαιζε ὁ οὐρανὸς πάνω ἀπ' τὸ συνοικισμό, φορτωμένος μελανά σύνεφα, μιά ἀσυνήθιστη κίνηση γινόταν μὲς στὰ φτωχὰ σπίτια τῆς ὁδοῦ Μυστρά, ἐκεῖ στὸ Κερατσίνι. Κάθε χειμῶνα, χρόνια τώρα, ὅταν ἔδρεχε δυνατὰ κατηφόριζαν ἀπὸ τὸ δουνὸ πολλὰ νερά. Καί τότε πλημύριζαν οἱ πόρτες κ' οἱ αὐλὲς τῶν σπιτιῶν πού βρίσκονταν ἕνα μέτρο κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ δρόμου. Βοσκοτόπια καί ρέματα βλέπει τοῦτος ὁ τόπος κείνα τὰ χρόνια, πού ἄλλοι νά ἔχτιζαν οἱ ἀνθρώποι τὰ καλύδια τους; Ἔτσι, ὅταν μπουμπούνιζε καί μαύριζε ὁ οὐρανὸς πέρα κατὰ τὴν Κούλουρη, μερικά χέρια, τὰ περισσότερα γεροντικά, ἀπλώνονταν μὲ διασύνῃ κάτω ἀπὸ τοῖγους καί χαμηλὲς ἀποθηκοῦλες νά πιάσουν ἕνα φτιάρι, ἕναν κασμά. Ἐξω στὸ χωματόδρομο πάντα ἦταν φτιαγμένο ἕνα πρόχωμα. Μὰ σάν ἀνοίγανε οἱ καταράχτες τ' οὐρανοῦ, οἱ ἀνθρώποι ἔπρεπε νά παλαίψουν μὲς στήν ἀντάρα τῆς βροχῆς. Ἡ νεροποντὴ ὅμως, ὅταν τοὺς ἔβρισκε μεσάνυχτα τὴν ὥρα πού κοιμόντουσαν στὸ ζεστὸ στρώμα, ξυπνοῦσαν τρομαγμένοι. Τὰ στενάδια τους γέμιζαν νερά κι ὅλα, κεραμίδια καί γλάστρες, κοτέτσια καί ζωντανά, χανόντανε, βουλιάζανε στὸ ὑγρὸ χάος τῆς νύχτας πού ἔπεφτε ὀργισμένο πάνω σ' ὅλα. Πλημύριζαν αὐλὲς καί δωμάτια κι ἀλίμονο στὰ γεροντὰ πού ζούσανε μόνε.

Ἀκουγες στριγγλιές ἀπὸ γυναικες, χαλκώματα καί λαμαρινένιες σκάφες νά σέρνονται μέσα σέ τούτη τὴ χλαπαταγή. Κ' ἔβλεπες ἄντρες μὲ φτιάρια καί τσάπες στὰ χέρια, ἄλλοι

νά καθαλᾶνε τοὺς χαμηλοὺς μαντρότοιχους κι ἄλλοι νά ξεπετάγονται μὲ βία ἀπὸ τίς πόρτες, ν' ἀνοίξουν ρέμα στὰ νερά τῆς νύχτας, νά φύγουν πρὸς τὸν ἄλλο δρόμο, ἴσα κάτω...

☆☆☆

Μιά τέτοια νύχτα ἦταν πού πνίγηκε κ' ἡ κυρά Θοδώρα, μιά γερόντισσα νοικοκυρά ἀπὸ τὴ Ρουμανία. Ἀφού εἶχε θάψει τὸν ἄντρα καί τὰ τρία παιδιά της, τῆς ἔμελλε τώρα στὰ στερνὰ νά βρεῖ οἰκτρὸ θάνατο μπουκαμένη μὲ λάσπες καί νερά σέ μιά ἡμιυπόγεια καμαρούλα. Ὁ τοῖχος τοῦ σπιτιοῦ της ἦταν ἀπὸ πλῖθρες. Ἔτσι σὰ μαζεῦτηκε στὸ δρόμο πολὺ νερό βούλιαξε πρὸς τὰ μέσα μαζί μὲ τὸ παραθύρι καί χῶματα μὲ νερά πλάκωσαν τὴ γοιὰ καί τὴνε πνίξαν.

Εἶχανε γίνει πολλές προσπάθειες στὸ Δῆμο νά ρίξει τοιμενένια κρᾶσπεδα σέ τούτῃ τὴν πάροδο, μὰ τοῦ κάκου. Ἦταν, λέει, σύνορο μεταξὺ δυὸ Δήμων κι ὁ ἕνας δήμαρχος ἔλεγε στὸν ἄλλον νά τὰ φτιάξει.

Τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης μέρας ἦρθε ἕνας εἰσαγγελέας μαζί μὲ δυὸ αστυνομικούς. Σφράγισαν τὸ σπῖτι τῆς γοιᾶς καί ἀπ' τὴν πλευρὰ πού εἶχε γιγρεμιστεῖ ρίξανε συρματοπλέγματα. Πού καί πού, εἰκονισματικά μὲ σεβάσιμους ἀγίους ἔβλεπαν πάνω ἀπὸ τὴ λάσπη καί πρὸς πέρα ἦταν ἕνα μαυρισμένο τηγάνι μαζί μὲ κατὶ σπασμένα πιάτα καί μιά γάτα πνιγμένη, μούσιμα, πού τῆς φαινότανε τὰ δόντια. Ὅλοι ὅσοι τὰ βλέπανε μιλούσαν γιὰ τὴ ματαιότητα τοῦτου τοῦ κόσμου, κουνούσαν τὸ κεφάλι, λέγανε ἕνα συχῶριο. Μερικοὶ ἔπιναν.

Μάλιστα ψιθυρίζανε ὅτι ἡ γοιὰ εἶχε φυλαγμένες καί χρυσὲς τούρκικες λίρες πού θάταν χωμένες στὸ βούρκο. Καί τὸ μάτι τους γαρίδα μὲς στὰ χαλάσματα. Ἡ ἴδια τῶχε πεῖ: Ἡ ἐπειδὴ φημίζονταν ὅτι τὰ γονικά της εἶχανε μύλους στὴ Ρουμανία; Ποιὸς ξέρει... Τώρα πιά ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ἕνα μαυροφούσανο εἶχε ἀπομείνει κρεμασμένο σέ μιά πρόκα στὸν ἀπέναντι τοῖχο.

Τὸ ξόδι τῆς κυρᾶ Θοδώρας τὸ ἀκολούθησε ὅλη ἡ γειτονιά. Ἦταν καλὴ γυναίκα ἡ συχωρεμένη. Κανένα δέν εἶχε στὸν κόσμο κι ὅλοι τὴν ἀγαποῦσαν.

☆☆☆

Ἀπὸ τότε ὡς τὰ σήμερα πέρασαν ἑκοσὶ χρόνια. Στὸ οἰκόπεδο τῆς κυρᾶς Θοδώρας οἱ ἀνθρώποι χτίσανε μιά πολυκατοικία. Προχτές, μεσάνυχτα Πρωτοχρονιάς, ἐπιστῆφοντας μὲ τὰ παιδιά μου στὸ σπῖτι, ἦταν ἀναμμένα ὅλα τὰ φῶτα τῶν διαμερισμάτων, Χαρούμενες φωνὲς καί τραγοῦδια ἔβγαιναν ἀπὸ παντοῦ. Στὸ δρόμο πλήθος τὰ σταματημένα αὐτοκίνητα.

— Μπαμπά, ψιχαλίζει, μοῦ λέει ξαπνικά ὁ Γιαννάκης.

— Γιάννη μου, φτάσαμε πιά στὸ σπῖτι μας, τ' ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα του.

☆☆☆

Σέ λίγο, στρίβοντας τὸ κλειδί στὴ πόρτα, μὲ τὸνα μωρὸ στὴν ἀγκυλιά, ἀναθυμόμωνα χωρὶς νά τὸ θέλω τὴν καλὴ γοιούλα πού κοιμόταν χρόνια τώρα στὸ νεκροταφεῖο τῶν αἰώνιων ὕπνου.



ΤΟΥ ΘΕΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Πάνε κάμποσες μέρες πού ο γειτονάς μας ο 'Αργύρης ο Ψαράς, μās έφερε στο σπίτι ένα περίεργο δώρο: έναν τενεκέ με ζωντανά καβούρια. Θά ήτανε καμιά δεκαριά μεγάλα ξανθοκόκκινα καβούρια με χνουδωτό σκληρό δέρμα και με φοβερές δαγκάνες. Κάνανε μεγάλο σαματά μέσα στον τενεκέ, θέλοντας να φύγουν. Προσπαθούσαν να σκαφαλώσουν στα χείλη του τενεκέ, μά δεν μπορούσαν γιατί τα τοιχώματά του ήτανε γλιστερά και τό μόνο πουέκαναν ήτανε να τριγυρίζουν στον πάτο και να κάνουνε θόρυβο.

— 'Αργύρη, πόσων χρονών ήσουν όταν έπιασες τό πρώτο καβούρι; ρώτησε ο πατέρας μου.

— Τριών χρονών και κάτι, απάντησε.

— Τόσο μικρός κ' έπιανες καβούρια;

— Δέν έπιανα καβούρια. Έπαιζα με άλλα νήπια στην άμμουδιά. Χτίζαμε σπιτάκια από άμμο και θότσαλα. Ξαφνικά, καθώς σήκωνα ένα θότσαλο μέσα από τό νερό, πετάχτηκε ένα μικρούτσικο καβούρι. Άμέσως κάνω μιά έτσι τό χέρι μου και τό πιάνω. Ήτανε τό πρώτο. Από κείνη την ημέρα άρχισα ταχτικά να ψάχνω κάτω από τά θότσαλα για καβουράκια, και να πιάνω αρκετά.

Τώρα ο 'Αργύρης καταπιάνεται με τό ψάρεμα, μά όταν του μένει καιρός πιάνει και καβούρια, καβούρια ώραία και μεγάλα σαν αυτά του τενεκέ. Είναι πολύ επιτήδειος. Ξέρει να τά πιάνει ζωντανά, χωρίς να φοβάται τις δαγκάνες τους. Τά πιάνει με τά χέρια και καμιά φορά και... με τά πόδια! Ακούστε πώς τά πιάνει — όπως μās είπε ο ίδιος: — τή νύχτα τά καβούρια θγαίνουν από τις τρύπες τους και τριγυρνάνε στα θράχια του βυθού, σέ λιγοστό βάθος. Μερικά θγαίνουν κ' έξω από τό νερό, μά εγώ δέν τά κυνηγάω αυτά γιατί

είναι μικρά κι όχι νόστιμα. Μόνο τά μεγάλα κυνηγάω.

Κι ο 'Αργύρης συνέχισε:

— Λοιπόν αυτά τά πιάνω τή νύχτα με τή λάμπα. Καθώς πέφτει τό φώς άπάνου τους σταματάνε, στέκουν ακίνητα, και τότε τά πιάνω με τά χέρια μου.

— Δέ σέ δαγκάνουν;

— Όχι, γιατί τά πιάνω με τρόπο πού δέ μπορούν να κουνήσουν. Την ημέρα πιάνω τά καβούρια διαφορετικά. Κουνώντας μπροστά στις τρύπες τους ένα ψαράκι, τά παρακινάω και θγαίνουν έξω. Και καθώς πάνε να φάνε τό ψαράκι τά καπακώνω με τό χέρι κάνοντας μιά γρήγορη κίνηση...

Τά καβούρια θορυβούσανε μέσα στον τενεκέ κι ο 'Αργύρης έξακολουθούσε να μās μιλάει. Ύπάρχουν, μās είπε, πολλών ειδών καβούρια. Στα δικά μας παράλια ζούν 7-8 είδη. Έχουμε πρώτα τό μαύρο κάβουρα της πέτρας, πού λέγεται «περαδίτης» με τό γυαλιστερό καβούκι. Είν' εκείνος πού συνηθίζει να σουλατσάρε έξω από τό νερό. Φωλιάζει στα ρηχά σέ βάθος λιγοστό και ποτέ δέν κατεβαίνει στα βαθιά. Λίγο βαθύτερα ζει ο σιδεροκάβουρας, πού λέγεται και πάγουρος. Αυτός είναι μεγάλος τρείς και τέσσερες φορές μεγαλύτερος από τον πετραδίτη κι άγριος πολύ. Τό καβούκι του είναι σκληρό, θώρακας πραγματικός, οι δαγκάνες του μεγάλες και φοβερές. Έχει χρώμα κακκινωπό κ' είναι σθελός κ' επιθετικός. Έχει κρέας νόστιμο σαν του άστακού. Ακόμα πιο βαθιά ζει ή καβουρομάνα, μεγάλο ξερακιανό καβούρι με πολύ λίγο κρέας...

Τά καβούρια είναι περίεργα πλάσματα. Περίεργο είναι τό σώμα τους, περίεργο τό θάδισμά τους — περπατούν όλο στραβά — περίεργο

είναι οι τρόποι τους. Τό κεφάλι του κάβουρα είναι ενωμένο με τον θώρακά του και τά μάτια του βρίσκονται... στους ώμους. Ένώ όμως ο κάβουρας δέν έχει ξεχωριστό κεφάλι, έχει κάτι πού δέν έχουν τά περισσότερα ζώα: δύο χέρια. Είναι οι δαγκάνες του. Τις μεταχειρίζεται όπως εμείς μεταχειρίζομαστε τά χέρια. Μ' αυτές κόβει κομματάκια τό φαγητό του και τό φέρνει στο στόμα του. Μ' αυτές άμύνεται, μ' αυτές επιτίθεται μ' αυτές κουβαλάει φαγώσιμα στην τρύπα του. Όταν ο κάβουρας χάσει τις δαγκάνες του είναι άοπλος. Δέ μπορεί ν' άμυνθεί κατά των εχθρών του, μήτε να βρεί τροφή, μήτε και να φάει. Δέ συμβαίνει όμως τό ίδιο με τά πόδια. Όσα πόδια κι αν χάσει, είναι ικανός να περπατήσει. Φτάνει να 'χει ένα πόδι από κάθε πλευρά. Άλλωστε τά πόδια του ξαναφυτρώνουν όταν κοιτούν στη βάση τους.

Ο κάβουρας έχει και ουρά. Αυτή ή ουρά μοιάζει με τσέπη και είναι διπλωμένη στην κοιλιά του. Μέσα σ' αυτή την τσέπη φυλάει τ' αυγά του και τά νεογέννητα παιδιά του.

Όλα τά καβούρια αλλάζουν κατά ώρισμένα διαστήματα τό δέρμα τους. Βγάλουν τό παλιό, κι αποκοιούν καινούργιο. Για να γίνει τό νέο δέρμα σκληρό χρειάζεται χρόνος. Σ' αυτό τό διάστημα ο κάβουρας μένει ακίνητος στην τρύπα του και τρέφεται μόνο με νερό...

Τά καβούρια πού μένουν έξω από τό νερό μονομαχούν συχνά με τά φίδια της στεριάς, και πολλές φορές τά νικάνε και τά τρώνε. Άν ο κάβουρας νικηθεί από τό φίδι, παρατάει τον άγωνα και σπεύδει γ' αναζήτηση ζοχού. Ο ζοχός είν' ένα χόρτο πού μοιάζει με μαρούλι. Τά φύλλα του είναι τό αντίδοτο του δηλητηρίου. Άπ' αυτά τρώει ο κάβουρας και γλυτώνει.

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΡΑΣ



Πατέρα μου, άγαπημένε!

Πανώρια! Πανώρια μου! Τι καλά πού σε ξαναβλέπω.



ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ, Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΙΑΣ ΠΙΝΗΚΕ ΚΑΛΑ, ΑΠΟ ΤΗ ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΙΔΕ. ΜΑ ΟΙ ΑΔΕΛΦΕΣ ΤΗΣ ΝΟΙΑΖΟΝΤΑΝΕ ΛΙΓΩΤΕΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΤΙΟΥ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΕΛΕΓΕ.

ΔΥΟ ΝΥΧΤΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΒΔΟΜΑΔΟΣ, Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΔΕΛΦΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΠΑΕΙ ΝΑ ΔΕΙ ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ. ΠΗΡΕ ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΙΑΣ ΚΑΙ...



Θέλω να πάω στο παλάτι του τέρατος.



ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΚΟΥΝΗΘΗΚΕ ΣΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΚΙ ΑΝΤΙ ΝΑ ΤΗΝ ΠΑΕΙ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΗΝ ΠΕΤΑΞΕ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΟΙΡΟΣΤΑΣΙΟ.

Βοήθεια! Βοήθεια!

Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΙΑΣ ΕΦΥΓΕ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΚΑ ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ ΚΙ ΕΤΡΕΞΕ ΠΙΣΤΕ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ. ΑΛΛΑ ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΕΜΕΙΝΕ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ Ο ΠΟΥ ΕΠΕΞΕ.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἀνακάλυψε. Ἀποχαιρέτησε τὸν πατέρα καὶ τὶς ἀδερφές της καὶ πῆγε στὸ παλάτι. Ἀλλὰ τὸ τέρας δὲ φάνηκε...



Τὸ παραμῦθι αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὴ σειρά ΜΙΚΡΑ ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ τῶν ἑκδόσεων «ΑΤΛΑΝΤΙΣ - Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε.



ΤΟ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ Η ΠΑΝΩΡΙΑ ΠΑΝΤΡΕΥΤΗΚΑΝΕ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΜΕΡΑ. ΚΑΙ ΖΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΤΥΧΙΑ.

ΤΩΡΑ!

Τὰ ΜΙΚΡΑ ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ κυκλοφοροῦν χρωματιστὰ καὶ Πέμπτη στὰ περίπτερα.

«ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ» ΑΠΟ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

Όταν ο φίλος μου καθηγητής της Ύγειονομικής Σχολής και Διευθυντής στο Νοσοκομείο μας των Αμπελοκήπων κ. Γεώργιος Παπαεργαγγέλου, ένθροισαμένος κατάβαθα από την επιτυχία των εγκαινίων και του έργου του Σταθμού Ύγείας και Κοινωνικής Προστασίας του Ε.Ε.Σ. - που ίδρυσα και οργάνωσα στα Άνω Λιόσια, υπό την ιδιότητα μου ως υπεύθυνου οργανωτού της Σύγχρονης, Δυναμικής και Εφαρμοσμένης Ιατρο - Κοινωνικής Πολιτικής του Ε.Ε.Σ. - με συνεχάρη θερμά και μου ανάγγειλε πώς επιθυμούσε να αναλάβει τον οικογενειακό προγραμματισμό της περιοχής Άνω Λιόσιων, συμπληρώνοντας έτσι το έργο της κοινωνικής προστασίας του Σταθμού μας αυτού, και ύστερα, με επίσημο έγγραφο της ομώνυμης με τον τίτλο του διδλίου επιστημονικής Έταιρείας - με υπογραφή του Προέδρου της Καθηγητού κ. Δ. Κασκαρέλη και του ίδιου - σάν Γενικού Γραμματέως της -, με επιβεβαίωνε την προσφορά του αυτή, δέν ευχαριστήθηκε τόσο, όσο όταν έλαβα στα χέρια μου το διδλίο του: «Αρχές και Μέθοδοι Οικογενειακού Προγραμματισμού», που συνέγραψε και κυκλοφόρησε έντελως πρόσφατα, με συνεργασία της δ. Αναστασίας Ρουμेलιώτου - Καραγιάννη, Ιατρού - Υγιεινολόγου κι αυτής.

Και χάριχα τώρα περισσότερο παρά τότε, γιατί πιστεύω πώς ή μελέτη του διδλίου θα προβληματίσει, θα φρονηματίσει και θα καθοδηγήσει χιλιάδες φορές περισσότερους από τους κατοίκους Άνω Λιόσιων, επάνω στον σπουδαίο οικογενειακό προγραμματισμό, ενώ σύγχρονα θα ορθοτομήσει τό δρόμο που πρέπει να ακολουθήσει και ή Πολιτεία και ή Κοινωνία, για να λυθεί επιτέλους σωστά και εγκαίρα τό κείντο στόν τόπο μας και πολυθρύλητο πιά στους Βιοστατιστικούς «δημογραφικό πρόβλημα μας».

Και επειδή τό περιεχόμενο του διδλίου αυτού εύρσκεται πραγματικά μέσα στα «καλώς έννοούμενα» πλάισια των ιατρο - κοινωνικών δραστη-

ριοτήτων και επιδιώξεων του Ε.Ε.Σ., γι' αυτό, θά μου επιτρέψουν οι αναγνώστες μας να επεκταθώ λίγο περισσότερο απ' ό,τι θά χρειαζόταν για μιάν απλή παρουσίαση ενός καλού και χρήσιμου για κάθε Έρυθροσταυρίτη διδλίου.

Ένα αίτημα, λοιπόν, πού μπαίνει στήν ίδια σχεδόν μοίρα μέ τό αίτημα για την επιδίωση του Έθνους μας, είναι και τό κείντο, τό έντονο και πιεστικό πρόβλημα για την πρόληψη της αριθμητικής υποθαμβίσεως μας, από σημαντική μείωση της αναπαραγωγικότητάς μας, ή όποία, άτυχώς, άτυχεστατα, είναι «και συνειδητή και αυτόβουλη». Έτσι, όπως αναγράφουν οι συγγραφείς, (από 1000 γυναίκες της αναπαραγωγικής ηλικίας, προπολεμικά (1933 - 37) γεννιόνταν συνολικά 3648 παιδιά, ενώ τό 1975 μόνον 2314».

Κι έμένα τουλάχιστον - σάν Έλληνα και σάν γιατρό - δέν μέ καθησυχάζει τό γεγονός ότι ή πορεία (ή μείωση) της αναπαραγωγικότητος στόν τόπο μας «άκολουθεί τά πρότυπα των Δυτικοευρωπαϊκών κρατών».

Καλή, αναμφίβολα, είναι κ' ή δελτίωση της ποιότητας της ζωής μας (ας προσέξουμε όμως τη σοβαρή υποδομή του περιβάλλοντός μας και την νοθεία ειδών καταναλώσεως και πρώτης ανάγκης), καλή είναι, δέδαια, για τόν ευδαιμονισμό μας και ή συνέχιση της κοινωνικο - οικονομικής μας ανάπτυξεως, αλλά άπαραίτητη έθνικά είναι και πρώτιστο μέλημα μας πρέπει να άποτελεί και ή αύξηση της αναπαραγωγικότητας των Έλλήνων - και μάλιστα σήμερα, πού «δαλλόμεθα ύπούλως, συνεχώς και έντόνως πανταχόθεν» - μέ την ένίσχυση του θεσμού του γάμου, μέ την προστασία της οικογένειας και της μητρότητας, μέ την παροχή οικονομικών διευκολύνσεων - όταν πρέπει, όπου πρέπει και όσο πρέπει - , μέ τη χορήγηση ειδικών επιδομάτων, μέ στεγαστικές παροχές και γενικότερα μέ πληρη και σωστή κοινωνική προστασία στα παιδιά και στους πολύτεκνους.

Αλλά, γιατί τά τονίζω αυτά, αφού τόσα και τόσα άλλα χρήσιμα θά εύρει ό αναγνώστης στο πολύτιμο αυτό δι-

δλίο; Έτσι, μελετώντας το, θά πληροφορηθεί για τούς στόχους του οικογενειακού προγραμματισμού - πού διαφέρει από τόν έλεγχο των γεννήσεων (άλλού ένίσχυση και άλλού μείωση των γεννήσεων, όπως στίς χώρες πού πάσχουν από «πληθυσμιακή έκρηξη», όπως λέμε στήν Περιβαλλοντολογία) -, για την επίλυση δημογραφικών προβλημάτων, για τη μείωση των εκτρώσεων, για την προαγωγή της υγείας της μητέρας και του παιδιού, για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των νέων - την επιστημονική όμως και έντιμη, και όχι την προχειρόλογη, την «άμφιβόλων σκοπούμενων» και ένισχυτική του «πανσεξουαλισμού» -, για την φυσιολογία του αναπαραγωγικού μας συστήματος, για τούς τρόπους οικογενειακού προγραμματισμού (άντισύλληψη και αντιμετώπιση της στειρότητας), για τά άφροδίσια νοσήματα (για τη σύφιλη, πού τά κρούσματα του πρωτόγονου σταδίου της και πάλι φούντωσαν τελευταία σ' όλες τις χώρες, για τό κακώς θεωρούμενο άπλό «συνάχι» των γεννητικών οργάνων, τη βλεννόροια, πού εμφανίζεται κι αυτή σοβαρή έξαρση και μάλιστα σέ νεαρές κοπέλλες, για τό μαλακό έλκος, για τό άφροδίσιο λεμφο κοκκίωμα, για τόν έρπητα των γεννητικών οργάνων, για την τριχομονάδωση, για την μονιλίαση και για τη φθειρίαση), ακόμη και για τόν μαζικό έλεγχο κατά ΡΑΡ για την εγκαιρη διάγνωση του καρκίνου της μήτρας (μ' αυτό τόν έλεγχο σώσαμε, ως τώρα, τρεις γυναίκες, πού άνύποπτες και για άλλο νόσημα επισκέφθηκαν τό Σταθμό μας Ύγείας και Κοινωνικής Προστασίας στα Άνω Λιόσια) και τέλος, για τό προγαμιαίο πιστοποιητικό ιατρικής εξέτασεως, πού έχει σάν στόχο την δημιουργία μιās σωματικά, ψυχικά, πνευματικά και κοινωνικά υγιούς οικογένειας και πού πρέπει κυρίως να άποβλέπει στήν κλινικο - εργαστηριακή διάγνωση γενετικών ή κληρονομικών και ψυχικών νοσημάτων.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις τουλάχιστον, ή ταπεινότητά μου, - σάν Έλληνα και σάν γιατρό - άν μπορούσε να νομοθετήσει, θά άπαγόρευε τό γάμο, κι άς λέγεται κι άς γράφεται πώς ό άποκλεισμός του γάμου θά ήταν κτύ-

πημα στήν... Έλευθερία του άτόμου!!!

Δέν χορτάσαμε ακόμη από τις χιλιάδες των δύστυχων Κουλεικών Έλληνόπουλων μας, δέν ανατριχιάσαμε άρκετά, μέ περισσή μάλιστα φρίκη, πλησιάζοντας τις δεκάδες χιλιάδες των σπαστικών, των αναπήρων, των νευροπαθών και ψυχοπαθών, των διανοητικά καθυστερημένων και των με θαριές μορφολογικές (άνατομικές) άνωμαλίες και δλάδες και των ανιάτων παιδιών μας; Δέν μάς συγκινεί μήπως ή κραυγή άγωνίας, πόνου και άπογνώσεως των δύστυχων αϊτών παιδιών και των τρισδύστυχων γονιών τους, πού τούς άφήσαμε να παντρευτούν, δέν μάς συνετίζει καθόλου ή άδυναμία μας στο να τά βοηθήσουμε να επανεύρουν τη σωματική, πνευματική και ψυχική υγεία τους, δέν μάς λογικεύει τό ότι έλάχιστα κατορθώνουμε - και μόνο τώρα τελευταία κι αυτό - να χαρίζουμε, σέ λίγα απ' τά Κουλεικά παιδιά μας, μιá κάποια μεγαλύτερη επιδίωση, μόνο θέλουμε να φαινόμαστε - σάν Πολιτεία, σάν Κοινωνία και σάν άτομα - πάρα πολύ πιά... φιλελεύθεροι, άκράτητα πιά... προοδευτικοί, άθεράτευτα, τέλος πάντων, ...μοντέρνοι;

Τό διδλίο όμως του φίλου μου Καθηγητού και Διευθυντού Ιατρού του Νοσοκομείου Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού Αμπελοκήπων, Δδος Παπαεργαγγέλου και της δ. Ρουμελιώτου - Καραγιάννη, μέ τό κάλορ γαμμένο, επισημονικά και άπλά διατυπωμένο για τό εύρύ κοινόν περιεχόμενό του, μέ τούς πίνακες και τά κατατοπιστικά του κειμένου σχεδιογραφήματά του, μέ τόν πίνακα περιεχομένων, μέ την σχετική βιβλιογραφία του και κυρίως μέ τό εύρηστο άλφαβητικό του εύρετήριο, άποτελεί ένα άπόκτημα για κάθε κρατική Βιβλιοθήκη, για κάθε Οικογένεια και για κάθε Έρυθροσταυρίτη.

Αξίζει, λοιπόν, στους συγγραφείς ό δίκαιος και ό αφεριώλευτος έπαινος, γιατί τό διδλίο τους πραγματικά προφυλάττει και προάγει την γενική υγεία του κοινωνικού συνόλου.

Δρ. Δρ. Ορέστης Λουριδής
Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών



Ε.Ε.Σ. 2-80

Σχεδιάστε αυτό το σκυλάκι...

...και στείλτε τό μας
για να σάς πούμε τις έντυπώσεις μας

Σας άρσεί να σκεδιάσετε

Τότε, πάρτε στο χέρι σας ένα μολύβι, είτε ένα μαρκαδόρο ή χρωματιστά κραινίονα, δέν έχει σημασία, και σχεδιάστε το σκυλάκι της εικόνας μας, προσπαθώντας να μοιάσει όσο μπορείτε περισσότερο, μέ την μικρογραφία του πού βρίσκεται επάνω αριστερά. Φτιάξτε το άσπρόμαυρο ή με χρώματα, όπως προτιμάτε. Έστω και άν δέν κάνετε κανένα άριστούργημα, έστω κι άν τό σχέδιό σας είναι άβέβιο, θα σάς πούμε τις κρίσεις και συμβουλές μας.

Μαζί, θα σάς στείλουμε και ένα πολυτελές εικονογραφημένο τεύχος για τη Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγραφικής (όλο αυτό δωρεάν και χωρίς καμιάν υποχρέωση σας).

Άρκει να τό θελήσετε, και αυτή ή Μέθοδος θα σάς κανή να περάσετε μέσα σε λίγες εβδομάδες από τα

άπλά «ερασιτεχνικά σκίτσάκια», στο γαρό και καλοχτισμένο σχέδιο με άξιώσεις. Έπειτα θα γνωρίσετε διάφορα τεχνικά μέσα, εκφραστικά και πλαύσια, κι από όσα, όπως τό καθύρουν, τό σκίτσο, ή σάνγκινγκ, ή πένσιλ, ή μόντρεν και ή πολυχρόμη ύδατογραφία, ή γκουάς, ή έλαιογραφία κλπ. Και γρήγορο τό σχέδιο θα γίνει ή καρδιά της ζωής σας!

Εμπρός λοιπόν! Σχεδιάστε τό σκυλάκι της εικόνας και στείλτε μας αυτό τό φύλλο. Θα είναι ίσως τό ξεκίνημα για μιá συνεργασία μας, γρήγοτη ένδιαφέρον και ανέλιπτες πραγματοποιήσεις.

Έστω και άν δέν κάνετε κανένα άριστούργημα, έστω κι άν τό σχέδιό σας είναι άβέβιο, θα σάς πούμε τις κρίσεις και συμβουλές μας.

Μαζί, θα σάς στείλουμε και ένα πολυτελές εικονογραφημένο τεύχος για τη Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγραφικής (όλο αυτό δωρεάν και χωρίς καμιάν υποχρέωση σας).

Άρκει να τό θελήσετε, και αυτή ή Μέθοδος θα σάς κανή να περάσετε μέσα σε λίγες εβδομάδες από τα

άπλά «ερασιτεχνικά σκίτσάκια», στο γαρό και καλοχτισμένο σχέδιο με άξιώσεις. Έπειτα θα γνωρίσετε διάφορα τεχνικά μέσα, εκφραστικά και πλαύσια, κι από όσα, όπως τό καθύρουν, τό σκίτσο, ή σάνγκινγκ, ή πένσιλ, ή μόντρεν και ή πολυχρόμη ύδατογραφία, ή γκουάς, ή έλαιογραφία κλπ. Και γρήγορο τό σχέδιο θα γίνει ή καρδιά της ζωής σας!

Εμπρός λοιπόν! Σχεδιάστε τό σκυλάκι της εικόνας και στείλτε μας αυτό τό φύλλο. Θα είναι ίσως τό ξεκίνημα για μιá συνεργασία μας, γρήγοτη ένδιαφέρον και ανέλιπτες πραγματοποιήσεις.

Έστω και άν δέν κάνετε κανένα άριστούργημα, έστω κι άν τό σχέδιό σας είναι άβέβιο, θα σάς πούμε τις κρίσεις και συμβουλές μας.

Μαζί, θα σάς στείλουμε και ένα πολυτελές εικονογραφημένο τεύχος για τη Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγραφικής (όλο αυτό δωρεάν και χωρίς καμιάν υποχρέωση σας).

Άρκει να τό θελήσετε, και αυτή ή Μέθοδος θα σάς κανή να περάσετε μέσα σε λίγες εβδομάδες από τα

Σχολή ΔΕΟ Σχεδίου - Ζωγραφικής
Αθήνα Πανεπιστημίου 10 - τηλ 3617611
Θεσσαλονίκη Τσιμισκή 66 - τηλ 232 370

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

Τήν 1η Δεκεμβρίου 1979 πραγματοποιήθηκε στο Νοσοκομείο μας των Αμπελοκήπων δεύτερη εορταστική εκδήλωση για το διεθνές έτος του παιδιού, με σύνθημα «ειρήνη και ευτυχία για όλα τα παιδιά», που οργάνωσε με πολλή επιτυχία - όπως και την πρώτη στις 13.1.79 - η κυρία Έλενη Περιμένη

Η γιορτή άρχισε με τραγούδια της



Μία ομάδα απ' τα παιδιά με το σύνθημά τους.

χορωδίας του Νοσοκομείου μας, με την παρουσίαση του όμιλητή απ' τόν Αντιπρόεδρό μας Καθηγητή κ. Όρ. Λουριδίδη, με χαιρετισμό του Διευθυντού του Νοσοκομείου κ. Π. Σίμου, και ακολούθησε η όμιλία του κ. Μιχ. Παπαδασαλείου, εκπαιδευτικού και



Ο Αντιπρόεδρος της Εφορείας Νεότητος κ. Παπαδασαλείου στο θήμα.

Αντιπρόεδρου της Εφορείας Νεότη-

τος του Ε.Ε.Σ., που ικανοποίησε από κάθε πλευρά. Στη συνέχεια η ποιήτρια κ. Μ. Φωτοπούλου απέγειλε τη σύνθεσή της «Μικρό παιδί μου», έπαιξε άκορντεόν ο κ. Χρ. Κατσούλης και διασκεδάσε τα πολυπληθή παιδιά των υπαλλήλων μας ο κ. Π. Κατέρης, με τις πάντομες και την προσφορά άφθονων και ακριβών δώρων. Στο τέλος η χορωδία μας τραγούδησε και άλλα τραγούδια και ο κόσμος των μικρών και των... μεγάλων έφυγε κατενθουσιασμένος.

Τήν γιορτή έτίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος κ. Γ. Μαρίνος, ο Αντιπρόεδρος Καθηγητής κ. Όρ. Λουριδίης, ο Γε. Γραμματέας Νάβαρχος κ. Γκ. Πετμεζάς, ο Αντιπρόεδρος της Εφορείας Νεότητος κ. Μ. Παπαδασαλείου, ο Διευθυντής του Νοσοκομείου κ. Π. Δήμος και πολλοί ανώτεροι υπάλληλοι. Τό πλήθος των μικρών και των γονιών τους υπαλλήλων μας έγένισε τό δώμα του Δρακοπούλειου και έλαβε πλούσια δώρα, που φρόντισε η κυρία Περιμένη να προσφέρουν διάφορες Έταιρείες φίλων της.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΠΤΥΧΙΩΝ ΒΟΗΘΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ Ε.Ε.Σ.

Στά Κεντρικά Γραφεία του Ε.Ε.Σ. πραγματοποιήθηκε, στις 3/12/79, η απονομή πτυχίων Βοηθών Νοσοκόμων του Ε.Ε.Σ. της τάξεως 1976 - 77. Ο Αντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Όρέστης Λουριδίης, προσφωνώντας τις πτυχιούχους, τόνισε, μεταξύ άλλων, πώς τό λειτουργημά τους έχει χαρακτηρίσει ιεραποστολικό και έθναποστολικό, γιατί ανταποκρίνεται στά ύψηλά έρωθροσταυρικά ιδεώδη του ανθρωπισμού και της χριστιανικής αρετής. Στη συνέχεια ο κ. Καθηγητής, βοηθούμενος από όν Γεν. Γραμματέα Νάβαρχο κ. Γκ. Πετμεζά και από τις Συμβούλους κυρίες Μ. Έλευθερίου και Π. Τσαλδάρη, απένευσε τά πτυχία. Αξιόλογη ήταν η παρουσίαση της τάξεως και των δραματισμών των πτυχιούχων απ' την Διευθύντρια της Σχολής και η αντίφωνση αποφοίτου, και συγκινητική η στιγμή του όρκου των πτυχιούχων.

Από τη Διοίκηση παρέστησαν ο Αντιπρόεδρος Καθηγητής κ. Όρ.

Λουριδίης, ο Γεν. Γραμματέας Νάβαρχος Κ. Πετμεζάς, από τό Σώμα Έλληνίδων Αδελφών και τίς Σχολές Νοσοκόμων οί κυρίες Μ. Έλευθερίου και Π. Τσαλδάρη, οί Δίδες Στ. Παταμιχορούλη και Έλ. Στυροπούλου, πολλοί ανώτεροι υπάλληλοι πλήθος Αδελφών και πολλοί άλλοι.

Η ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΑΤΟΥ

Ο Πρόεδρος της Εφορείας Δημοσίων Σχέσεων και Τύπου Καθηγητής κ. Όρ. Λουριδίης παρακολούθησε στις 4.12./1979 την θεία Λειτουργία στό Μητροπολιτικό Ναό των Αθηνών και στη συνέχεια υπέβαλε τά σέβη και ις ευχές της Διοκ. ήσεως του Ε.Ε.Σ. στόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κύριο Σεραφείμ - Επίτιμο Αντιπρόεδρο του Ε.Ε.Σ. - , που γιόρταζε τη μέρα αυτή.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ Ε.Ε.Σ.

Σέ σεμνή και κατανυκτική Λειτουργία στην Αγία Αικατερίνη, η Διοίκηση του Ε.Ε.Σ. έτίμησε τη μνήμη των δωρητών, ευεργετών και μεγάλων ευεργετών της Οργανώσεώς μας στίς 8.12.79.

Στήν έπιμνημόσυνη δέηση παρέστησαν οί κ.κ. Μ. Πεοματζόγλου, Στ. Παντελίδης, Σπ. Μαλασπίνας, επίτιμοι Αντιπρόεδροι, Γ. Μαρίνος, Πρόεδρος, ο Καθηγητής Όρ. Λουριδίης, οί κύριοι Στ. Σπηλιωτόπουλος και Α. Καμπάνης, Αντιπρόεδροι, ο Γκ. Πετμεζάς, Γεν. Γραμματέας, ο Σύμβουλος Καθηγητής κ. Β. Κούριας, και τό Ανώτερο Έπιστημονικό και Διοικητικό Προσωπικό του Νοσοκομείου Αμπελοκήπων.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

«Διερχόμαστε μία περίοδο κατακόρυφης πολιτιστικής, κοινωνικής και ατομικής παρακμής. Πολύς κόσμος καταχωριάζεται από έφιαλτική

άγωνία, άδελαιότητα, ανασφάλεια, άπογοήτευση και θαθεία ήθικοκοινωνική κρίση. Αιωνόβιες ήθικές αξίες σχετικοποιούνται, άμφισβητούνται, ύποσκάπτονται και χλευάζονται. Ο μέ κάθε θυσία ύλικός μόνον εϋδαιμονισμός της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας γενικεύεται. Ο άμοραλισμός έπιπολάζει. Έπιστημονικές και ιστορικές άλήθειες διαστρεβλώνονται. Μέ τό πρόσχημα της έλευθερίας, ύπουλα άπορροφώνται απ' τη συλλογικότητα οί πραγματικές ατομικές έλευθερίες και έτσι εκκολάπτεται η πιο άνηλεής ύποδούλωση του άτόμου. Άνεπανόρθωτα ίσως καταστρέφεται τό φυσικό περιβάλλον. Ξενοκίνητες δυνάμεις έχουν σάν σκοπό τόν άφελληνισμό των νέων μας, με την ψυχοπνευματική και σωματική έξαθλίωσή τους. Οί νέοι είναι ο στόχος τους και τό κύριο θύμα θά είναι η πολυαιωνόβια Έλληνική Φυλή. Πολλές είναι οί περιπτώσεις άθείας, άπιστίας, άμφισβήτησεως αξιών, άπουσίας ιδανικών, ιδεολογικής συγχύσεως, πανσεξουαλισμού, άλητείας, άλκοολισμού, κατ' έπάγγελμα έπαιτειας, τοξικομανίας και μέ μία λέξη μανίας αυτοκαταστροφής νέων ανθρώπων».

Αυτά, μεταξύ πολλών άλλων, έτόνισε ο Αντιπρόεδρος του Έλληνικού Έρωθρου Σταυρού Καθηγητής κ. Όρέστης Λουριδίης σέ όμιλία του πού πραγματοποιήσε στίς κατάμεστες έκλεκτου κόσμου αίθουσες του Λαϊκού Πανεπιστημίου της Έταιρείας των Φίλων του Λαού στίς 13.12.1979, όπου όμιλησε μέ θέμα: «Περιληπτική αναδρομή στά αίτια του κλίματος της ήθικής καχεξίας και εισαγωγή εις την δραστηκήν αντιμετώπισίν του».

Στή συνέχεια ο κ. Καθηγητής εξέτασε εισαγωγικά τό θέμα της δραστηκής αντιμετώπισεως του κλίματος της ήθικής καχεξίας και έτόνισε ότι τόσο η πρόληψη, όσο και η καταπολέμηση των αιτίων πρέπει νά γίνει μέ βάση πρόγραμμα και μεθόδους οικουμενικής αναγνωρίσεως και πρακτικής εφαρμογής και όχι μέ άφηρημένα μέτρα, ανεξάρτητα απ' τίς δεδομένες συνθήκες της σύγχρονης ζωής και της έλληνικής πραγματικότητας. Ίδιαίτερα έτόνισε τη δυνατότητα των έκατοντάδων χιλιάδων μελών του Ε.Ε.Σ. Νεότητος στην έπιτυχημένη αντιμετώπιση του κοινωνικού προβλήματος της

Ποιά απ' αυτές τίς γλώσσες θά θέλατε νά μιλάτε;

Άγγλικά; Άραβικά;
Γιατί όχι Κινεζικά;

Καμία γλώσσα δέν είναι πολύ δύσκολη για σας, χάρη στό πασίγνωστο όπτικοακουστικό Σύστημα Linguaphone. Άν σας ύποσχόμαστε κάτι τέτοιο, είναι γιατί τό Linguaphone έχει ήδη διδάξει περισσότερους από 4.000.000 σπουδαστές σ' όλο τόν κόσμο μία ή περισσότερες από αυτές τίς 37 γλώσσες, εύκολα, γρήγορα, στό σπίτι τους. Σπουδαστές κάθε ηλικίας, σέ όλα τά γλωσσικά επίπεδα, όλων των εθνικοτήτων. Γιατί όχι λοιπόν και εσάς;

Μία κασέτα ή ένας δίσκος
δωρεάν

Τό Σύστημα Linguaphone έπινοημένο από 200 καθηγητές, παγκοσμίως γνωστούς, είναι τό μόνο πού αναλύθηκε ήλεκτρονικά. Κάθε σύστημα περιέχει μία Σειρά πολύ μελετημένων βιβλίων, κασετών ή δίσκων -ό,τι καλύτερο μπορεί νά προσφέρει η σύγχρονη παιδαγωγική- έτσι ώστε ν' αρχίσετε και σείς νά μιλάτε σέ λίγους μήνες τη γλώσσα πού χρειάζεστε. Διάλέξτε: Σημειώστε στό παρακάτω τετραγώνάκι τη γλώσσα πού προτιμάτε. Στείλτε μας τό κουπόνι και θά λάβετε δωρεάν ένα πολύχρωμο τεύχος και μία κασέτα ή ένα δίσκο για τό Σύστημα Linguaphone.

Προσέξτε τίς άπομιμήσεις



- | | |
|---|--------------------------------------|
| ☐ Άγγλικά | ☐ Αμερικανικά |
| ☐ Γαλλικά | ☐ Γερμανικά |
| ☐ Ιταλικά | ☐ Εβραϊκά |
| ☐ Ιαπωνικά | ☐ Ολλανδικά |
| ☐ Ρωσικά | ☐ Νορβηγικά |
| ☐ Ινδικά | ☐ Αφρικανικά |
| ☐ Σουηδικά | ☐ Περσικά |
| ☐ Δανέζικα | ☐ Πορτογαλικά |
| ☐ Ιρλανδικά | ☐ Φινλανδικά |
| ☐ Ισλανδικά | ☐ Μαλαϊκά |
| ☐ Πολωνικά | ☐ Τσέχικα |
| ☐ Σουαχίλι | ☐ Ζουλού |
| ☐ Άραβικά (Αιγυπτιακά) | |
| ☐ Άραβικά (Άλγερινά) | |
| ☐ Άραβικά (Κλασσικά) | |
| ☐ Ισπανικά (Καστίλλης) | |
| ☐ Ισπανικά (Ν. Αμερικής) | |
| ☐ Νεοελληνικά (για ξένους) | |
| ☐ Κινεζικά (Mandarin) | |
| ☐ Κινεζικά (Cantonese) | |
| ☐ Σερβοκροατικά | |

ΔΩΡΕΑΝ

Εξηγείστε μου πώς, χάρη στη Μέθοδο Linguaphone, θά μιλήσω σέ λίγους μόνο μήνες, τη γλώσσα πού διάλεξα. Χωρίς καμία ύποχρεώσή μου στείλτε μου τό αναλυτικό σας Τεύχος και:
☐ μία κασέτα) έπιδείξεως
☐ ένα δίσκο)
Έστωκλειώ όρχ. 10 σέ γραμματόσημα για έξοδα Έχετε γράψει άλλη φορά στό LINGUAPHONE;
☐ ΝΑΙ - ☐ ΟΧΙ

Όνομα _____

Διεύθυνση _____

Τηλ. _____ Τ.Τ. _____

Επάγγελμα _____

LINGUAPHONE

ΑΘΗΝΑ: Πανεπιστημίου 10 Τ.Τ.
134, Τηλ. 3617811
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τσιμισκή 68, Τηλ. 232370

Στό Ίνστιτούτο Linguaphone, Πανεπιστημίου 10 Α' όδρος, λειτουργεί ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΛΩΣΣΩΝ για γρήγορη εκμάθηση της Άγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής γλώσσας. Μοναδικό στην Ελλάδα.

«άντικοινωνικοποίησης» των παραστρατημένων νέων μας.

Γενικότερα, πιστεύουμε, πως είναι αξιόπαινη και πολύ εποικοδομητική η πρωτοβουλία που ανέλαβε εκ μέρους του Ε.Ε.Σ., ο Καθηγητής κ. Λουρίδης, με την οργάνωση, σε πανελλήνια κλίμακα, έκδοσης εναντίον του κλίματος της ηθικής καχεξίας, σε μια εποχή, που πολύ χαλαρώθηκε το ενδιαφέρον της Πολιτείας και της Κοινωνίας για τους σοβαρούς κινδύνους, που διατρέχει η νεολαία, από τον «άργό ηθικό θάνατο». Και ήταν ευχής έργο η σκέψη του κ. Λουρίδη, που ενημέρωσε σχετικά περίπου ολόκληρο το καλοκαίρι με σειρά ομιλιών το κοινό και ειδικά τη Νεολαία, το Στρατό και τα Σώματα Ασφαλείας. Και η λαμπρή Ερυθροσταυρική παράδοση της ηθικής προφύλαξης των μελών της Οργάνωσης μας συνεχίζεται έτσι κατά τον καλύτερο και πιο ωφέλιμο τρόπο. Η προσπάθεια αυτή ήταν, είναι και θα παραμένει το ύψιστο ιδεώδες του Ερυθρού Σταυρού. Θα ήταν ακόμη ευχής έργο αν αυτή η σειρά των ομιλιών που έδωσε ως τώρα και θα δώσει στο μέλλον ο Αντιπρόεδρος μας Καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης πάνω στο σοβαρότατο αυτό θέμα, γινόταν ακόμη ευρύτερα γνωστή. Δηλαδή, να υπήρχε η δυνατότητα να κυκλοφορούσε σε διδασκάλους, που θα μοιραζότανε δωρεάν σε Σχολεία, σε Συλλόγους, σε γονείς, σε τόπους εργασίας, στους νεοσύλλεκτους στα Σώματα Ασφαλείας, στους Προσκόπους. Έτσι, τα συμπεράσματα και οι υποδείξεις του κ. Καθηγητή θα έφταναν παντού, ακόμη και στο απώτατο χωριό της ελληνικής επαρχίας, με το σήμα της Επιστήμης, με το σήμα του Ερυθρού Σταυρού και με την επίτευξη της πιο παλιάς κοινωνικής και πνευματικής εστίας μας, της Εταιρείας των Φίλων του Λαού.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΠΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Στις 19.12.1979 πραγματοποιήθηκε στο Δρακοπούλειο Κέντρο Αιμοδοσίας του Ε.Ε.Σ. σεμνή τελετή, που οργάνωθηκε απ' τον Ε.Ε.Σ. Νεότητος, για να τιμηθεί η συμπαράσταση των Ερυθροσταυρητών της Γενικής



Ο Πρόεδρος κ. Γ. Μαρίνος χαιρετάει την ομήγυρη.



Ο καθηγητής κ. Λουρίδης αναπτύσσει το θέμα του.

Εκπαίδευσης στις εκδηλώσεις του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού για το Διεθνές Έτος του Παιδιού. Ταντόχρονα έγιναν και τα εγκαίνια της ετήσιας Έκθεσης Λευκωμάτων σχολικής αλληλογραφίας, έτους 1978 - 1979.

Τό πρόγραμμα άρχισε με προσευχή που έψαλε η χορωδία Ερυθροσταυριστών του 30ου Γυμνασίου

και Λυκείου Αθηνών, υπό την διεύθυνση της Καθηγήτριας κ. Διονυσίας Μιχαλά.

Μετά ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Γεώργιος Μαρίνος απηύθυνε χαιρετισμό και ανέπτυξε τα «πεπραγμένα» του Ε.Ε.Σ. για το Διεθνές Έτος Παιδιού.

Στη συνέχεια εκφώνησε τον πανηγυρικό της ημέρας ο όμοτιμος Καθη-



Από την εκδήλωση λήξεως Διεθνούς έτους παιδιού στο Δρακοπούλειο. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά κι απ' τα εμπρός προς τα πίσω: Οι κ.κ. Στ. Σπηλιωτόπουλος, Α. Καμπάνης, Γκ. Πετμετζάς, Όρ. Λουρίδης, Γ. Μαρίνος, Άν. Πάγκαλος, Θ. Δημόπουλος, οι κυρίες Μ. Έλευθερίου και Αικ. Δημητριάδου και ό κ. Μ. Παπαβασιλείου.



Μικρό τμήμα από την Έκθεση και την αλληλογραφία των Ερυθροσταυρικών σχολείων.

γητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ., Πρόεδρος της Επιτροπής του Ε.Ε.Σ. και μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου του Διεθνούς Έτους του Παιδιού του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών κ. Όρέστης Λουρίδης, με θέμα: «Ο εκπαιδευτικός και ό παιδί, από

των αρχαιότατων χρόνων μέχρι των ημερών μας». Ακολούθως η Χορωδία τραγούδησε τό «Η λεβεντιά».

Στό βήμα ανέβηκε μετά ό κ. Σόλων Νινίκας, Γεν. Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης Δ' Ανατ. Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αθηνών, και μι-

λησε μέ θέμα: «Ο ψυχικός κόσμος των εφήβων».

Τή λαμπρή αυτή γιορτή για τό παιδί έκλεισε μέ Μήνυμά του ό Πρόεδρος της Έφορείας Ε.Ε.Σ. Νεότητος, τ. Πρόεδρος του Κ.Ε.Μ.Ε. κ. Αναστάσιος Πάγκαλος και ή Χορωδία μέ διαφορά Χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

Τέλος, ό Ε.Ε.Σ. δεξιώθηκε τούς συμπαράστατες του κ.κ. Εκπαιδευτικούς και τούς υπόλοιπους συνεργάτες του της Νεότητος.

Στήν τελετή παραβρέθηκαν ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Γ. Μαρίνος, οι Αντιπρόεδροι Καθηγητής Όρ. Λουρίδης, Στ. Σπηλιωτόπουλος και Α. Καμπάνης, ό Γεν. Γραμματέης Ναύαρχος κ. Γκ. Πετμετζάς, οι Σύμβουλοι κυρίες και κύριοι Αικ. Δημητριάδου, Μ. Έλευθερίου, Θεόδ. Δημόπουλος, Εύ. Βαγιάνος, Θ. Σχίζας, Έλένη Ποταμιάνου και πολλοί άνότεροι ύπάλληλοι.

ΕΝΑΣ ΜΕΤΑΛΛΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΗΣ ΕΦΥΓΕ

Στις 13/12/1979 πέθανε και κηδεύτηκε στό Α' Νεκροταφείο Αθηνών ό Γεώργιος Χρ. Αγγελίδης, τ. Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, παλαιότατο και ξεχωριστό μέλος του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

Στήν κηδεία του παραβρέθηκαν ό Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως κ. Κ. Παπακωνσταντίνου, πολλοί Υπουργοί και εκπρόσωποι του πολιτικού, του δικαστικού, του νομικού, του πνευματικού, του επιστημονικού και του δημοσιογραφικού κόσμου της Αθήνας. Εκπικήδεις λόγους εκφώνησαν ό Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας κ. Ν. Μπουρόπουλος, ό Αντιπρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου κ. Εύ. Μαχαιράς, ό Καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης, ό Πρόεδρος της «Εστίας Ν. Σμύρνης» κ. Π. Χαλδέτσος και ό Αντιπρόεδρος της Διοικητικής Δικαιοσύνης κ. Έμμ. Πρωτόπαπας.

Τόν Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό εκπροσώπησαν ό Πρόεδρος κ. Γ. Μαρίνος, ό Αντιπρόεδρος καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης και ό Γε. Γραμματέης του Ε.Ε.Σ. Τμήματος Θεσσαλονίκης κ. Πρ. Μαυρίδης.

Τῆς τύχης τὰ γραμμένα

(Παραμύθι)

Τὸν παλιὸν καιρὸ ἕνας πλούσιος πρᾶματευτῆς, ποῦ 'χε τοῦ κόσμου τ' ἀγαθὰ, γυρνοῦσε μὲ τὴν ἀκριθὴ πρᾶματεια του φορτωμένη σὲ μιά μούλα χρυσοκάπουλη ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία καὶ θησαύριζε. Κάποια μέρα τοῦ Γενάρη, τοῦ 'τυχε νὰ βρεθεῖ ἀργὰ σ' ἕνα μικρὸ χωριό, καὶ μὴ βρίσκοντας μέρος νὰ ξεκουραστῇ μὲ πληρωμὴ, ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγει σ' ἕνα καλὺβι φτωχικό. Πρόθυμος ὁ νοικοκύρης τὸν καλοδέχτηκε. Ἔβαλε τὸ ζῶο του στὸ χορτόπλεχτο παχνὶ τὸ ἄδριο—γιατ' εἶχε βρεθεῖ στὴν ἀνάγκη νὰ πουλήσει τὸ μονάκριβό του καματερό—τὸ τῆσε μ' ἕνα χερσόβολο σανό, πῆρε τὸ μουςαφίρη του, τὸν κάθισε σ' ἕνα χαμηλὸ τραπέζι ποῦ 'χε μόνος του φτιάσει καὶ μοιράστηκε μαζί του τὸ λιγοστὸ φαγάκι του. Ἐπειτα τὸν ἔβαλε νὰ κοιμηθεῖ στὴ μιά γωνιά, ἐνῶ στὴν ἄλλη ξάπλωσε ὁ ἴδιος δίπλα στὴ γυναίκα του, ποῦ πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες εἶχε γεννήσει ἕνα ὁμορφὸ κοριτσάκι.

Εἶχε νυχτώσει πιά γιὰ καλὰ κι ὅλοι ἡσυχάζανε, ὅταν ἔγινε ἕνας παράξενος ἀνάλιαφος θόρυβος. Δὲν τὸν ἄκουσε παρὰ μονάχα ὁ πρᾶματευτῆς, ποῦ δὲν καλοκοιμότανε γιατί ἦτανε συνηθισμένος νὰ γέρνει σὲ κρεβάτια μαλακά. Γυρίζει ἀμέσως, καὶ τί νὰ ἰδεῖ: τὸ πορτάκι τῆς καλύβας ἦτανε μισανοιγμένο καὶ πλημμυρισμένο ἀπὸ ἕνα φῶς θαμπωτικό. Καὶ τρεῖς νεράιδες λυγρὲς γλιστροῦσαν μέσα, ἡ μιά πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη! Ἦταν ὁλότελα διαφορετικές, μὰ ἡ καθεμιά τους εἶχε κάλλη κι ὁμορφιές ποῦ καμιά γυναίκα δὲν ἔχει. Προχώρησαν ἀλαφροπάτητες καὶ στάθηκαν ἀπάνω ἀπὸ τὸ μωρό, ποῦ εἶχε κλεισμένα τὰ ματάκια του καὶ γλυκανάσανε μὲ τὸ παχὺ του δάχτυλο θαλμένο στὸ στόμα.

Γούρλωσε τὰ μάτια του ὁ πρᾶματευτῆς, δίχως νὰ θγάλει μιὰ. Καθώθηκε πῶς κοιμότανε καὶ θάληκε νὰ ἰδεῖ τί θὰ γίνηι. Ἀνθρώπος κοσμογυρισμένος, δὲν ἄργησε νὰ καταλάβει πῶς ἦταν οἱ τρεῖς Μοῖρες. Μὲ τεντωμένο ἀφτί καὶ μὲ κοιμένη ἀνάσα τίς ἄκουσε νὰ μιᾶνε γιὰ τὴν τύχη τοῦ μωροῦ.

—Λέω πῶς δὲν πρέπει νὰ ζήσει παραπάνου ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια, εἶπε ἡ πρώτη.

—Ὅχι, ὀχι, τὴν ἔκοψε ἡ δεύτερη. Νὰ ζήσει πολλὰ χρόνια, ἀλλὰ φτωχικά. Καὶ νὰ πεθάνει γριά δίχως ποτὲ νὰ καζαντήσει ἡ νὰ ἰδεῖ στεφάνι.

Ἡ ἄλλη, ἡ μεγαλύτερη κι ἡ πιὸ ὁμορφὴ ἀπ' ὅλες, ἔκανε ἀποφασιστικά.

—Καὶ γιατί νὰ μὴ χαρεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὴ γλύκα της; Ἰδέστε ἐκεῖ: εἶναι ἕνας νέος ἄντρας ἑσπλωμένος. Ἐχει βιός. Αὐτὸν πρέπει νὰ παντρευτεῖ καὶ νὰ καλοπεράσει.

Ρίξε μιά ματιά σ' αὐτὸν οἱ δυὸ Μοῖρες, γύρισαν στὴ μεγάλη τους ἀδερφή, συμφωνήσανε σωπηλά γιὰ τὴ σωστὴ λύση ποῦ θρῆκε, κι ἀμέσως ὅλες χάθηκαν, ἀφήνοντας πίσω τους κάτι ἀπὸ τὸ ἀπὸκοσμο φῶς ποῦ τίς ἔλουζε. Λίγες στιγμὲς ἀργότερα ἡ καλύβα ἦταν ὁλοσκοτεινὴ ὅπως πρὶν.

Πέρασε μισὴ ὥρα, μιά, καὶ ποῦ νὰ ἡσυχάσει ὁ πρᾶματευτῆς! Τὸν ἔτρωγε ἡ συλλογὴ πῶς μπορούσε νὰ παντρευτεῖ ἐκεῖνο τὸ μωρό; Ὅσο ποῦ νὰ μεγαλώσει ζῆσε Μάη μου νὰ φᾶς τριφύλλι! Ἐπειτα, τί νὰ τὴν κάνει μιά θεόφωτη χωριατοπούλα μὲ φερσίματα ποῦ θὰ τὰ περιγελοῦσε ὁ κόσμος τῆς πολιτείας; Δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσει ἔτσι τὸ πρᾶμα, ὀχι. Ἀλλ' ὡς ἦταν χαμένος.

Σκαλίζοντας ἐπιμονὰ μὲς στὸ μυαλό του, θρῆκε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ δαίμονα, τὴ λύση. Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ στρώμα του, σήμωσε στὴν κοιμισμένη μάνα, πῆρε προσεχτικά ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της τὸ θυζανιάρικο καὶ δίχως νὰ χάσει καιρὸ πετάχτηκε

ἔξω ἀπὸ τὸ καλύβι καὶ τὸ πέταξε πάνω στὸ παχὺ στρώμα τοῦ χιονιοῦ, οἰγούρος ὅτι δὲ θὰ τὸ 'βρει ζωντανό ἢ αὐγὴ. Καθὼς ὁμως ἦταν φρεσκοπεσμένο τὸ χιόνι καὶ δὲν εἶχε πῆξει, τὸ παιδί θρῆθηκε πιασμένο ἀπὸ ἕνα φουρκαδελὶ τοῦ φράχτη. Τὸ κρὺο κι ὁ πόνος τ' ἀνάγκασαν νὰ ξυπνήσει καὶ ν' ἀρχίσει νὰ σιγοκλαίει.

Τρομαγμένος ὁ πρᾶματευτῆς ἄρπαξε τὴν πρᾶματεια του θιαστικά, ἔλυσε τὴ μούλα, τὴν καθάλησε καὶ χάθηκε μὲς στὴν κρύα, κάτασπρη νύχτα, πρὶν τὸν πάρει χαμπάρι ὁ νοικοκύρης.

Οἱ φωνές τοῦ παιδοῦ, ποῦ ὅλο καὶ δυνάμωναν, ἔκαναν τοὺς γονιούς του νὰ ξυπνήσουν. Ὁ πατέρας πετάχτηκε ἔξω, εἶδε τὸ τ' εἶχε γίνηι, πῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸ μωρό καὶ γύρισε στὴν καλύβα θαριαναστενάζοντας. Στὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ ποῦ ἄναψε, ἔκρινε αἷματα καὶ πληγὴ κοντὰ στὸν ἀφαλὸ του. Δίχως στιγμὴ νὰ χάσει τὸ τύλιξε καλὰ κι ἔτρεξε στὸ γιατρό, ποῦ δὲν ἦταν ἀλάργα. Κι ἐκεῖνος ἔβαλε τὰ δυνάτά του καὶ κατάφερε νὰ τὸ σώσει.

Λίγον καιρὸν ἀργότερα τὸ κοριτσάκι ἦταν μιά χαρὰ, καὶ μονάχα λίγασημάδια τῆς κοιλιᾶς του θυμίζανε τὸ κακό ποῦ 'χε πάθει τὴ χιονισμένη ἐκείνη νύχτα τοῦ Γενάρη.

Τὰ χρόνια πέρασαν γοργὰ, γίνηκε κοπέλα καμαρωτὴ ἡ σημαδεμένη μικρή, κι ὁ πρᾶματευτῆς, ποῦ βασπιότανε καλὰ καὶ δὲν εἶχε παντρευτεῖ, ἔτυχε νὰ βρεθεῖ ἐξοστρατισμένος, ἔξω ἀπὸ τὴ θρύση τοῦ χωριοῦ της. Καθὼς διψοῦσε κι ὁ ἴδιος καὶ τὸ ὄλογο του, τράβηξε κατὰ κεῖ. Μόλις τὴν εἶδε ἐκεῖ ποῦ γέμιζε τὴ στάμνα της δίχως νὰ σηκώνει κεφάλι, θαμπώθηκε ἀπὸ τὴν ὁμορφιά της. Εἶπε νὰ τῆς πετάξει κάνα λόγο, ὁμως ἡ στάση της τὸν ἐκάρφωσε στὸν τόπο. Μόνο τὰ μάτια του παῖξαν καὶ δὲν πάψανε νὰ τὴν κοιτᾶνε καθὼς τραβοῦσε ξέγνοιαστη κατὰ τὸ καλύβι μὲ τὴ στάμνα στὸν ὦμο.

— Ποιὰ 'ναι τούτη ἡ κοπέλα, ρώτησε ἕνα γεροντάκι ποῦ πῆγε νὰ πιεῖ λίγο νερό.

— Τὴ τρέχει, ἔκανε ἀγριεμένος αὐτός, ποῦ τὴν εἶχε ἀνιψιά. Ποιοὶ εἶναι οἱ σκοποὶ σου;

— Θέλω νὰ τὴν παντρευτῶ!

« Ἀν εἶν' ἔτσι, κάτσε νὰ τὰ εἰπούμε, καὶ θὰ τὰ κανονίσω ἀτὸς μου.

Ὅλα πῆγανε καλὰ, καὶ πρὶν νὰ περάσει μιά βδομάδα γίνηκε κιόλας ὁ γάμος μὲ ἐξφαντώματα πρωτόφαντα γιὰ τὸ μικρὸ χωριό. Τὰ γονικά της νύφης, θέλεις γιατί εἶχανε γεράσει, θέλεις γιατί ὁ γαμπρός ἂν καὶ καλοστεκοῦμενος εἶχε ἀλλάξει, δὲν τὸν γνωρίσανε. Τὸν ἔκαναν παιδί τους μ' ὅλη τους τὴν καρδιά. Ἀλλὰ καὶ κεινοῦ δὲν πῆγε ὁ νοῦς στὰ παλιά, μπορεῖ γιατί εἶχε ξεχάσει ὁλότελα καὶ τὸ χωριό ἄκόμα, μπορεῖ καὶ γιατί ἦταν ἀλιώτικο τὸ καλύβι, ποῦ τὸ 'χναε ξαναφτιάσει, τὸ 'χαν κάνει μεγαλύτερο γιὰ νᾶχει ἡ κόρη δικὴ της μέρος, ξεχωριστό.

Ἀποχαίρετησαν τὰ νιογάμπρια τοὺς δικούς τους ἀμέσως τὴν ἄλλη μέρα. Βιαζόταν ὁ πρᾶματευτῆς νὰ πάει τὴν ὁμορφὴν γυναικούλα του στ' ἀρχοντικό ποῦ 'χε στὴν πολιτεία, ἕνα παλατάκι σωστό.

Ἀπὸ τὴν πρώτη νύχτα ποῦ ἔγειρε μαζί της ὁ νιογάμπρος, εἶδε τὰ σημάδια τῆς κοιλιᾶς. Δὲ μίλησε. Τὰ ξανάειδε, πάλι δὲν εἶπε τίποτα. Φοβότανε μὴν τὴν κακοκαρδίσει. Τέλος ἕνα βράδυ δὲ θάσταξε:

— Πές μου, καλή μου, τ' εἶν' αὐτὰ; τὴ ρώτησε δειλά.

Ο ΓΕΡΟΣ

ΚΑΙ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΑΔΕΛΦΙΑ

Μιά φορὰ ἦταν τρία ἀδελφία καὶ κίνησαν νὰ πᾶν στὰ ξένα, γιὰ νὰ βροῦν δουλειά.

Στὸ δρόμο ποῦ πῆγαιναν ἔφτασαν σὲ μιά ἐρημιὰ καὶ κάθισαν σὲ μιά δρύση κοντὰ νὰ φᾶνε καὶ νὰ ξεκουραστούνε.

Ἐκεῖ ποῦ ἔτρωγαν, βλέπουν κ' ἔρχεται ἕνας γέρος μὲ τὸ μπασιουνάκι του καὶ τοὺς χαιρετᾷ:

— Ὡρα καλὴ, παλληκάρια.

— Πολλὰ τὰ ἔτη, παππούλη, τοῦ εἶπαν ἐκεῖνα καὶ τὸ μικρότερο ἔκοψε ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ τοῦ εἶπε:

— Κάθισε, παππούλη, καὶ νὰ λιγάκι ψωμί νὰ φᾶς.

Ὁ γέρος πῆρε τὸ ψωμί καὶ κάθισε. Ἐκεῖ στὴν ἐρημιὰ ἦταν πληθὸς κοράκια. Λέει ὁ γέρος τοῦ μεγαλύτερου παιδιοῦ.

— Τί θὰ ἤθελες παιδί μου, νὰ ἔχεις ἐδῶ στὸν κόσμο ποῦ δρίσκεσαι;

— Θὰ ἤθελα, τοῦ λέει, ὅλα αὐτὰ τὰ κοράκια νὰ ἦταν πρόβατα καὶ νὰ ἦταν δικὰ μου.

— Καλὰ, λέει ὁ γέρος. Ἀν ὁμως ἐρχόταν κανεὶς φτωχὸς καὶ σοῦ ζητοῦσε λίγο γάλα, θὰ τοῦ ἔδινες, ἅμα εἶχες τόσα πρόβατα;

— Θὰ τοῦ ἔδινα, λέει τὸ παιδί, ὅ,τι ἤθελε, γάλα, τυρί, μυτζήθρα, ὅ,τι ἤθελε.

Τάπ, χτυπάει ὁ γέρος τὸ ραβδί του στὴ γῆ κ' ἔγιναν τὰ κοράκια πρόβατα. Ἀσπρίσεν ὁ τόπος ἀπ' τὰ πρόβατα.

Σηκώθηκε αὐτός, μάζεψε τὰ πρόβατα, ἀπόμειναν ἐκεῖ.

Οἱ ἄλλοι δυὸ μὲ τὸ γέρο πῆραν πάλι τὸ δρόμο. Πῆγαν, πῆγαν, ἔφτασαν σ' ἕνα λόγγο.

Ρωτᾷτε τώρα ὁ γέρος τὸ δεύτερο:

— Τί θὰ ἤθελες ἐσύ, παιδί μου, νὰ ἔχεις ἐδῶ στὸν κόσμο ποῦ εἶσαι;

— Ἐγὼ θὰ ἤθελα παππούλη, ὅλα αὐτὰ τὰ πουρνάρια νὰ γίνουν ἐλιές καὶ νὰ εἶναι ὅλες δικές μου, εἶπε τὸ παιδί.

— Καλὰ, τοῦ λέει ὁ γέρος, ἀφοῦ θὰ ἔχεις τόσο λάδι, θὰ δίνεις καὶ κανενὸς φτωχοῦ;

— Θὰ δίνω τοῦ λέει.

Τάπ, χτυπάει ὁ γέρος τὸ ραβδί του στὴ γῆ καὶ τὰ πουρνάρια ἔγιναν στὴ στιγμὴ ἐλιές. Καὶ τὸ παιδί αὐτὸ ἀπόμεινε ἐκεῖ κ' ἔκανε μαγαζιά, γέμιζε τὰ βαρέλια λάδι καὶ τὰ φόρτωνε στὰ καράβια.

Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς ἀπόμεινε μονάχος μὲ τὸ γέρο

— Μῆτε γὼ δὲν ξέρω καλὰ - καλὰ, τ' ἀπάντησε ἄθῳα.

— Πῶς; Δὲ σοῦ μίλησε ποτὲ ἡ μητέρα;

— Κάτι μοῦ 'χε πεῖ, πᾶνε χρόνια τώρα. Τὸν καιρὸ, λέει ποῦ ἦμουν μωρό, ἕνας περαστικός ζήτησε νὰ μείνει στὸ φτωχικό μας. Τὸν ἔμπασε μέσα ὁ πατέρας, τὸν φίλεψε, τὸν ἔβαλε νὰ κοιμηθεῖ καὶ κείνος σηκώθηκε ἀναπάντεχα μὲς στὴ νύχτα καὶ μὲ πέταξε στὸ χιονισμένο φράχτη...

— Ἄχ, γλυκιά μου γυναικούλα, τὴν ἔκοψε βογγώντας ὁ πρᾶματευτῆς, ποῦ ἔθλεπε ζωντανὴ μπροστὰ του ὅλη κείνη

καὶ πῆραν πάλι τὸ δρόμο. Σάν ἔφτασαν σ' ἕνα σταυροδρόμι, κάθισαν στὴ δρύση ποῦ ἦταν ἐκεῖ, γιὰ νὰ ξεκουραστούν.

Λέει ὁ γέρος τοῦ παιδιοῦ:

— Ἀμ' δὲ ζητᾷς κ' ἐσύ τίποτε;

— Ἐγὼ, παππούλη θὰ ἤθελα ἀπ' αὐτὴ τὴ δρύση νὰ τρέχει μέλι.

— Καὶ θὰ δίνεις στοὺς φτωχοὺς μέλι, ἅμα σοῦ ζητοῦν;

— Θὰ δίνω.

Χτυπᾷ ὁ γέρος τὸ ραβδί του στὴ γῆ καὶ ἀμέσως ἄρχισε νὰ τρέχει μέλι ἀπὸ τὴ δρύση. Ἀπόμεινε καὶ τὸ παιδί στὸ σταυροδρόμι, πουλοῦσε μέλι καὶ μοίραζε καὶ στοὺς φτωχοὺς τοὺς στρατοκόπους.

Ὁ γέρος ἔφυγε, πῆγε στὴ δουλειά του.

Σάν πέρασε κάμποσος καιρὸς, τὸ παδί ἀφήκεν ἕνα ὑπηρετὴ στὴ δρύση, νὰ μοιράζει μέλι κι αὐτὸς ξεκίνησε νὰ πάει νὰ ἰδεῖ τὰ ἀδελφία του, γιατί τὰ ἐπεθύμησε.

Ἐκεῖ ποῦ πῆγαινε, κοιτάζει γιὰ ἐλιές, βλέπει ἕνα λόγγο ἀπὸ πουρνάρια. Πάει παρέκει, κοιτάζει γιὰ πρό-



Σχεδ. ΠΑΛΛΗ ΚΟΝΙΔΗ

βατα, βλέπει κοράκια κι οὔτε λαδὰ οὔτε τοῦλιγα.

Κεῖ ποῦ στεκόνταν κι ἀποροῦσε, βλέπει κι ἔρχεται πάλι ὁ γέρος ἐκεῖνος καὶ τοῦ λέει:

— Εἶδες; Ὁ,τι εἶπαν τ' ἀδελφία σου δὲν τὸ ἔκαναν. Δὲν ἔδιναν στοὺς φτωχοὺς ἀπὸ τὰ καλὰ ποῦ τοὺς ἔχᾳρισα. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τοὺς πῆρα πίσω τίς ἐλιές καὶ τὰ πρόβατα. Σὺ ὁμως στάθηκες καλὸς καὶ νὰ ἔχεις τὴν εὐχὴ μου.

Καὶ πρὶν τελειώσει τὸ λόγο του, ὁ γέρος ἔγινεν ἀφαντός.

(Ἀπὸ τὰ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ», ἐκδόγῃ Γ.Α. ΜΕΓΑ, ποῦ κυκλοφοροῦν σὲ καλαίσθητη ἔκδοση τοῦ οἴκου Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ)

τὴν παλιά ἱστορία τῆς τρέλας του καὶ τῆς ντροπῆς του. Πάψε, μὴ μὲ σφάζεις, ἐγὼ εἶμαι ὁ φταιχτής. Ψῆλωσε ὁ νοῦς μου σάν ἄκουσα τίς Μοῖρες νὰ λέν' ὅτι θὰ γινώμαστε ταίρι. Κοιτᾷ ἄντρας ἐγὼ καὶ σὺ ἄκόμα μωρό.

Ἀμὰ κατάφερε νὰ γαληνέψει, ἀργότερα, τῆς τὰ εἶπε ὅλα μὲ τὴ σειρά καὶ τὴν παρακάλεσε νὰ τὸν συγχωρέσει καὶ νὰ μὴν τὸ εἰπεῖ σὲ κανένα. Κι ἐκεῖνη, ἅμα τέλειωσε τὴ διήγησή του, χαμογέλασε ἀγαθὰ μουρμουρίζοντας:

— Τί τὰ θέλεις ἄντρα μου; ὅ,τι γράφει δὲν ξεγράφει...

ΠΑΝ

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

(Ένας ενδιαφέρον πνευματικός διάλογος - Ελλάδος - Τουρκίας)

Μιά παγκόσμια πνευματική συγκέντρωση έγινε στο Παρίσι: Τό Συνέδριο της Διεθνούς Έταιρείας Λογοτεχνικών Κριτικών, η οποία έδρευε στη Γαλλική πρωτεύουσα και προεδρεύεται από το Γάλλο συγγραφέα και καθηγητή Ρουμπέρ Άντρέ. Οι Συνεδρίες, που έγιναν στο μέγαρο της Ούνεσκο, είχαν σαν θέμα την πολιτιστική ταυτότητα της Ευρώπης. Και το ερώτημα αν οι ευρωπαϊκές λογοτεχνίες έχουν ένα κοινό παρονομαστή και κάποια δικά τους σημεία συναντήσεων μέσα από τους κλάδους των εθνικών πολιτισμών.

Μετέσχαν 17 χώρες: Αγγλία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Δυτική Γερμανία, Ελλάδα, Ελβετία, Ιαπωνία, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σοβιετική Ένωση, Τουρκία και Φινλανδία. Την Ελλάδα εκπροσώπησε ο συγγραφέας και Πρόεδρος του Έλληνικού Κέντρου της Διεθνούς Έταιρείας Λογοτεχνικών Κριτικών Δημήτρης Σιατόπουλος, που μίλησε και από τους πρώτους συνέδρους στον προσδιορισμό του σοβαρού θέματος.

Μεγάλο ενδιαφέρον προκάλεσε ο

πνευματικός διάλογος τη δεύτερη μέρα του Συνεδρίου, ανάμεσα στον Έλληνα και τον Τούρκο αντιπρόσωπο καθηγητή Τσασίν Σαράτς. Ο τελευταίος στην ομιλία του υποστήριξε ότι δεν υπάρχει ταυτότητα του ευρωπαϊκού πολιτισμού, δεδομένου ότι πάντα η ήπειρος αυτή παρουσιάζεται διαιρεμένη και πνευματικά και πολιτικά από πολλούς «ισμούς» (Φασισμούς, Ναζισμούς κλπ.) και ιδεολογικά σχήματα. Άμέσως μετά την τουρκική ομιλία ζήτησε το λόγο ο Δημήτρης Σιατόπουλος, ο οποίος σε έκτακτα μένη αναφορά του στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό, τόνισε ότι οι λαοί δεν πρέπει να σταματούν σε όσα πρόσκαιρα κάποτε τους χωρίζουν - διαφορές που συχνά διαιρούν και τα μέλη μιας οικογένειας χωρίς να χάνουν τη συγγενεία τους - αλλά να έρευνουν και να πλησιάζουν όσα τους ενώνουν, που ούτε λίγα είναι ούτε εύκαταφρόνητα. Κι ανάμεσα σ' αυτά δρίσκονται και όλες εκείνες οι διαχρονικές ανθρωπιστικές πραγματώσεις που γεννήθηκαν στον ευρωπαϊκό χώρο και ύψωσαν τον άνθρωπο σ' έναν πολίτη του κόσμου. Θά τις ανιχνεύσουμε στον Έλληνικό στοχασμό και λόγο και σε όλο τον κατοπινό ευρωπαϊκό ψυχισμό, που με βάση την Έλληνική πνευματική παράδοση καταξίωσε τον άνθρωπο.



ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Η ΣΚΑΛΑ ΤΟΥ

1. P
2. P
3. P
5. P
6. P
7. P
8. P
9. P
10. P
11. P
12. P
13. P
14. P

1. Ένα... ύγρο
2. «Αυτός» στά γερμανικά
3. Επιθετικός παίκτης ποδοσφαίρου (αγγλικά)
4. Κράτος Αφρικής
5. Βουνό (αναφέρεται στην Αγ. Γραφή)
6. Μονάδα μέτρησης ταχύτητας άνεμου
7. Είναι πρόεδρος (με άρθρο)
8. Ένας από τους τρεις μάγους
9. Στενό
10. Είδος αλεύρου (στ' αγγλικά)
11. Βασ. Ασσυρίων

12. Κράτος Λατινικής Αμερικής
13. Φουσκώνει τη ζύμη
14. Βασ. Βαδυλωνίων.

ΛΥΣΗ

14. NABOYXOΔONOZEP
13. MΠEIKIN ΠAOYNTEP
12. ZAN ZANBANTOP
11. ZAMMANAZEP
10. KOPH ΦNAOYEP
9. LIBPANTAP
8. BANTAZAP
7. O KAPTEP
6. MΠOΦEP
5. ΘABEP
4. ZAIIP
3. ΦOP
2. EP
1. P

ΑΘΑΝ. ΠΕΠΠΑ

Δ.Σ. Λευκοχώματος Λακωνίας

(ΣΥΝΕΡΓ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ)

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο περίφημος κωμικός του παλιού θεάτρου Ευάγγελος Παντόπουλος, είχε κάποτε στο θίασό του μία πρωταγωνίστρια, η οποία δεν είχε και πολλές σχέσεις με τα... γράμματα. Η πρωταγωνίστρια λοιπόν αυτή, διηγόταν μιά ημέρα τους θριάμβους της στην έπαρχία.

— Στο Άργος που λέτε, είχα μεγάλη επιτυχία με τους «Ατίμους».

— Τους «Ατίμους», τη διώρρωσε ο Παντόπουλος.

— Πού λέτε λοιπόν, συνέχισεν η πρωταγωνίστρια, οι «Ατίμοι» είναι σπουδαίο έργο.

— Οι «Ατίμοι» την διώρρωσε πάλι ο Παντόπουλος.

— Η πρωταγωνίστρια τότε ξέσπασε:

— Μά τι θά γίνει τέλος πάντων μέ σένα, χριστιανέ μου; Λέω Ατίμους, μου λές Ατίμους. Λέω Ατίμοι, μου λές Ατίμοι! Μπα σε καλό σου!

Ο Στίλπων, ένας από τους περίφημους σοφιστές της αρχαιότητας, έκοιταζε μία μέρα στην Ακρόπολη το άγαλμα της Αθηνάς του Φειδία και ρώτησε μερικούς Αθηναίους που εθαύμαζαν κι αυτοί το γλυπτικό άριστο έργο:

— Αυτή είναι η Αθηνά του Διός;

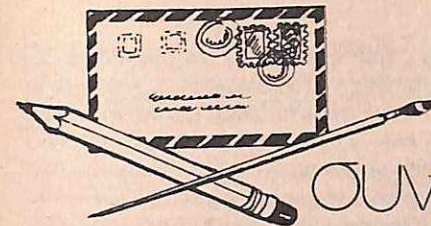
— Όχι, του άφητησαν, δεν είναι του Διός, αλλά του Φειδίου.

— Επομένως, τούς είπε, αυτή δεν είναι θεός!

— Η απάντηση θεωρήθηκε θλασφημία κι ο Στίλπων οδηγήθηκε στον Άρειο Πάγο να δικαστεί. Ο Στίλπων κατώρθωσε με την σοφιστεία του ν' αποφύγει την τιμωρία.

— Τό είπα και τό επαναλαμβάνω! είπε στους δικαστές! Η Αθηνά δεν είναι θεός. Είναι Θεά!

Ε. Ρ. ΑΝΙΣΤΗΣ



ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΛΟΓΗΣ - ΛΟΓΗΣ

Ένας νεοφερμένος στην Κορέα Θεσσαλός στρατιώτης του Έλληνικού Έκστρατευτικού Σώματος πήγε μαζί με άλλους συναδέλφους του να παραλάβει τη χειμερινή στολή του. Όταν τελείωσε, συνάντησε στο διάδρομο έναν συμπατριώτη του, ο οποίος τον ρώτησε σε άπταιστη θεσσαλική:

— Σ' έντ' σαν ρέ;

— Μ' έντ' σαν, Γιάν', απαντά ο άλλος.

— Το' άλλ' ε'ς το' έντ'σαν;

— Το' έντ'σαν.

Και ένας Αθηναίος αξιωματικός άκουσε έναν Αμερικάνο νά λέει σ' έναν άλλον άπορημένο:

— Τι σου είναι αυτοί οι Έλληνες!

Μάθανε κι όλας Κορεάτικα!...

Μιά φορά ο Πορφύρας κουτσόπινε σε μία ταβέρνα της Φρεαττύδας καθισμένος σε μία γωνιά μ' έναν άπλοϊκό γέρο ναυτικό. Κι οι δύο τους ήταν σιωπηλοί και μόνο που και που άλλαζαν καμιά κουβέντα. Ξαφνικά τό ήσυχο περιβάλλον άναστατώθηκε με την είσοδο μιάς τρελοπαρέας νεαρών, που περικύκλωσε άμέσως τό τραπέζι του ποιητή. Μιλούσαν όλοι μαζί προσπαθώντας ο καθένας νά σκεπάσει τη φωνή του άλλου. Όταν έγινε ήσυχία, ο «κυρ - Δημητράκης», με ήρεμες κινήσεις, έπηρε τό κατσαράκι, έβαλε κρασί μιά στο ποτήρι του γερο - ναυτικού και μιά στο δικό του κι έλεγε κοιτώντας την άκρη του μπαστουνιού του:

— Παιδιά, ή κουβέντα είναι σαν τό κρασί: Μοιράζεται!...

Ένας νέος τηλεγραφεί στην άδελφή του: «Απέτυχα εξετάσεις. Προετοίμασε πατέρα».

— Η άδελφή άπάντησε: «Ο πατέρας έχει προετοιμαστεί. Προετοιμάσου και σ'».

Είμαι πολύ στενοχωρημένος γιατί ή κορη μου παντρεύτηκε έναν άν-

θρωπο που δεν ξέρει ούτε χαρτιά νά παίξει, ούτε κρασί νά πίνει.

— Μά θά έπρεπε νά χαιρέσαι.

— Δυστυχώς όχι, γιατί επιμένει και νά παίξει και νά πίνει.

Ο Άγιος Πέτρος δέχεται την καινούργια έσοδεία της γής:

— Όνομα: Ηλικία, Έπάγγελμα;

— Νίκος, 54, γιατρός.

— Γιατρός; Περάστε από την είσοδο των προμηθευτών.

Ο δάσκαλος: Τι ονομάζεται θαύμα;

Ο μαθητής: Δεν ξέρω κύριε.

Ο δάσκαλος: Άς σκεφτούμε λιγάκι και θά τό δρούμε. Υπόθεσε πώς άνεδαίνω σ' ένα ψηλό καμπαναριό και πώς πέφτω από την κορφή του στο δρόμο. Άν δεν πάθω τίποτε, τί θά είναι τότε;

Ο μαθητής: Τύχη, κύριε.

Ο δάσκαλος: Κάτι περισσότερο από τύχη. Μά έλα νά σκεφτούμε άκόμη. Άν ξαναβρω στο καμπαναριό και πέσω ξανά στο δρόμο και δεν πάθω πάλι τίποτε, τί θά είναι τότε;

Ο μαθητής: Σύμπτωση, κύριε.

Ο δάσκαλος: Κάτι περισσότερο. Άς υποθέσουμε πώς ξαναεδαίνω για τρίτη φορά στο καμπαναριό και πέφτω ξανά στο δρόμο χωρίς νά πάθω τό παραμικρό, τότε τί θά είναι;

Ο μαθητής: Έ, τότε θά είναι συνήθεια, κύριε!...

Συναντιούνται δύο φίλοι μετά από χρόνια. Παρόλο που ή ηλικία τους δεν είναι και πολύ προχωρημένη, του ενός τά μαλλιά έχουν άσπρίσει, ενώ του άλλου έχουν πέσει, αφήνοντας του μιά σημαντική φαλάκρα.

— Βλέπω τά μαλλιά σου που άσπρισαν, λέει ο ένας, και σκέπτομαι πώς γεράσαμε πιά.

Ο άλλος πειραγμένος:

— Κι εγώ δεν διέσω τά δικά σου και κάνω την ίδια διαπίστωση.

— Ναι, φίλε μου, μά βλέπεις, τά

δικά μου προτίμησαν την αυτοκτονία παρά την άτίμωση!

Άπ' όσα διαβάσω
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΚΙ Ο ΧΩΡΙΚΟΣ

Ο πρόεδρος Ουίλσον ήτανε φανατικός θαυμαστής του μεγάλου συμπατριώτη του εϋθυμογράφου Μάρκ Τουαίν. Στην προσεκλογική του περιόδεία, περνώντας από τό Χάνιμπαλ, τη γενέτειρα του αγαπημένου του συγγραφέα, ο Ουίλσον έδωσε διαταγή στην άμαξοστοιχία νά σταθμεύσει επί τρεις ώρες, με την έλπίδα νά ξαναζηήσει στην πραγματικότητα τούς ώραιους τύπους που περιγράφει στα διβλία του ο Μάρκ Τουαίν.

Πραγματικά, βγήκε έξω από την πολιτεία και συνάντησε έναν άγρότη:

— Είμαι ξένος στά μέρη σας. Μπορείτε νά μου πείτε, πού υποτίθεται πώς έζησε ο Τόμ Σώγιερ (ένας από τούς πιο γνωστούς τύπους του Μάρκ Τουαίν).

— Πρώτη φορά άκούω γι' αυτόν, κύριε.

— Μήπως ξέρεis για τόν Χάκ Φίνν (άλλο τύπο του Μάρκ Τουαίν).

— Τέτοιο όνομα δεν άκουσα στη ζωή μου!

Ο πρόεδρος έκανε μιά καινούρια προσπάθεια:

— Μήπως ξέρεis τίποτα για τόν πρόεδρο Ουίλσον;

— Γι' αυτόν άκουσα, άποκριθηκε γελώντας. Μάλιστα έδώ πού τά λέμε τόν ψηφισα αυτόν τόν θεότρελο!

Ε. Ρ. ΑΝΙΣΤΗΣ

ΠΟΛΥΜΑΘΕΙΑ

Ο δάσκαλος:

— Πές μου Γιαννάκη, πώς λέγονται τά άκρα ενός μαγνήτη;

— Πόλοι.

— Καί τό κέντρο;

— Ίσημερινός.

ΓΕΩΡΓ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ

ΣΤ' τάξ. Δημ. Τσουκαλάδων Λευκάδος.

ΟΙ ΚΡΥΜΜΕΝΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ

P. Σπήθενσον

—«Νά κι ένας ακόμα πιστός!» συλλογίστηκα. 'Η κουθέντα είχε σταματήσει απότομα από κάποιο φριχτό ούρλιαχτό. 'Ο Τόμ αναπήδησε σαν αφηνιασμένο άλλο, ο Σίλβερ όμως έμεινε άτάραχος. «Τζών!» έκανε ο μαρνέρος κι άπλωσε τό χέρι του. «Κάτω τά ξερά σου», έκραξε ο Σίλβερ. «Καλά, κάτω άφού έτσι σ' άρέσει. Μ' άν είχες καθαρή συνείδηση δέ θά μέ φοβόσουν. Άλήθεια, τ' ήταν αúτ ή γεμάτη άγωνία φωνή;». —«Τού 'Αλαν πού πεθαίνει νομίζω». —«Τό δύστυχο! 'Ηταν ένας τίμιος καί γενναίος θαλασινός. Όμως έσύ, ό παλιός συνάδελφος, θά πάψεις πιά νά θεωρείσαι φίλος μου. Έγώ άν είναι γραφτό νά πεθάνω, προτιμώ νάπεθάνω κάνοντας τό καθήκον μου. Πιστεύω πώς έσύ έδωσες έντιλή νά σκοτώσουν τόν 'Αλαν. Έμπρός, λοιπόν, σκότώσε μέ». 'Υστερ' άπ' αúτά τά λόγια έκανε μεταβολή καί τράθηξε κατά τήν παραλία. Πρίν όμως κάνει λίγα βήματα πέταξε κατά πάνω του τό δεκανίκι κι ό γενναίος Τόμ σωριάστηκε χάμου βογγώντας. 'Όταν πήγε ν' άνασκηκωθεί ό Σίλβερ έτρεξε καί τόν μαχαίρωσε. Έγώ ζαλίστηκα, παραλίγο νά λιποθυμήσω, σύντομα όμως μπόρεσα νά συνέλθω. Καί τότε είδα τό Σίλβερ νά σκουπίζει τό μαχαίρι του μέ χόρτα καί νά φεύγει άτάραχος. Άκουσε ένα σφύριγμα κι έφυγε διαστικά. 'Ενιωθα πώς ήμουνα χαμένος. Άκουσα μία κανονιά, πού ήτανε τό σύνθημα τής επίστροφής στό πλοίο. Πώς όμως νά γυρίσω εκεί, πού ή κρυφή φυγή μου θά έκανε τούς κακούργους νά με ύποψιαστούν καί νά μ' έξοντώσουν; Πήρα τήν άπόφαση νά μείνω στή στεριά καί νά παρακολουθήσω τίς κινήσεις τών ληστών. Έτρεχα σαν τρώλος κι ούτε κατάλαβα πώς βρέθηκα στό φρύδι του βουνού μέ τίς δυό κορφές. Έκει ξαναβρήκα τόν έαυτό μου, καθώς μέ χτύπησε ό καθαρός άέρας. Ξαφνικά όμως συνέβει κάτι πού μέ έκανε νά καρδιοχτυπώ...

Ένώ δρασκελίζα τό κατόάβραχα γεμάτος τρόμο, άκουσα ποδοβολητό πίσω μου. Κρύφτηκα πίσω άπό ένα βράχο καί περίμενα μέ τό πιστόλι στό χέρι. Τά θήματα πλησίαζαν μέ γρηγοράδα ζαρκαδιού. 'Ηταν άγριο ζωο, ήταν ίθαγενής; λίγες στιγμές άργότερα παρουσιάζεται μπροστά μου ένα σκιάχτρο ντυμένο μέ κουρέλια, καί μόλις φώναξε «ποιός είσαι;», έπεσε στό γόνατα λέγοντας ίκετευτικά: «Λέγομαι Μπέν Γκούν». Τότε πρόσεξε πώς ήταν άντρας καλοφτιαγμένος αλλά πολύ κακοπαθημένος. Τό λιγνό πρόσωπό του είχε ψηθεί άπό τόν ήλιο καί σκοτεινιάσει άπό τά μαρτύρια, αντίθετα άπό τά μάτια του πού διατηρούσαν μία θελκτική λάμψη. «Πώς βρίσκεσαι έδώ;» ρώτησα. «Κουρσάροι μέ γδύσανε καί

μέ παρατήσανε. Τρία χρόνια έχω νά μιλήσω μέ άνθρωπο». «Καί πώς ζεις;» «Τά βολεύω μέ θαλασσίνα, μέ κατσικίσιο κρέας, μέ φρούτα... Μά πού τά φαγιά πού έτρωγα. Άφού βλέπω στόν ύπνο μου τυρί! Άλήθεια, μήπως έχεις τυρί μαζί σου;» — «Όχι. Άν όμως καταφέρω νά ξαναγυρίσω στό καράβι, θά σου φέρω». — «Άν τά καταφέρεις; Ποιός σ' έμποδίζει νά γυρίσεις;» — «Όχι σύ θέβαια!...» — Δέν καταλαβαίνω. Άς είναι. Μού χαρίζεις τ' όνομά σου;» — «Μέ λένε Τζιμ». — «Άκου λοιπόν Τζιμ. Είχα μητέρα θρήσκα πού μέ είχε κάνει παιδί έξαιρετικό. Άλλά πήρα στραβό δρόμο όταν μεγάλωσα καί κατάστρεψα τή ζωή μου. Έδώ πού βρίσκομαι προσεύχομαι μετανιωμένος κι όρκίζομαι στό Θεό ότι θά ξαναγίνω τίμιος άνθρωπος. Κι είμαι σίγουρος πώς θά τά καταφέρω. Είμαι έξάλλου πλούσιος...» — Τόν κοίταξα μέ μάτια θλιμμένα. «'Η έρημιά τόν τρέλανε» σκέφτηκα. — «Είμαι πλούσιος, Τζιμ, καί θά κάνω καί σένα πλούσιο...». Ξαφνικά σκοτεινιάσε ή μορφή του. Μού έσφιξε δυνάτα τό χέρι καί μέ ρώτησε απότομα: — «Πές μου τήν άλήθεια: δέν είναι του Φλίντ αúτό τό σκαρί;» — «Όχι, άπάντησα, ό Φλίντ είναι πιά στόν άλλο κόσμο. Τό κακό είναι πώς άνάμεσα στό τσουρμό έχουμε καί μερικά τσιράκια του Φλίντ». — «Μήπως κι έναν κουτσό;» — «Ναί, ναί, τό Σίλβερ». — «Άν αúτός σ' έχει στείλει έδώ, είμαι χαμένος».

Τότε άποφάσισα νά του πω τήν άλλόκοτη περιπέτειά μας. 'Όταν τέλειωσα μού είπε: «Τζιμ, είσαι ένα καλό παιδί, ένα παιδί πού δέ δειλιάζει νά παίξει τή ζωή του μονά ζυγά γιά τό δικίο. Λοιπόν: νά μού 'χεις έμπιστοσύνη. Έγώ, ό Μπέν Γκούν, θά βγάλω καί σένα καί τούς φίλους σου άπό τή δύσκολη θέση. Λές νά μέ βοηθήσει νά νά σωθώ κι έγώ ό σέρ Τρέλων;» — «Είναι άνθρωπος έξαίρετος, τόν διαβεβαίωσα. Άν ξεφύγουμε άπ' αúτους τούς κακούργους θά σέ πάρει μαζί μας». — «Άκου τώρα. 'Ημουνα στό πλοίο του Φλίντ όταν έθαψε τούς θησαυρούς. Ένα πρωί τόν είδαμε νά 'ρχεται χλωμός μέ τό κεφάλι μπανταρισμένο. Οίάλλοι σύντροφοί μας ήτανε σκοτωμένοι. Τ' είχε γίνει δέ μάθαμε. «Τί γινήκανε οί σύντροφοί μας;» τόν ρώτησα. «Βγήτε στό νησί, μέινει' εκεί καί θά τό μάθετε, άποκρίθηκε. Τό καράβι θά τραθήξει τό δρόμο του χωρίς έσας». 'Όταν, ύστερα άπό τρία χρόνια, ένώ δούλευα σ' άλλο πλοίο, ύβρεθήκαμε έδώ, είπα στους άλλους: έλάτε νά ψάξουμε. Ξέρω πώς οί θησαυροί του Φλίντ είν' έδώ θαμμένοι. Έξι μέρες έρευνήσαμε χωρίς άποτέλεσμα. 'Ο καπετάνιος είχε πολύ θυμώσει, καθώς κι όλοι οί άλλοι. Τά θάλανε μαζί μου. Γυρίσανε στό καράβι παρατώντας με μοναχό στήν έρημιά. Μ' άφήσανε ένα παλιό ντουφέκι κι έναν κασμά λέγοντας: κάτσε τώρα νά ψάξεις γιά τούς περίφημους θησαυρούς. Κι έμεινα τρία όλάκερα χρόνια! Νά τά πεις αúτά στόν κύριο Τρέλαν;». — «Τό ζήτημα είναι πώς θά γυρίσω στό καράβι», άποκρίθηκα. — «Έχε έμπιστοσύνη σέ μένα. Θά τά καταφέρουμε νύχτα μέ μία θάρκα πού 'χω σκαρώσει καί τήν έχω κρυμμένη πίσω άπό κάποιο θράχο. Μά τ' είν' αúτό;». Είχε άκουστεί μία κανονιά. «'Η μάχη άρχισε!» φώναξε. Τρέξαμε στήν παραλία όπου είχαμε αφήσει τίς θάρκες. «Άριστερά, Τζιμ, έκραξε ό Μπέν Γκούν. Κάτσε κάτω

άπό τά δέντρα». Λίγο άργότερα άκούστηκαν πολλές ντουφεκιές. Έπειτα πρόσεξε πώς μισό μίλι πío πέρα κυμάτιζε στόν άέρα μία άγγλική σημαία.

10

Ό σέρ Τρέλων κι ό γιατρός, πού είχανε μείνει στήν «'Ισπανιόλα», συζητούσαν άπάνω στή γέφυρα μέ τόν πλοίαρχο, όταν έπεσε στήν αντίληψή τους ύποπτη κίνηση τών έξι άνταρτών πού παρίσταναν τούς μούτσους (αúτά, φυσικά, τά έμαθα άργότερα άπό τό γιατρό). Καθώς ήταν άποφασισμένοι κι έτοιμοι γιά όλα οί τρεις γενναίοι, τούς ρίχτηκαν, τούς νίκησαν καί τούς έκαναν ακίνδυνους. Βλέποντας ό γιατρός ότι έγώ δέ φαινόμουνά πηρε μία θάρκα καί βγήκε στή στεριά. Οί δυό ναύτες πού φυλάγανε τίς άλλες θάρκες ταράχτηκαν. Σταμάτησαν τίς κουθέντες γιά λίγο, ύστερα όμως ξαναρχίσανε. 'γιατρός (πού είχε μαζί του τόν καλό Χέντελ), άφού τόν άφησε νά φυλάει τή θάρκα, προχώρησε μέ προφυλάξεις έχοντας στό χέρι τά δυό του πιστόλια. Μ' όλη τή φοβερή ζέση έφτασε σύντομα στό μικρό φρούριο πού ήτανε σημειωμένο στό χάρτη. Ψηλά στήν κορφή ήτανε μία φλέβα νερού. Πλάι οί κουρσάροι είχαν στεριώσει κτίριο άπό κορμούς δέντρων όπου χωρούσαν 50 άτομα. Μπροστά είχε καθαριστεί ό τόπος καί φραχτεί μέ κλώνους δέντρων. Αúτό τό όχυρό, πού προστατεύονταν άπό κάθε μεριά, μπορούσε νά άντέξει σέ κάθε επίθεση. Ένώ ό γιατρός έπινε μέ άπόλαυση νερό άπό τήν πηγή, άκουσε μία σπαραχτική ανθρώπινη φωνή. «Σκοτώθηκε ό Τζιμ!» σκέφτηκε. Γύρισε τρέχοντας στή θάρκα καί κωπηλατώντας άντάμα μέ τόν Χάντερ έφτασαν στήν «'Ισπανιόλα». Βρήκε εκεί λαθωμένον έναν άπό τούς πιστούς μαρνέρους καί σκυμμένον άπάνω του τόν Τρέλων. Βάλθηκε νά γιάνει τίς πληγές. Ένώ πήγαινα νά συναντήσω τόν πλοίαρχο, τόν είδα νά κατεβαίνει άπό τή γέφυρα καί τόν άκουσα νά φωνάζει στό Χάντ: «Άκου λoστρόμε, είμαστε δυό μέ δυό πιστόλια ό καθένας στό χέρι, λοιπόν, όποιος άπό σάς κάνει σινιάλο σ' αúτους πού είναι στή στεριά, θά σκοτωθεί». — Αίφνιδιάστηκαν, άναστατώθηκαν, κι άφού συσκεπτήκανε διαστικά, έτοιμάστηκαν νά μάς ριχτούν άπό πίσω. 'Ο πλοίαρχος τούς είδε άπό τή γέφυρα καί ξεφώνισε: «Κάτω τά χέρια παλιόσκυλα». Λουφάξαν άμέσως. Τρέξαμε καί πηδήσαμε στή θάρκα, άφού πρώτα τή φορτώσαμε γιά καλά. Μάς είδαν κατάπληκτοι οί δυό παρατηρητές τής στεριάς, έψαψαν νά συζητούν, ό ένας μάλιστα τό 'βαλε στό πόδια. Πετάξαμε στό φρούριο αúτά πού κουβαλούσαμε, αφήσαμε εκεί κοντά τόν Τζους όρμωμένο βαριά καί πήγαμε νά μεταφέρουμε κι άλλα έφόδια. Κανείς άπό τούς άντάρτες δέ μας ενόχλησε. 'Ηξεραν ότι είχαμε τήν ύπεροπλία. 'Η μεταφορά συνεχίστηκε τρεις - τέσσερις φορές ακόμα. Άφού πήραμε τήν τελευταία φορά όσα περισσότερα μπαρουτόβολα καί όπλα μπορούσαμε, πετάξαμε στή θάλασσα ό,τι είχε άπομείνει. 'Ο καπετάνιος, πού πήδησε μόλις πιάναμε τά κουπιά τής θάρκας, έκραξε: «Γκρέυ, τό παρατάω τό πλοίο... Ξέρω πώς είσαι τίμιο καί γενναίο παιδί. Σου δίνω μισό λεπτό διορία νά 'ρθεις μαζί μου καθώς κι όποιος άλλος άπό σάς τούς έξι τό επιθυμεί». Τίποτα, καμιά άπάντηση. «Έλα Γκρέυ, άποφάσισέ το», ξανα-

φώναξε. Άκούστηκε φασαρία, φαίνεται πώς γινόταν πάλη, κι άξαφνα πήδησε στή θάρκα ό τίμιος ναύτης σημαδεμένος στό πρόσωπο άπό μία μαχαίριά. «Στίς διαταγές σου, καπετάνιε» είπε μέ μισόσθηστη φωνή. Σύγκαιρα πηδήσανε κι άλλοι δυό μούτσοι ακόμα.

11

Παρά λίγο νά βουλιάξει ή παραφορτωμένη θάρκα. Μάς έσωσε ό καπετάνιος, πού κρατούσε τό τιμόνι, μέ τίς επιδέξιες μανούθρες του.

Ξαφνικά ό καπετάνιος φώναξε: «Τό κανόνι!» 'Ο κρότος έρχόταν άπό τήν «'Ισπανιόλα». Στράφηκαν πρós τά εκεί καί είδανε τούς πέντε κακούργους σκυμμένους άπάνω του. Εύτυχώς έφτασαν σώοι στή στεριά. 'Όσο νά βγούμ' εκεί, μία θάρκα ρίχτηκε άπό τό πλοίο στή θάλασσα. 'Ηταν μέσα 4 - 5 άπό τούς άντάρτες. 'Η άμπωτη τήν έμπόδιζε νά προχωρεί γρήγορα. Κρυμμένοι πίσω άπό τά δέντρα τής παραλίας παραμονεύαμε μέ τήν ψυχή στό στόμα. Σκοπευτής θαυμάσιος ό κ. Τρέλων, έριξε λαθωμένους δυό άπό τούς επιβάτες τής θάρκας. «Θά τούς έξουδετερώσουμε», είπε. «Τό κανόνι φοβάμαι» στέναξε ό πλοίαρχος.

12

Προχωρώντας γοργά οί άνδρες πού βγήκαν άπό τή θάρκα, σμίξανε μέ τούς άλλους κακούς συντρόφους τους, πού 'χαν όχυρωθεί πίσω άπό τό τείχος. Άρχισαν οί άψιμαχίες. Έπειδή τά πυρομαχικά ήτανε λιγοστά, ό καπετάνιος σύστησε ν' άποφεύγεται ή σπατάλη. Έγώ, πού τριγύριζα μόνος, μπόρεσα νά φτάσω στό μέρος πού 'χανε συναχτεί οί δικοί μας. Έκαναν πολλές χαρές, όταν μέ είδαν, γιατί μέ θαρούσαν χαμένον. Τ' άλλο πρωί, εκεί πού τριγυρούσα έξετάζοντας τό έδαφος, νά σου εκείνο τό σκιάχτρο, ό έρημίτης Μπέν Γκούν. «Άκου, μού είπε. Όταν οί σύντροφοί σου μ' έχουν ανάγκη θά μέ βρεις εκεί πού συναντηθήκαμε. Έχω νά σου πω πολλά. Πρέπει όμως όποιος θά 'ρθει νά κρατάει ψηλά λευκό πανί». — «Πότε θά 'σαστε' εκεί;» «Από τό γιόμα ως τό ήλιοθασίλεμα. Κι άκου: άν τυχόν συναπαντήσεις τό Σίλβερ, δέ θά μέ προδώσεις». Χωρίσαμε διαστικά γιατί μία μπόμπα πέρασε άπάνω μας καί πήγε νά χαθεί στήν άμμο. Τραβώντας πρós τίς άκτές αναγκάστηκα πολλές φορές νά πέφτω άπό τόν ένα λάκκο στόν άλλο γιατί τό κανονίδι συνεχιζόταν. «Δέ θά σταματήσει, Θεέ μου, ποτέ;» ρωτιόμουνά άπογοητευμένος. 'Όταν επιτέλους έπαψε, πήρα θάρρος, προχώρησα μέ μεγάλα βήματα καί τελικά πήγα καί κρύφτηκα πίσω άπό τά δέντρα. Μέσα στό σύθαμπο είδα τήν «'Ισπανιόλα» πού σ' άλμπουρό της κυμάτιζε ή μαύρη σημαία τών κουρσάρων! Μία λάμψη νέα φώτισε τή σκοτεινιά, μία όβιδα έπεσε σό δάσος. Έπειτα άκούστηκε καθγός. Κάτι καταστρέψανε οί ληστές πού ήτανε στήν άκρογιαλιά. 'Ηταν ή θάρκα μας. Έπειτα είδα μίαν άλλη θάρκα νά πηγαινοέρχεται κοντά στό πλοίο. Φωνές χαρούμενες άκούγονταν, κάτι πού δέν γινότανε τό πρωί.

Διασκευή Σ.Π.

(Συνεχίζεται)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: 'Αλκιβιάδου 4 - Τηλ. 88 32 351

Α' Περίοδος 1924-1941 - Β' Περίοδος Έτος 35ο - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1980 - ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 5

Επιτροπή συντάξεως του Περιοδικού

ΧΑΡ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ, ΣΤΑΘΗΣ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ,
Π. ΤΣΑΚΡΗΣ, ΜΙΧ. ΠΑΠΑΘΑΣΙΛΕΙΟΥ,
ΖΩΗΣ ΓΙΑΚΟΥΜΗΣ
Συμβούλος για την επιμέλεια της ύλης
ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Επιμέλεια σελιδοποίησης ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Διευθύνσεις σύμφωνα με το Ν.Δ. 346/69 άρθρο 2:

ΞΕΝΟΦ. ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ

Δημ. Γούναρη 9 - Αγ. Παρασκευή

Υπεύθυνος Τυπογραφείου:

ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ Παισιανίου 10 - ΑΘΗΝΑΙ Τ.Τ. 458

Τιμή Φύλλου Δρχ. 10 - Έτησια συνδρομή: Έσων. Δρχ. 80 - Έξωτ. £ 2 ή \$ 4

ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Παρακαλούμε θερμά α) όσους καθυστερούν το χρέος τους στο περιοδικό να φροντίσουν το συντομότερο για την εξόφλησή του, β) τα έμβρασμα να γίνονται άμεσα: Ε.Ε.Σ.Ν., 'Αλκιβιάδου 4, 'Αθήνα.

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Γ. ΑΘΑΝΑΣ: 'Ακαδημαϊκός
Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Καθηγητής της
Παιδείας 'Αν. Σχ. 'Επιστημών
Γ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ακαδη-
μαϊκός
Β. ΚΟΥΡΙΑΣ: Καθηγητής Πανεπιστη-
μίου 'Αθηνών

Γ. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ: Γεν. Διευθυντής
'Υπουργ. Πολιτισμού και 'Επιστημών
ΟΡ. ΛΟΥΡΙΔΗΣ: 'Ομότ. Καθηγητής
Πανεπιστημίου 'Αθηνών
Θ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ - ΔΙΟΜΗΔΗΣ: 'Ακα-
δημαϊκός
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ακαδημαϊκός
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ: 'Ακαδημαϊκός

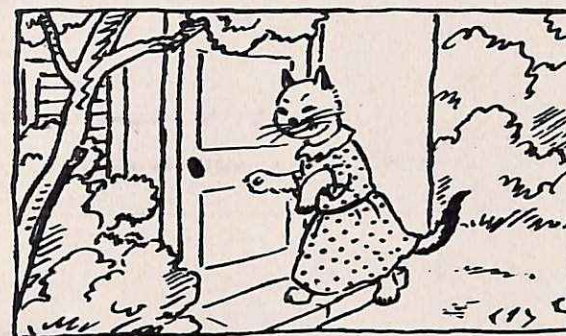
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

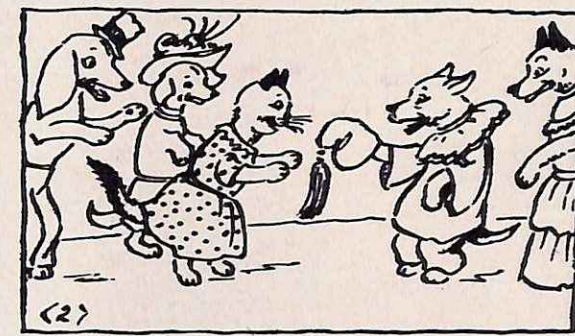
Σελίδα	Page
Γ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Αθήνα	1
Σ. ΜΥΡΙΒΗΛΗ: Τα παιδιά	3
Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ: Στην Περίολεπτο του Μυστρά	4
Γ. ΠΟΛΕΜΗ, Α. ΚΥΡΙΑΖΗ, Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ, Ε. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ: Ποιήματα	5
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ: Το μυστικό του Λία	6
Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ: Το μυστικό του Νουτ	9
Δ. ΣΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ένας ένοχος της Ποιήσεως	10
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Παλιές Απορίες	11
Γ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Στο περιόλετο το λαντο	12
Π. ΠΑΣΧΟΥ: Η φωνή	13
Γ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ: Μονή Πετράκη	13
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Η γαριά	14
Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποίημα	14
Χ. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ: Η νερά Θωδώρα	15
Θ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ: Ο ζωοφύλακας	16
Χ.: Η πενταμορφή και το τριαντάφυλλο	17
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Εορτοφροναριστές ειδήσεις	20
ΠΑΝ.: Της τυχής τα γραμμένα	26
Γ. ΜΕΓΑ: Ο γέρος και τα τρία αδέρφια	27
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	28
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	29
Π. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ: Οι κρυμμένοι θησαυροί	30
ΣΤΙΧΟΙ - ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΙΣ ΤΑ ΕΣΩΤΕΡΑ	
J. THEODORACOPULOS: Athens	1
S. MYRIVILIS: Children	3
N. KAZANTZAKIS: At the «PERIVLEPTOS» of MYSTRA	4
J. POLEMIS, A. KYRIAZIS, G. PERGIALITIS, E. PALEOLOGOU: Poems	5
A. VARELLA: Zeus' Secret	6
A. KARANTONIS: Nobel Prize	9
D. SIATOPOULOS: A. Nationraiser Poet	10
S. PANAGIOTOPOULOS: Old Time Carnival	11
G. XENOPOULOS: In the Floating Garden	12
P. PASCHOS: Voice	13
G. PALEOLOGOU: Petraki Monastery	13
A. PAPADOPOULOU: Grandma	14
TH. CONSTANTINOU: Poem	14
CH. ADAMOPOULOS: Mistress Thodora	15
TH. POTAMIANOS: Crab	16
X.: The Beauty and the Monster	17
EDITORIAL: Red Cross News	20
PAN: Disting	26
G. MEGAS: The Old man and the Three Brothers	27
PUZZLES	28
READERS COLLABORATION	29
P. STEVENSON: The Treasure Island	30
VERSES - MUSIC IN THE INNER COVERS	

Αποκριάτικη βραδιά

Στίχοι, σκίτσα Α. Β.



Μιάν αποκριάτικη βραδιά, ή κυρ- 'Ασπροούλα πάει
σέ κάποιο σύλλογο σκυλιών, τήν πόρτα τους χτυπάει
καί λέει: «Είμαι ξένη, δόλομονη, χωρίς γνωστούς καί φίλους,
καί ξέρω σεις απ' τούς καλούς πώς είσατε τούς σκύλους.

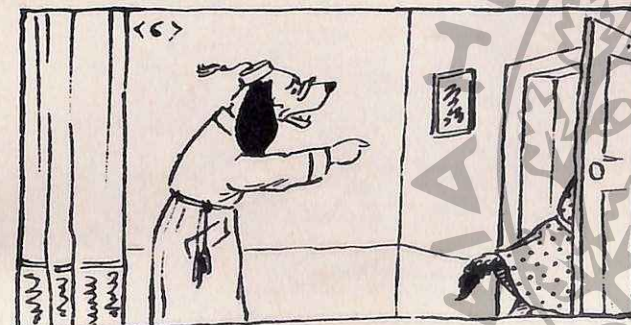


Μπορώ λοιπόν άπόψε εδώ νά μείνω νά γλεντήσουμε;»
«Νά μείνης, λένε τά σκυλιά. Έ, γλέντι πού θά στήσουμε!...»
Καί τρέχουν, μασκαρεύονται, κ' ένα σπουδαίο φέσι
καί στήν 'Ασπροούλα δίνουν. Κι αυτή λέει: «Πώς μ' άρέσει!»

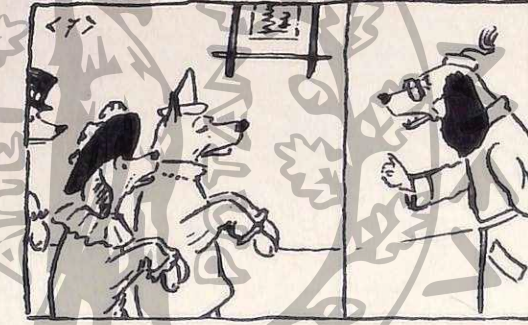


Ένας σκυλάκος, τότε εϋθύς, πήγε χαμογελώντας
καί μέ τή γάτα άρχίνησε παιχνίδια σέ καλό του.
Μά ξαφνικά τήν παρατά καί φεύγει ξεκινώντας,
μέ δύο μεγάλες γρατσουνιές στό ένα μαγουλό του...

«Τυχαίο» είπαν όλοι τούς. «Ηπιανε στήν ύγεία της,
καί πιο άργά όλοι μαζί χορό τρελλό είχαν στήσει.
Μά μέσα σ' ένα τέταρτο, ή δύστυχη άδελά της
όλους τούς είχε, άλίμονο, μέ γρατσουνιές στολίσει...



Κι άμέσως ό σκυλοπαππούς: «Τι πάθαμε μαζί σου!...»
Μά δέν προσέχεις άμναλη: Αυτή 'ναι ή πληρωμή σου;»
Κ' ή γάτα: «Πρόσεχα πολύ. Άλλ' όσο κι άν προσέξω,
αυτό μού είναι φυσικό». - «Έ, τότε... πήγαινε έξω».



«Εμπρός. Μέ τούς όμοίους σου, γατούλα μου, άντε μείνε,
γιατί τό τομαράκι μας γιά γρατσουνιές δέν είναι!...»
Κ' είπε καί σ' όλους ύστερα δύο φράσεις, μά... σταράτες:
«Ααα... τά σκυλιά μέ τά σκυλιά, κ' οί γάτες μέ τίς γάτες».

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ

στα περίπτερα



Κάθε τεύχος μιά ολόκληρη εικονογραφημένη ιστορία

Τά ωραιότερα παραμύθια από όλο τον κόσμο ζωντανεύουν στις σελίδες
των ΜΙΚΡΩΝ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ